

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

Důchodové zabezpečení v praxi v ČR

Bc. Jan Šitta

© 2019 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jan Šitta

Podnikání a administrativa

Název práce

Důchodové zabezpečení v praxi v ČR

Název anglicky

Pension security in practice in the Czech republic

Cíle práce

Cílem diplomové práce je komplexní zhodnocení právní úpravy problematiky důchodového zabezpečení z pohledu platné právní úpravy se zejména zaměřením na možnosti posílení finanční jistoty občanů v případě odchodu do starobního důchodu. Cílem praktické části práce je ověření teoretických poznatků v praxi.

Metodika

- soustředění a studium potřebné odborné literatury, konzultace s vedoucím práce
- roztřídění získaných poznatků dle předem stanovených kritérií
- prostudování teoretické části práce a její zhodnocení
- získání a prostudování konkrétních materiálů
- vyhodnocení získaných dat
- sumarizace výsledků a jejich vyhodnocení

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Doplňkové penzijní spoření, Penzijní připojištění, Penzijní plány, důchod, důchodové pojištění, investiční strategie, fond, penzijní společnost

---

Doporučené zdroje informací

- BEZDĚK, Vladimír. Penzijní systémy obecně i v kontextu české ekonomiky: (současný stav a potřeba reformy). Praha: Česká národní banka, Sekce měnová, 2000. 2 sv. (62, 67-131 s.). VP; č. 25. ISBN 80-238-6489-0.
- JANDA, Josef. Zajištění na stáří jak se co nejlépe připravit na podzim života: :jak se co nejlépe připravit na podzim života. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 9978-80-247-4400-1.
- LOUŽEK, Marek. Důchodová reforma. Praha, 2014. ISBN 978-80-246-2612-3.
- MUSILOVÁ, Zdeňka, ed., Šlapák, Milan, ed. a Holub, Martin, ed. Zaměstnanecká schémata penzijního pojištění ve vybraných státech EU, Švýcarsku a USA. 1. vyd. Praha: VÚPSV, 2011. 95, 6 s. ISBN 978-80-7416-087-5.
- RUBEŠ, Lukáš. Doplňkové penzijní spoření a důchodové spoření: pro finanční poradce, zaměstnavatele a budoucí důchodce. Úvaly: Systemia, 2013. ISBN 978-802-6038-924.
- RYTÍŘOVÁ, Lucie. Důchodový systém v České republice. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 115 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-821-5.
- SYROVÝ, Petr. Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 152 s. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-4479-7.
- Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění
- Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením
- Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření
-

Předběžný termín obhajoby

2018/19 ZS – PEF (únor 2019)

Vedoucí práce

Mgr. Ivana Hájková

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 29. 11. 2017

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 19. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Důchodové zabezpečení v praxi v ČR" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29.3.2019

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval všem, kteří si obětovali svůj čas a konzultovali se mnou jednotlivá dílčí témata diplomové práce. Poděkování patří hlavně vedoucí práce Mgr. Ivaně Hájkové za její odborné vedení, rady a připomínky ke konkrétním právnickým tématům vztahující se ke konkrétní problematice. Rád bych také poděkoval konzultantovi Ing. Milanu Ulrichovi za odborné připomínky a názory v problematice možností finančního zajištění na období stáří a panu Janu Radovskému za konzultaci o výběru konkrétních finančních produktů. Také bych rád poděkoval i zkoumanému subjektu za poskytnutí údajů k řešení aplikační části práce, a nakonec bych rád poděkoval své přítelkyni a rodině za trpělivost a psychickou podporu.

Důchodové zabezpečení v praxi v ČR

Abstrakt

Diplomová práce na téma „*Důchodové zabezpečení v praxi v ČR*“ je sestavena ze dvou částí. Teoretická část vymezuje důchodový systém v rámci sociální politiky České republiky. Dále charakterizuje jednotlivé důchodové systémy v Evropě i České republice, kde je rozděluje do tří pilířů. Prvního průběžného, druhého v současnosti zrušeného a třetího dobrovolného a státem podporovaného. V další části práce je uvedena právní úprava vztahující se k problematice důchodového zabezpečení a možnostem finančního zajištění na období stáří. Možnosti, jak si tvořit rezervy dle literatury jsou uvedeny nakonec teoretické části. Praktická část má stanovený cíl zjistit zájem a způsoby tvoření rezerv u občanů, čímž ověřit teoretické poznatky v praxi, a navrhnout konkrétní řešení pro zkoumaný subjekt, ženu ve věku 26 let, kolik si má nyní odkládat finančních prostředků za účelem zajištění důstojného stáří, při požadované měsíční rentě 5 000 Kč. Navrhovaným řešením je investovat 1 400 Kč prostřednictvím smíšeného fondu fondů a 300 Kč s příspěvkem zaměstnavatele do doplňkového penzijního spoření.

Klíčová slova: Doplňkové penzijní spoření, penzijní připojištění, penzijní plány, důchod, důchodové pojištění, investiční strategie, fond, penzijní společnost.

Pension security in practice in the Czech republic

Abstract

The diploma thesis "Pension security in practice in the Czech Republic" is composed of two parts. The theoretical part talks about the pension system within the social policy of the Czech Republic. It also characterizes the individual pension systems in Europe and the Czech Republic, which are divided into three pillars. First continuous, second currently cancelled, and third voluntary and state supported. Next part of the thesis contains legislations related to the issue of the pension security and possibilities of financial security for the retirement period. The possibilities to create reserves according to literature are finally presented in the theoretical part. Aim of the practical part is to find out the interest of citizens about the ways of creating reserves, verifying the theoretical knowledge in practice, and propose a specific solution for the subject, a woman 26 years old, for a purpose to make to ensure dignified age, with the required monthly extra income 5,000 CZK. The proposed solution is to invest 1,400 CZK through a mixed fund of funds and 300 CZK with an employer's contribution to supplementary pension savings.

Keywords: Supplementary pension savings, supplementary pension insurance, pension plans, pension, pension insurance, strategy of investment, fund, pension company.

Obsah

1 ÚVOD	12
2 CÍL PRÁCE A METODIKA	13
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	16
3.1 Sociální politika ČR	16
3.1.1 Finanční příjmy prvního pilíře systému sociálního pojištění.....	17
3.2 Důchodové systémy	19
3.2.1 Dělení důchodových systémů, výhody a nevýhody průběžného systému	19
3.2.2 Důchodový systém v ČR.....	21
3.2.2.1 První pilíř.....	22
3.2.2.2 Druhý pilíř.....	23
3.2.2.3 Třetí pilíř	24
3.2.3 Důchodové systémy v Evropě.....	25
3.3 Přehled platné právní úpravy	28
3.3.1 Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.....	31
3.3.1.1 Účastníci pojištění.....	32
3.3.1.2 Složení důchodu.....	33
3.4 Tvorba finanční rezervy před odchodem do důchodu	34
3.5 Možnosti a diverzifikace finančního zabezpečení na důchod	35
3.5.1 Spoření.....	36
3.5.1.1 Spořicí účty	36
3.5.1.2 Termínované vklady	36
3.5.1.3 Stavební spoření.....	37
3.5.1.4 Doplnkové penzijní spoření (dříve penzijní připojištění)	38
3.5.2 Investování	38
3.5.2.1 Investiční fondy.....	39
3.5.2.2 Další investiční produkty	40
3.5.3 Pojištění.....	41
4 VLASTNÍ PRÁCE	42
4.1 Vyjádření autora k platné právní úpravě	42
4.1.1 Názor na první pilíř důchodového systému v ČR	43
4.1.1.1 Vyjádření k zastropování důchodového věku	43
4.1.1.2 Vyjádření k rostoucí střední délce života a vztahů OSVČ k prvnímu pilíři	44
4.1.2 Názor na druhý a třetí pilíř důchodového systému v ČR.....	48
4.2 Zjištění finančního zajištění na důchod v praxi v ČR anketou	49
4.2.1 Konstrukce ankety.....	49
4.2.2 Vyhodnocení ankety	51
4.2.2.1 Popisná statistika.....	51
4.2.2.2 Ověření hypotéz pomocí statistického testu.....	61

4.3 Případová studie zkoumaného subjektu	64
4.3.1 Specifikace zkoumaného subjektu	65
4.3.2 Plány zkoumaného subjektu do budoucna	65
4.3.3 Finanční situace subjektu	65
4.3.4 Nároky zkoumaného subjektu na finanční produkty	67
4.4 Výpočet důchodu z prvního pilíře	68
4.5 Výpočet měsíční úložky pro spokojené stáří.....	71
4.6 Návrh řešení pro konkrétní subjekt	73
4.6.1 Investiční fond fondů	73
4.6.2 Doplnkové penzijní spoření	75
5 SHRUTÍ VÝSLEDKŮ ZKOUMÁNÍ A DISKUSE	80
5.1 Vyjádření autora práce obecně k právní úpravě	80
5.2 Vyjádření autora k pilířům důchodového systému a nabytým poznatkům	80
5.3 Shrnutí výsledků z ankety	82
5.4 Shrnutí výsledků z případové studie a návrhu řešení zajištění na důchod	83
5.5 Návrhy opatření a doporučení.....	84
6 ZÁVĚR	86
7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	88
8 PŘÍLOHY	101
Příloha č. 1: Charakteristika druhého a třetího pilíře sociální politiky ČR.....	101
Příloha č. 2: Charakteristika dělení penzijních systémů	102
Příloha č. 3: Charakteristika druhého pilíře důchodového systému ČR	102
Příloha č. 4: Úplná výpočtová tabulka odvodů zaměstnance a OSVČ	104
Příloha č. 5: Seznam anketních otázek	105
Příloha č. 6: Výpočet čistého měsíčního příjmu z hrubého příjmu.....	110
Příloha č. 7: Vyjádření ke dvou uzavřeným smlouvám o stavebním spoření.....	110
Příloha č. 8: Podíl složek u programu Horizont Invest.....	111
Příloha č. 9: Prezentované výhody programu Horizont Investu.....	112
Příloha č. 10: Předpokládaný vývoj investice v Horizont Investu.....	113

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Schéma systému pojištění v ČR	18
Obrázek č. 2: Schéma penzijního systému v ČR.....	21
Obrázek č. 3: Podíl složek u programu Horizont Invest.....	111

Seznam grafů

Graf č. 1: Věkové složení respondentů.....	52
Graf č. 2: Procentuální rozdělení respondentů podle místa současného bydliště.	52
Graf č. 3: Zastoupení respondentů podle průměrného měsíčního čistého příjmu v %.	53
Graf č. 4: Názor respondentů na reálnou schopnost tvorby rezervy na stáří.	55
Graf č. 5: Přibližná měsíční částka určena na tvorbu rezervy na stáří.....	58
Graf č. 6: Vliv příspěvku zaměstnavatele na motivu produktů spoření a pojištění.	59
Graf č. 7: Přiřazení respondentů k typologii investorů.	60
Graf č. 8: Využití výhod a slabín v programu Horizont Invest.	112
Graf č. 9: Předpokládaný vývoj investice v Horizont Investu.....	113

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Přehled sazeb na zdravotní a sociální pojištění.....	17
Tabulka č. 2: Výhody a nevýhody vybraných důchodových systémů.	20
Tabulka č. 3: Porovnání výše odvodů u zaměstnance a OSVČ.....	46
Tabulka č. 4: Užití vybraných finančních produktů ke tvorbě rezervy na stáří v %.	56
Tabulka č. 5: Využití finančních produktů na stáří v závislosti na věku respondenta.	57
Tabulka č. 6: Kontingenční tabulka očekávaných četností pro 1. hypotézu.....	62
Tabulka č. 7: Kontingenční tabulka očekávaných četností pro 2. hypotézu.....	63
Tabulka č. 8: Kontingenční tabulka očekávaných četností pro 3. hypotézu.....	64
Tabulka č. 9: Výdaje a závazky zkoumaného subjektu.	66
Tabulka č. 10: Vývoj průměrné hrubé mzdy a inflace v letech 2000-2018.....	69
Tabulka č. 11: Výpočet nároku na starobní důchod u zkoumaného subjektu.	71
Tabulka č. 12: Výpočet potřebné měsíční úložky ke tvorbě rezervy na stáří.	72
Tabulka č. 13: Zhodnocení pravidelné investice v programu Horizont Invest.....	75
Tabulka č. 14: Podpora státu u produktů doplňkového penzijního spoření.....	77
Tabulka č. 15: Zhodnocení pravidelné investice prostřednictvím DPS od ČSOB.	78
Tabulka č. 16: Doporučení zajištění na stáří pro zkoumaný subjekt.....	85
Tabulka č. 17: Výpočet čistého příjmu zkoumaného subjektu.	110

Seznam použitých zkratk

LZPS	zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod v platném znění
ZDP	zákon č. 155/1995 Sb., o důchodové pojištění ve znění pozdějších předpisů.
ZPSZ	zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti
ZZ	zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
zákoník práce	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
VB	Velká Británie
PP	penzijní připojištění se státním příspěvkem
DPS	doplňkové penzijní spoření
ZISIF	Zákon č. 240/2013
SP	Sociální pojištění
ZP	Zdravotní pojištění
ČSOB	Československá obchodní banka a.s.
MHD	Městská hromadná doprava

1 ÚVOD

Problematika důchodového zabezpečení rezonuje ve společnosti už přes 20 let. Obyvatelstvo v Evropě stárne rychleji, než je přírůstek ekonomicky aktivní populace a vlády jsou nuceny ve svých sociálních systémech důchodového zabezpečení navyšovat výdaje na dávky starobního důchodu. Existují ekonomiky, které zvyšování výdajů hradí ze svých vysokých daňových příjmů, jež mají díky své ekonomické vyspělosti. V případě České republiky jsou důchody hrazeny z důchodového pojištění a pokud ty nestačí, pak z příjmů, z daní a dividend státních podniků či prodeje nepotřebného státního majetku. V České republice se každoročně zvyšují výdaje na výplaty dávek z důchodového pojištění, přesto se starobním důchodcům snižuje životní úroveň. Důvodem jsou pravděpodobně rostoucí délka naděje dožití a počet osob ve starobním důchodu. Neexistuje silná produktivní populace, která by takovou zátěž dokázala bez reformy finančně unést.

Nejvýraznější reformou penzí v České republice bylo zavedení dalšího zdroje financování důchodu, založeného na dobrovolnosti a státní podpoře formou daňových úspor a státních příspěvků. Od doby založení nového zdroje došlo pouze k parametrickým změnám státního systému. Stát dal najevo občanům, že problematika zajištění důstojného stáří není v jeho silách.

Proto je třeba hledat jiné způsoby na zajištění důstojného stáří a odpovědnost částečně převzít do svých rukou. Je na každém jedinci, aby si vytvořil dostatečnou finanční rezervu, z níž bude v období stáří čerpat potřebnou částku na dorovnání státního důchodu a zajištění plnohodnotné životní úrovně.

Důvodem výběru tématu důchodového zabezpečení v praxi v ČR je zjištění vhodné doby, současných způsobů a výběru vhodného řešení finančního zajištění na období stáří. Také zájem o možné opatření vedoucí k reformě státního systému po vzoru zahraničních států. Cílem diplomové práce bude zjistit dosavadní způsoby tvorby rezervy na stáří u občanů České republiky a navrhnout řešení pro jeden zvolený zkoumaný subjekt s ohledem na požadavky a přání zkoumaného subjektu.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem diplomové práce je komplexní zhodnocení právní úpravy problematiky důchodového zabezpečení z pohledu platné právní úpravy se zejména zaměřením na možnosti posílení finanční jistoty občanů v případě odchodu do starobního důchodu. Cílem praktické části je ověření teoretických poznatků v praxi.

Pro splnění cíle praktické části práce je třeba stanovit cíle dílčí. Prvním dílčím cílem je zjistit dosavadní způsoby tvorby rezervy na stáří u občanů České republiky a zjištěné údaje porovnat se získanými teoretickými poznatky. Druhým dílčím cílem je vybrat osobu, které lze připravit řešení tvorby finanční rezervy na stáří s ohledem na požadavky, a to za účelem možnosti posílení finanční jistoty před odchodem do starobního důchodu.

Před psaním diplomové práce budou nashromážděny právní předpisy a potřebná literatura vztahující se k problematice. Jednotlivé zdroje poznání budou konzultovány s vedoucím práce Mgr. Ivanou Hájkovou. Dalšími prvotními kroky bude získání přístupu k datům od vybrané finanční instituce na oddělení správy smluv penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření u níž autor bude absolvovat potřebnou praxi. Cílem bude získat anonymizovaný kmen klientů za účelem budoucího zkoumání a nahlédnutí do problematiky produktů třetího pilíře důchodového systému. V případě neúspěchu bude navázán kontakt s regionálním ředitelem a finančním poradcem ProfiFP panem Janem Radovským za účelem rozhovoru na téma možnosti posílení finanční jistoty občanů před odchodem do starobního důchodu s cílem zjištění konkrétních produktů vhodných ke tvorbě rezerv na stáří a zjištění jejich reálné výnosnosti v současné době. Polostandardizovaný rozhovor bude uskutečněn po zjištění způsobu spoření finančních prostředků na stáří dotazníkovým šetřením.

Teoretická východiska diplomové práce budou zpracována formou literární rešerše platné právní úpravy a odborné literatury zabývající se sociální politikou, důchodového systému v České republice, důchodových systémů ve světě a možnostmi zajištění na stáří formou produktů finančního trhu. Odbornou literaturu doplní veřejně dostupné komentáře a názory členů důchodových komisí. V rešeršní části práce bude využita metoda deskripce, analýzy a syntézy získaných teoretických poznatků. Právní předpisy jsou zpracované k právnímu stavu k 31. 1. 2019. Výstupy jedné podkapitoly teoretické části zabývající se

možnostmi finančního zajištění na stáří budou po dohodě s vedoucí práce konzultovány s Ing. Milanem Ulrichem.

Součástí Vlastní práce bude vyjádřen názor autora k jednotlivým pilířům důchodového systému v České republice a poznatkům získaných v teoretické části práce. V názorovém vyjádření autora práce vyplynou případná doporučení na změnu legislativy. V další části práce bude metodou dotazníkového šetření zjištěn způsob a zájem o tvorbu rezerv na stáří v České republice. Konstrukce dotazníkového šetření, kde bude uveden výzkumný problém, cíl, způsob distribuce a pilotní studie, bude uvedena v části Vlastní práce. K vyhodnocení dat získaných dotazníkovým šetřením budou využity metody popisné charakteristiky zobrazující data v grafech a (kontingenčních) tabulkách, jež umožní odhalit absolutní a relativní četnosti a pomůže nad získanými daty lépe přemýšlet. K vizualizaci dat bude využit program MS Excel. Pro účely práce budou data vyhodnocena i v rámci ověření hypotéz pomocí statistických testů. Autora práce bude zajímat závislost mezi věkem a zájmem respondentů o spoření na stáří, závislost mezi výší příjmů a dobou spoření a závislost mezi příjmy a averzí vůči riziku. Hypotézy budou zpracovávány ve statistickém programu SPSS Statistics 25, prostřednictvím Pearsonova chí kvadrát testu nezávislosti.

Pearsonův chí kvadrát test je založen na komparaci zjištěných četností a teoretických (očekávaných) četností dvojice variant kalkulovaných za předpokladů nulové hypotézy. Předpoklady Pearsonova testu platí, jsou-li splněny podmínky dobré aproximace, kdy teoretické četnosti alespoň v 80 % případů nabývají v kontingenční tabulce hodnoty větší nebo rovno 5 a ve zbylých 20 % případů neklesnou pod 2, a zároveň jednotlivá pozorování sumarizovaná v kontingenční tabulce jsou nezávislá neboli každý prvek je v buňce obsažen právě jednou. K měření síly závislosti dvou nominálních proměnných slouží koeficient Cramerovo V (v případě tabulek $3+ \times 2+$) nebo koeficient Φ (v případě tabulek o rozměru 2×2)¹, který nabývá hodnot mezi 0 a 1. Čím blíže je k jedničce, tím je závislost mezi proměnnými těsnější. Čím je blíže k nule, tím je závislost volnější. Význam hodnot koeficientu udává literatura následovně. Hodnoty mezi 0 - 0,1 mají zanedbatelnou závislost. Hodnoty mezi 0,1 - 0,3 mají slabou závislost. Hodnoty mezi 0,3 – 0,7 mají střední závislost a hodnoty nad 0,7 do 1 mají silnou závislost. Jiná literatura dělí interpretaci síly závislosti

---

¹QUONIA.CZ Pokročilé statistické metody geografického výzkumu. [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: http://geoinovace.data.quonia.cz/materialy/ZX510_Pokrocile_statisticke_metody_geografickeho_vyzkumu_MU/Korelacni_analyza.pdf

do více kategorií. K testování hypotéz autor využije postup od stanovení nulové a alternativní hypotézy, přes stanovení hladiny významnosti, testového kritéria pomocí programu SPSS Statistics 25, vymezení p-hodnoty, kterou bude srovnávána stanovená hladina významnosti pro rozhodnutí o zamítnutí či přijetí nulové hypotézy.² Jednotlivé proměnné mohou být nominální, ordinální, intervalové a poměrové. U nominálních proměnných lze říci, zda jsou stejné či různé. Ordinální umožňují určit pořadí (například úroveň spokojenosti či dosažené vzdělání).³

V poslední části Vlastní práce bude podrobně charakterizován anonymizovaný konkrétní subjekt, fyzická osoba, kterému autor dle nabytých informací navrhne řešení pro možnosti spoření finančních prostředků na stáří. Data subjektu budou sesbírána metodou polostandardizovaného rozhovoru s okruhy témat, zjišťující zájem zkoumaného subjektu o finanční přípravu na stáří. Dále finanční situaci, požadavky na reálnou možnou výši starobního důchodu a požadavky zkoumaného subjektu na budoucí výši renty a produkty finančního trhu z hlediska výnosnosti, investičního rizika a likvidity.

Požadovaná výše měsíční renty, jako přilepšení na období stáří, bude uvedena v dnešních cenách, za předpokladu, že zkoumaný subjekt odejde do starobního důchodu ještě letos. Pro potřeby zjištění renty v době odchodu do důchodu bude využita průměrná míra inflace, jako zhodnocení a vzorec složeného úročení pro výpočet budoucí hodnoty ($P_n = P_o * (1+i)^n$).⁴ Pro vyjádření potřebné částky k měsíčnímu spoření na důchod v dnešních cenách je využit následující vzorec pro výpočet vkladu kombinovaného spoření polhůtního.⁵

$$x = \frac{S'}{m * \left(1 + \frac{m-1}{2*m} * i\right) * \frac{(1+i)^n - 1}{i}}$$

x – výše vkladu v dnešních cenách
i – úroková míra předpokládaného zhodnocení; n – počet období (let)
S' - celková naspořená částka
m – počet úložek za rok

² BUDÍKOVÁ, Marie, Maria KRÁLOVÁ a Bohumil MAROŠ. Průvodce základními statistickými metodami. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). s.213-215.

³ Proměnné. IS.MENDELU.CZ [online]. Brno, c2019 [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=54070

⁴ ŽEHROVÁ, Jana. Finance. Vyd. 6. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014 str. 201

⁵ Souhrn vzorců z finanční matematiky. PF.JCU.CZ [online]. České Budějovice, 2019 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: http://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/m/petraskova/fm-souhrn_vzorcu.pdf

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Pojmy sociální pojištění, sociální zabezpečení, důchodové pojištění a důchodové zabezpečení se často mezi sebou pletou a mohou ve významu splývat. Sociální zabezpečení je systém, jehož cílem je prevence a eliminace následků sociálních událostí. Jeho součástí je sociální politika. Sociálním pojištěním jsou sazby pojistného na důchodovém a nemocenském pojištění a také na státní politiku zaměstnanosti. Důchodové pojištění je systém pro platbu pojistného. Důchodové zabezpečení je systém, z něhož jsou hrazeny důchody. To může být ze zdrojů jiných než z vybraného pojistného, například daní. Vzhledem k platné právní úpravě je pojem důchodové zabezpečení součástí, již zrušeného zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení ve znění pozdějších předpisů. Jeho součástí byla dávka starobního důchodu. Ta se později přesunula do zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů.⁶ Vzhledem k tématu práce: „*Důchodové zabezpečení v praxi v ČR*“ budou těžištěm teoretické části práce systémy, z nichž jsou hrazeny důchody a problematika finančního zabezpečení osob při odchodu do starobního důchodu.

3.1 Sociální politika ČR

Na finanční zabezpečení osob při odchodu do důchodu cílí stát v rámci systému sociálního zabezpečení, jež je souborem zařízení, opatření a institucí pomáhající předcházet snižovat či odstraňovat následky sociálních událostí.⁷ Součástí systému sociálního zabezpečení je sociální politika České republiky (dále jen „ČR“), která je postavena na třech pilířích. Prvním pilířem je systém sociálního pojištění řešící budoucí vzniklé sociální situace, jejichž dopad lze zmírnit pravidelným odkladem části finančních prostředků. Příkladem může být ztráta zaměstnání (příspěvek na státní politiku zaměstnanosti), krátkodobá ztráta schopnosti pracovat (nemocenské pojištění), krátkodobá zdravotní ztráta (zdravotní pojištění) a ztráta schopnosti výdělku v důsledku pracovního úrazu či nemoci z povolání (úrazové pojištění). Dále se může jednat o případy vzniklé dlouhodobými sociálními událostmi, například invaliditu, ovdovění, osíření a stáří. Právě v posledním případě si občan prostřednictvím pojištění odkládá část svých peněz, které by jinak spotřeboval na období nejistoty. Chrání se tím před negativními důsledky sociální události, kdy prostřednictvím

---

⁶ PŘIB, Jan a Vladimír VOŘÍŠEK. Důchodové předpisy s komentářem. 2012, s 15-16.

⁷ NEČADOVÁ, Věra. Sociální politika-systém sociálního zabezpečení. Jihlava. 2015, s. 13.

státního aparátu vytváří fondy umožňující finanční zabezpečení události, které by vlastními příjmy zajistit nemohl. První pilíř se týká všech občanů ČR a to i těch, jež do systému nepřispívají.⁸ Pro komplexnost je vhodné doplnit obsah druhého a třetího pilíře sociální politiky ČR. Jelikož nejsou stěžejní pro téma diplomové práce, jsou stručně charakterizovány v příloze práce (**Příloha č. 1**).

3.1.1 Finanční příjmy prvního pilíře systému sociálního pojištění

Finančním příjmem systému sociálního pojištění jsou platby pojistného na sociální pojištění (dále jen „SP“) Výše pojistného jsou vypočítány z procentní sazby z hrubé mzdy v případě zaměstnanců. Nižší část pojistného je odečtena z hrubé mzdy zaměstnance, vyšší část pojistného zaměstnance je nákladem zaměstnavatele. Zaměstnavatelé odvádějí celé pojistné za zaměstnance. V případě osob samostatně výdělečně činných („dále jen OSVČ“) je výše pojistného vypočítána z 50 % příjmů po odečtení výdajů tzv. vyměřovacího základu. V době psaní podkapitoly je sazba pojistného uvedena v tabulce.⁹ Pro komplexnost jsou uvedeny i sazby na zdravotní pojištění (dále jen „ZP“).

Tabulka č. 1: Přehled sazeb na zdravotní a sociální pojištění.

Přehled sazeb na zdravotní a sociální pojištění			
	Zaměstnanec	Zaměstnavatel	OSVČ
ZP	4,5 %	9 %	13,5 %
SP z toho:	6,5 %	25 %	31,5 %
nemocenské pojištění		2,3 %	2,3 %
důchodové pojištění	6,5 %	21,5 %	28 %
státní politika zaměstnanosti		1,2 %	1,2 %
SP + ZP	11 %	34 %	45 %

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, DaněHned.cz, vlastní zpracování.

Z tabulky je patrné, že zaměstnanec na sociálním a zdravotním pojištění odvede 11 % z hrubého příjmu, zaměstnavatel za svého zaměstnance odvede na pojistném dalších 34 %. U OSVČ je pojistné ve výši 45 % z vyměřovacího základu, avšak Ti si mohou svou celkovou procentní sazbu snížit o sazbu nemocenského pojištění, které je pro ně dobrovolné.¹⁰

⁸ Srovnej ARNOLDOVÁ, Anna. Sociální zabezpečení I: sociální zabezpečení v České republice, lékařská posudková služba, pojistné, systémy sociálního zabezpečení. 2012. s 9-10.

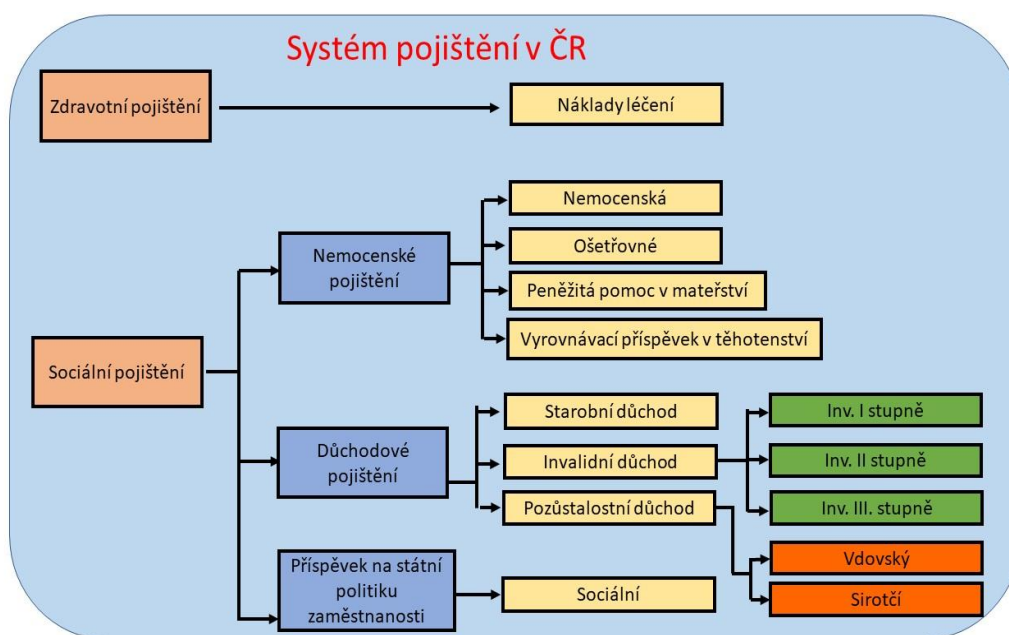
⁹ Srovnej, Česká správa sociálního zabezpečení. Sazba pojistného. [online]. Csz.cz. Praha, 2016 [cit. 2018-09-10]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vyse-a-platba-pojistneho/sazba-pojistneho.htm>

¹⁰ Srovnej, DaněHned s.r.o. Zálohy ZP a SP 2018. DaněHned.cz [online]. Praha, c2012-2018 [cit. 2018-09-06]. Dostupné z: <https://www.danehned.cz/zalohy-zp-a-sp/zalohy-zp-a-sp-2014>

Nehradí-li si OSVČ nemocenské pojištění, nemají nárok v případě pracovní neschopnosti z důvodu úrazu či nemoci na nemocenskou. Navíc v době pracovního úrazu či nemoci po celý kalendářní měsíc a účasti na nemocenském pojištění není podnikatel povinen hradit minimální zálohy na zdravotní a sociální pojištění, neboť se na něho pohlíží jako na práce neschopného. V takovém případě delší pracovní neschopnosti bez pasivního příjmu a s nutností hradit povinné minimální zálohy nejen na sociálním pojištění, může jít o nepříjemnou situaci.¹¹

Sociální pojištění je součástí prvního pilíře sociální politiky. Ten umožňuje při splnění zákonem stanovených podmínek nárok na více druhů finanční pomoci, sociálních dávek. Výčet dávek hrazených ze sociálního pojištění je uveden na následujícím schématu.

Obrázek č. 1: Schéma systému pojištění v ČR

Zdroj: Věra Nečadová, Sociální politika – systém sociálního zabezpečení, vlastní zpracování.

Schéma ukazuje, že finanční zabezpečení osob při odchodu do důchodu se snaží zajišťovat stát prostřednictvím důchodového pojištění. Pojistné vybrané zaměstnanci, zaměstnavateli a OSVČ na důchodové pojištění je finančním zdrojem dávky starobního důchodu.

¹¹ Srovnej, VESECKÝ, Zdeněk. OSVČ na neschopence. Hloupost, nebo se to může vyplatit? Podnikatel.cz [online]. Praha. c2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/osvc-na-neschopence-hloupost-nebo-se-to-muze-vyplatit/>

3.2 Důchodové systémy

Důchodové (penzijní) systémy v západoevropských zemích vycházejí ze dvou původních modelů Otto von Bismarcka a britského lorda Williama Henryho Beveridge. Z těchto dvou modelů či jejich kombinací se vyvinuly všechny známé penzijní systémy.¹² Bismarckův systém sloužil nejširšímu okruhu obyvatelstva, kdy řešil případy nemoci, pracovního úrazu, invalidity a stáří. Příspěvky byly hrazeny obyvatelstvem formou zaměstnaneckého pojistného a byly hromaděny přímo ve fondu. Z fondu se poté vyplácely dávky, které byly vztaženy k příjmu. Z důvodu tehdejšího nepoměru doby odchodu do starobního důchodu (ve věku 70 let) a průměrné délky dožití (55 let) vznikl za dobu fungování ve fondu přebytek, který byl nakonec představiteli využit k hospodaření. Roku 1957 byl systém změněn na průběžný bez tvorby finanční rezervy a beze změny zůstala slovní terminologie, jež se ujala v zemích využívající Bismarckův model. Proto dnešním příspěvkem do systému je sociální pojištění nikoliv důchodová daň.¹³ Naproti tomu Beveridgovský model byl svým autorem založen na konci 2. světové války, jehož cílem bylo zabezpečení všech obyvatel proti chudobě základní dávkou. Financován byl z daní a starobní dávky nereflektovaly výši příjmů jednotlivce během života. Rozhodování o systému bylo pouze na státu.¹⁴ Kombinace dvou výše uvedených modelů je dnes velmi populární. Starobní důchod se skládá ze dvou složek, pevně stanovené částky a částky, jejíž výše je výsledkem doby pojištění a odvedeného pojistného. Prvky průběžného systému jsou součástí I. pilíře důchodového systému ČR.¹⁵

3.2.1 Dělení důchodových systémů, výhody a nevýhody průběžného systému

Důchodové systémy lze rozdělit podle provozovatele (veřejný vs. privátní), podle penzijních schémat (dávkově vs. příspěvkově definované), podle způsobu zdanění (EET vs. TEE systém), podle míry dobrovolnosti (dobrovolné vs. mandatorní) a podle druhu financování (průběžný vs. fondový). Stručná charakteristika jednotlivých druhů penzijních systémů je uvedena v příloze (**Příloha č. 2**). Jak již bylo zmíněno v předchozí části, nejvíce populárními systémy v minulosti byly systémy Bismarcka a Beveridgeho. Z nich byly

---

¹² Srovnej, VOSTATEK, Jaroslav. Sociální a soukromé pojištění. 1996, s. 82-84.

¹³ ŠIMEK, Robert. Otto von Bismarck: Důchody od kancléře. Euro.cz[online]. Praha, 2015 [cit. 2018-10-15]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/otto-von-bismarck-duchody-od-kanclere-901434>

¹⁴ ELY PLISCHKE, Simona. Evropan ve výslužbě podle Beveridge. Peníze.cz [online]. Praha, 2003 [cit. 2018-10-20]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/pojisteni/15491-evropan-ve-vysluzbe-podle-beveridge>

¹⁵ KREBS, Vojtěch a Jaroslava DURDISOVÁ. Sociální politika. 1997, s. 167.

vytvořeny dva dnes užívané systémy. Průběžný (anglicky „*Pay as you go*“, zkráceně PAYG) a fondový. Průběžný pracuje s principem mezigenerační solidarity. Nynější ekonomicky aktivní občané odvádějí příspěvky do systému, které jsou rovnou redistribuovány současným penzistům. Fondový nespoleská na mezigenerační solidaritu a výše penze je závislá na odvedené výši příspěvků jednotlivce a jejich případném zhodnocení v soukromém fondu.¹⁶ Takové fondy jsou ovlivněny zákonitostmi na kapitálových trzích, kdy s rostoucí očekávanou mírou finančního zhodnocení roste investiční riziko.¹⁷ U výše uvedených systémů lze dohledat v odborné literatuře výhody a nevýhody z hlediska státního aparátu i jednotlivce. Ty jsou charakterizovány v následující tabulce.

Tabulka č. 2: Výhody a nevýhody vybraných důchodových systémů.

Výhody a nevýhody vybraných důchodových systémů	
Průběžný systém	
Výhody	Nevýhody
• stát je odpovědný za výběr příspěvků a výplatu důchodů	• vyšší citlivost na demografický výkyv (tzv. „Husákovy děti“) a politickou vůli
• okamžitá redistribuce příspěvku v důchody, čímž je zajištěn nízký vliv inflace ¹⁸	• vysoké přerozdělování
• nižší administrativní náklady	• povinné příspěvky
• možnost úpravy parametrů v případě schodku důchodového účtu	• nižší odpovědnost jednotlivce zajistit se na stáří
Fondový systém	
Výhody	Nevýhody
• vyšší odpovědnost jednotlivce zajistit se na stáří (např. ve fondech)	• nulová garance proti ztrátě hodnoty fondu vlivem volatility a inflace
• nezatěžuje rozpočet vysokými mandatorními výdaji ¹⁹	• vysoké finanční náklady přechodu z průběžného na fondový (tzv. „ztracená generace“)
• nižší citlivost na demografický vývoj	

Zdroj: LOUŽEK, M. Důchodová reforma, DOBEŠOVÁ, D. Důchodový systém v ČR, KREBS, V. Solidarita a ekvivalence v sociálních systémech, vlastní zpracování.

¹⁶ Srovnej, BEZDĚK, Vladimír. Penzijní systémy obecně i v kontextu české ekonomiky: 2000, s. 11-15.

¹⁷ Srovnej, SEKERKA, Bohuslav. Matematické a statistické metody ve financování, cenných papírech a pojištění. 2002, s. 356-358.

¹⁸ KREBS, Vojtěch a kolektiv. Solidarita a ekvivalence v sociálních systémech. 2009, s. 70.

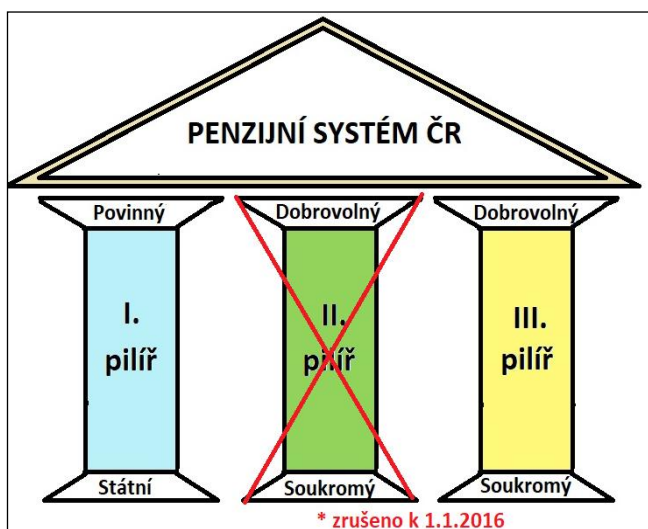
¹⁹ DOBEŠOVÁ, Dana. Důchodový systém v ČR [online]. Brno. 2006, [cit. 2018-10-25]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/do/1456/soubory/aktivity/obzor/6182612/7667845/04Dobesova.pdf>

Z tabulky vyplývá, že žádný ze systémů není dokonalý a přechod na jiný penzijní systém bude pravděpodobně spojen s vysokými finančními náklady.

3.2.2 Důchodový systém v ČR

Společnost za svého trvání velmi důkladně dokázala modifikovat a zkombinovat prvky průběžného a fondového systému a přizpůsobit je dle historického vývoje zvyků a potřeb místního obyvatelstva. Většina států Evropské unie (dále jen „EU“) včetně ČR, ale i ostatních zemí postupně vytvořila na doporučení Světové banky třípilířový důchodový systém za účelem diverzifikace zdrojů důchodů.²⁰ Česká republika zavedla třípilířový systém v rámci velké důchodové reformy v roce 2013 a občané ho mohli využívat až do roku 2016, kdy bylo zákonem zakázáno platit pojistné do druhého pilíře a druhý pilíř pod tlakem politické reprezentace zrušen.²¹ Vizualizace penzijního systému v ČR je na následujícím obrázku.

Obrázek č. 2: Schéma penzijního systému v ČR.

Zdroj: CIPRA, T. Penze: Kvantitativní přístup, vlastní zpracování.

Ze schématu je patrné, že penzijní systém ČR je v době psaní práce postaven na dvou pilířích a dle programového prohlášení současné vlády na tom nebude nic měněno.²² Zbyly

²⁰ BRDEK, Miroslav a kolektiv. Trendy v evropské sociální politice. 2002, s. 108.

²¹ Ministerstvo financí ČR. II. pilíř-Důchodové spoření (ukončení). [online]. mfcz.cz. Praha, 2013 [cit. 2018-10-27]. Dostupné z: <https://www.mfcz.cz/cs/soukromy-sektor/soukrome-penzijni-systemy/ii-pilir-duchodove-sporeni>

²² Vláda České republiky. Programové prohlášení vlády. Vlada.cz [online]. 2018 [cit. 2018-10-30]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-165960/#Socialni_politika_a_zamestnanost

tak pouze dva. První povinný a státem spravovaný, a třetí dobrovolný a penzijními společnostmi spravovaný. Všechny tři pilíře jsou níže charakterizovány.

3.2.2.1 První pilíř

První pilíř penzijního systému v ČR je pilíř základní. Má za cíl ochránit penzisty před chudobou.²³ Je založen na průběžném systému a principu solidarity, kdy procentuální poměr důchodu vůči příjmu klesá s rostoucím příjmem získaném v ekonomicky aktivní části života. Neboli příspěvky vysoce příjmových občanů jsou transformovány do důchodů nízkopříjmových. Výše důchodu je ovlivněna i dobou pojištění, kdy jsou zvýhodněni ti, kteří přesluhují a penalizováni ti, co odcházejí do důchodu předčasně.²⁴ Příspěvky do prvního pilíře jsou stanoveny jednotně s určitou odchylkou u OSVČ u způsobu stanovení vyměřovacího základu. První pilíř je dynamický, kdy řada prvků pilíře se každoročně upravuje dle ekonomické situace, a také dávkově definovaný, kdy každý důchod se skládá ze základní a procentní výměry. Základní výměra má stejnou výši pro všechny. Procentní výměra je výsledkem doby pojištění a výší příjmů dosažených v rozhodném období, tj. od 18 let do roku předcházejícího pro odchod do důchodu. Z prvního pilíře jsou vypláceny starobní, invalidní a pozůstalostní důchody. Příjmem jsou příspěvky vybrané na důchodovém pojištění.²⁵ Největším úskalím prvního pilíře je nepříznivý demografický vývoj. Poměr počtu zaměstnaných a osob v důchodovém věku způsobuje stav menšího objemu příspěvků a vysokého objemu vyplacených důchodů.²⁶ Podle autorů Fiala T., a kol. by vedlo dříve postupné zvyšování věku pro odchod do starobního důchodu k finanční stabilitě penzijního systému, neboť by se poměr počtu zaměstnaných a osob v důchodovém věku při střední demografické variantě ustálil v roce 2100 na relaci jeden zaměstnaný ku 2,2 osobám v důchodovém věku, oproti 1:1,59 v roce 2060 a stavu v roce 2012, kdy byla relace 1:2, tzn. jeden zaměstnaný na dvě osoby v důchodovém věku.²⁷ Podobný názor vyslovil i Vostatek J., kdy změny parametrů prvního pilíře v rámci malé důchodové reformy z roku

---

²³ CIPRA, Tomáš. Penze: kvantitativní přístup. 2012, s. 27.

²⁴ SYROVÝ, Petr. Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě. 2012, s.81-84.

²⁵ Srovnej, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Obecná informace k zákonu o důchodovém pojištění. mpsv.cz [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-11-01]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/617>

²⁶ Srovnej, SYROVÝ, Petr. Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě. 2012, s. 110-111.

²⁷ FIALA, Tomáš a kol. Vývoj některých demoeconomických charakteristik zohledňujících zvyšování důchodového věku v ČR. Relik.vse.cz. [online]. 2012, [cit. 2018-11-02]. Dostupné z: <https://relik.vse.cz/2012/sbornik/download/pdf/75-Fiala-Tomas-paper.pdf>

2011 vedly k finanční stabilitě penzijního systému.²⁸ Přesto bylo Parlamentem ČR s účinností od 1. 1. 2018 nastaven limitní věk odchodu do důchodu na 65 let.²⁹ Nejen tím se ČR vystavuje riziku scénáře, kdy roční deficity prvního pilíře budou dosahovat okolo 4% hrubého domácího produktu a dle výstupů druhé Bezděkovy komise bude pravděpodobně v roce 2065 kumulovaný dluh prvního pilíře ve výši hrubého domácího produktu. Finanční stabilitu penzijního systému lze zajistit hlavně větší diverzifikací zdrojů důchodů, pokračujícími úpravami parametrů prvního pilíře a tvorbě rezerv jednotlivých účastníků, čímž jim umožnit pracovat na zkrácené úvazky i ve vyšším věku.³⁰

3.2.2.2 Druhý pilíř

Druhý pilíř je obecně zakládán na povinných, soukromých schématech s osobním či zaměstnaneckým systémem, s cílem vytvoření finančních prostředků sloužících k pokrytí důchodů z prvního pilíře prostřednictvím zhodnocení úspor.³¹ V případě zaměstnaneckého systému se zaměstnavatel i zaměstnanec podílí svými příspěvky, které jsou odváděny do penzijních fondů, které je investují na kapitálovém trhu.³² V ČR byl druhý pilíř propagován jako důchodové spoření, doplňkem prvního pilíře a byl zrušen k 1.1.2016. Jeho finančním zdrojem byly 2 % účastníkovy hrubé mzdy a 3 % převedené z důchodového pojištění. Z druhého pilíře nemohli účastníci vystoupit.³³ Podrobněji je druhý pilíř popsán v příloze (Příloha č. 3). Zrušení druhého pilíře avizovala ČSSD už v roce vytvoření, tedy v roce 2013. Argumentovala, že druhý pilíř vyváděl finanční prostředky z prvního pilíře a dostával ho do deficitů. Byl vhodný pouze pro vysoce příjmové obyvatele, přinášel vysoké investiční riziko a neřešil problémy demografického vývoje.³⁴ To pravděpodobně způsobilo apatii obyvatel

---

²⁸ VOSTATEK, Jaroslav. Alternativní ukončení II. penzijního pilíře. In: [online]. Duchodova-komise.cz 2014 [cit. 2018-11-10]. Dostupné z: <http://duchodova-komise.cz/wp-content/uploads/2014/07/Vostatek-J.-Alternativn%C3%AD-ukon%C4%8Den%C3%AD-II-penzijn%C3%ADho-pil%C3%AD%C5%99e-13.-%C4%8Dervence-2014.pdf>

²⁹ Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů. § 32 odst. 3.

³⁰ Srovnej, BEZDĚK, Vladimír a kol. Závěrečná zpráva PES. [online]. Mpsv.cz. 2010 [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/8896/2010_06_03_Zaverecna_zprava_final_cistopis.pdf

³¹ LOUŽEK, Marek. Důchodová reforma. 2014, s. 17.

³² CIPRA, Tomáš. Penze: kvantitativní přístup. 2012, s. 37-40.

³³ Srovnej, SYROVÝ, Petr. Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě. 2012, s. 91-92.

³⁴ ŠPIDLA, Vladimír. ČSSD: Druhý důchodový pilíř zrušíme. Čssd.cz [online]. 2013 [cit. 2018-11-15]. Dostupné z: <https://www.cssd.cz/media/cssd-v-mediich/cssd-druhy-duchodovy-pilir-zrusime/>

nevstoupit do druhého pilíře. Ke konci roku 2015 bylo ve druhém pilíři přes 80 000 účastníků.³⁵

3.2.2.3 Třetí pilíř

Třetí pilíř je dnešním doplňkem prvního. Na rozdíl od zrušeného druhého pilíře, kde byly příspěvky výsledkem účastníkovy hrubé mzdy, je třetí pilíř výsledkem vlastních financí ze zdaněné mzdy, jejichž výši může účastník libovolně měnit a ze třetího pilíře nakonec vystoupit.³⁶ Třetí, dávkově definovaný pilíř má v dnešní podobě charakter dobrovolnosti, fondového financování, osobních účtů a rovnocennosti ve vztahu k zaplaceným příspěvkům. Doplňkové penzijní spoření (dále jen „DPS“), produkt třetího pilíře, je náhradou produktu penzijního připojištění (dále jen „PP“), jenž zavazoval zákonem penzijní fond připisovat účastníkům nezáporné zhodnocení. Fondy byly nuceny investovat prostředky účastníků do nástrojů s velmi nízkým rizikem a výnosem. Zhodnocení reálně bylo na hladině inflace a někdy i pod ní. Navíc příspěvky účastníků nebyly odděleny od majetku fondu. Zůstala možnost vybrání poloviny naspořených prostředků po 15 letech bez ohledu na věk účastníka, prostřednictvím výsluhové penze.³⁷ Ke konci září 2018 mělo PP založeno přes 4,5 milionů lidí.³⁸ Od 1. 1. 2013 byly všechny smlouvy PP převedeny do Transformovaného fondu, kde se smlouvy řídí podmínkami penzijních plánů z doby založení. Všem novým účastníkům a zájemcům o převod v rámci jedné penzijní společnosti je založena nová smlouva o doplňkovém penzijním spoření kam našetřené peníze byly nevratně převedeny. Navíc se rozšířil okruh osob s nárokem na státní příspěvky o osoby bez trvalého pobytu v ČR, ale jež jsou účastníky důchodového a veřejného zdravotního pojištění. Další změnou je, že pozbytí nároku na státní příspěvky neznamená ukončení smlouvy. Společně se změnou produktu se změnila i výše státní podpory navázané na výši příspěvků jak pro PP, tak i pro DPS. Minimální výše státní podpory pro smlouvy PP i DPS je 90 Kč pro měsíční příspěvek klienta 300 Kč, maximální 230 Kč pro minimální příspěvek klienta 1 000 Kč. Pro clientský

---

³⁵ Srovnej, S druhým pilířem je definitivní konec. [online]. Ct24.ceskatelevize.cz. 2015 [cit. 2018-11-17]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1529120-s-druhym-pilirem-je-definitivni-konec>

³⁶ Srovnej, SYROVÝ, Petr. Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě. 2012 s. 123-124

³⁷ RYTÍŘOVÁ, Lucie. Důchodový systém v České republice. Práce, mzdy, pojištění. 2013. s.84-108.

³⁸ Asociace penzijních společností ČR. Komentář Asociace penzijních společností České republiky k vybraným obchodním a ekonomickým výsledkům trhu za 3. čtvrtletí 2018. Apfcr.cz. [online]. 2018 [cit. 2018-11-25]. Dostupné z: <https://www.apfcr.cz/wp-content/uploads/2018/11/Koment%C3%A1%C5%99-APS-%C4%8CR-3Q-2018.pdf>

příspěvek ve výši 3000 Kč je navíc možnost daňového odpočtu ze základu daně za rok 2018 ve výši 24 000 Kč.

Kromě státní finanční podpory a daňové úlevy se může na DPS či PP podílet i zaměstnavatel. Podle Rubeše jde o nejčastěji poskytovaný zaměstnanecký benefit po stravenkách. Přes 20 % smluv PP mělo v roce 2012 sjednán příspěvek zaměstnavatele. Tento benefit byl nejčastějším motivem zřízení smlouvy.³⁹ Pro zaměstnavatele jsou příspěvky na DPS i PP daňově uznatelným nákladem v neomezené výši a příspěvky do 50 000 Kč ročně za zaměstnance (limit platí pro DPS/PP i životní pojištění dohromady) jsou osvobozeny od plateb na sociální a zdravotní pojištění ve výši 45 % (viz. Tabulka č. 1). Státní příspěvky nelze žádat na příspěvky zaměstnavatele.⁴⁰ Další výhodou jen DPS je možnost předdůchodu v době psaní práce v 60 letech a možnost investování do fondu dle vlastního uvážení. Placení příspěvků lze přerušit po 3 letech a zároveň po roce od předešlého přerušování. Nastřádané peníze se dále zhodnocují a penzijní fond nemůže smlouvu vypovědět.⁴¹ Výhodou penzijních fondů je jejich nízká nákladovost ve srovnání s otevřenými podílovými fondy, kdy konzervativní důchodový fond má maximální fixní úplatu 0,4 % ročně a otevřený podílový fond podobného složení okolo 1 % ročně.⁴²

3.2.3 Důchodové systémy v Evropě

Srovnání důchodových systémů v mezinárodním měřítku není jednoduché. Jednotlivé systémy jsou ovlivněny svou pestrostí, místní tradicí a zvyky. V evropských zemích jsou zástupci Bismarckova modelu (Německo), Beveridge modelu (Velká Británie), skandinávského modelu (Švédsko) a středoevropského modelu s reformními změnami (Slovensko). Tendence k reformním krokům jsou patrné ve všech státech Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen „OECD“). Vlády jednotlivých zemí OECD penalizují občany s dřívějším odchodem do důchodu. Zvyšují věk odchodu do důchodu a hlavní pilíř doplňují dalšími pilíři, čímž zajišťují diverzifikaci zdrojů. Zajímavostí je, že u více než 60 % zemí OECD v roce 2011 nepřesahovala výše prvního starobního důchodu 60

---

³⁹ RUBEŠ, Lukáš. Doplňkové penzijní spoření a důchodové spoření: pro finanční poradce, zaměstnavatele a budoucí důchodce. 2013, s. 137.

⁴⁰ Komerční banka penzijní společnost a.s.. Co je doplňkové penzijní spoření. [online]. c2018 [cit. 2018-11-26]. Dostupné z: <https://www.kbps.cz/doplnekove-penzijni-sporeni1/co-je-doplnekove-penzijni-sporeni/>

⁴¹ RUBEŠ, Lukáš. Doplňkové penzijní spoření a důchodové spoření: pro finanční poradce, zaměstnavatele a budoucí důchodce. 2013, s. 110-111.

⁴² Srovnej, SYROVÝ, Petr. Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě. 2012, s.97-98.

% posledního předchozího platu. Výjimkou bylo 11 zemí včetně ČR. Nejštedřejším státem bylo Řecko, kde penzista získával v důchodu 110 % svého předešlého platu.⁴³ K roku 2016 se pozice změnila. Řecko snížilo svůj hrubý náhradový poměr (poměr prvního důchodu k předchozí hrubé mzdě) na 63 %, naopak na první příčce se ocitlo Lucembursko (88 %). V ČR byl poměr 50 %.⁴⁴ Čisté náhradové poměry jsou vyšší.

V Německu je důchodový systém velice štedrý. Do systému se přispívá alespoň 5 let.⁴⁵ Věk odchodu do důchodu je stanoven na 67 pro pojištěnce narozené po roce 1964.⁴⁶ Systém je třípilířový, dávkově definovaný a průběžný. Výše důchodu z prvního pilíře je výsledkem individuálních výdělků a počtu odpracovaných let. První pilíř spotřebuje 78 % výdajů sociálního rozpočtu na důchodové pojištění. Druhým pilířem jsou nepovinné podnikové penze. Podílí se na nich stát, zaměstnavatelé i zaměstnanci. Stát druhý pilíř daňově zvýhodňuje. Zaměstnavatelé nabízejí zaměstnancům vlastní důchodové plány a zavazují se plnit jejich budoucí nároky s tím, že jim vytvářejí fiktivní účetní rezervu finančních prostředků. Skutečné odvedené finanční prostředky zaměstnanců jsou investovány do rozvoje podniku. Důchody z druhého pilíře lze čerpat po dosažení důchodového věku. Podnikové penze zaujímají téměř 8 % celkových výdajů důchodů. Za období 10 let od fungování druhého pilíře do něho vstoupilo 40 % ekonomicky aktivních občanů. V nízkopříjmové části obyvatel necelá třetina. Navíc je daňově zvýhodněn a státem finančně podporován.⁴⁷ Třetí pilíř je systém soukromého pojištění daňově podporovaný státem. Přes 57 % domácností má uzavřené životní pojištění, 42 % pobírá úroky z výnosů. Tím mají Němci zajištěnou celkovou výši penze.⁴⁸ V ČR je podíl životního pojištění na předepsaném pojistném 38 %. Je to způsobeno tím, že soukromé pojišťovny nejsou v takové míře zapojeny do penzijního systému.⁴⁹

Ve Švédsku je penzijní systém dvou pilířový. První pilíř NDC (notional defined contribution) a druhý pilíř FDC (financially defined contribution). V NDC jsou fiktivní

---

⁴³ LOUŽEK, Marek. Důchodová reforma. 2014, s. 37-39.

⁴⁴ Statistisches Jahrbuch 2018, „Kapitel Internationales“. Destatis (Das Statistische Bundesamt) [online]. Bonn, 2019 [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <https://www.destatis.de/DE/Publikationen/StatistischesJahrbuch/StatistischesJahrbuch.html>

⁴⁵ LOUŽEK, Marek. Důchodová reforma. 2014, s. 40.

⁴⁶ Rentenversicherung. Eures-triregio.eu [online]. Bautzen, c2019 [cit. 2019-01-11]. Dostupné z: <http://www.eures-triregio.eu/rentenversicherung.html>

⁴⁷ LOUŽEK, Marek. Důchodová reforma. 2014, s. 40-41.

⁴⁸ Srovnej BRDEK, Miroslav a kolektiv. Trendy v evropské sociální politice. 2002, s. 111-113.

⁴⁹ Česká asociace pojišťoven. Výroční zpráva 2017 (pdf). [online]. Cap.cz Praha, 2017 [cit. 2018-12-10]. Dostupné z: http://cap.cz/images/o-nas/vyrocní-zpravy/2017_vyrocní.pdf

individuální účty představující budoucí nároky účastníků. Účty fungují na principu PAYG. Penze jsou poměrem zůstatku na účtu a průměrné, očekávané a genderově stejné době dožití. Věk odchodu do důchodu je klouzavý od 61 let. Systém motivuje účastníky pracovat déle, neboť výše důchodů je ovlivněna výší příjmů v životě. Základní výměra důchodu je vyplácena z daní. Je určena pro osoby s nízkým či nulovým příjmem. Její výše je 35 % průměrné mzdy. Druhý pilíř (FDC) je povinný s možností volby penzijního fondů. Je menšinový a je spojen s prémiovou penzí. Penzijní systém ve Švédsku je náchylný na demografii, která je zmírňována financemi na rezervním důchodovém fondu, ale motivuje jednotlivce k větší individuální přípravě na důchod.

Slovensko má systém třípilířový. První povinný, průběžně financovaný a státní se sociální pojišťovnou v čele. Druhý, součástí reformy roku 2005 a zpočátku povinný pro osoby pod 16 let. Pro ostatní je dobrovolný s nemožností vystoupit. Založený na fondech investujících na kapitálovém trhu. Třetím pilířem je doplňkové důchodové dobrovolné spoření prostřednictvím životního pojištění, podílových fondů apod. Příspěvky jsou daňově zvýhodněny.⁵⁰ Po třech letech od založení druhého pilíře do něj vstoupilo přes 1,5 milionů účastníků. Těm do konce roku 2017 dala vláda možnost šestkrát z něho vystoupit. Důvodem byl skokově rostoucí deficit po vytvoření druhého pilíře i vlivem finanční krize. Vláda pod touto tíhou začala druhý pilíř oslabovat. Změnila ho na dobrovolný, snížila odvody z 9 % na 4 % a přesvědčovala občany o jeho nevýhodnosti. Někteří druhý pilíř opustili, přesto k roku 2015 v něm bylo stále okolo 1,5 milionů účastníků.⁵¹ Podle Šedivé bylo zavedení druhého pilíře rána pro důchodový účet. Přesto ale svou úlohu, boj s nepříznivým demografickým vývojem, plní.⁵²

Velká Británie (dále jen „VB“) má velmi nízký čistý náhradový poměr. Tamější penzijní systém reformou dávno prošel a obyvatelstvo stárne pomaleji než jinde v Evropě. Důchodový systém je čtyřpilířový. Pilíře jsou státní, podnikové i soukromými společnostmi spravované. Téměř veškerá odpovědnost zajištění na stáří je uvalena na jednotlivce, kteří mají možnost vyvázat se z druhého státního důchodu, druhé dávky prvního pilíře do druhého pilíře, který nabízí podnikové individuální důchodové účty s osobním důchodovým

---

⁵⁰ LOUŽEK, Marek. Důchodová reforma. 2014, s. 44-51.

⁵¹ KLEPÁRNÍK, Vít a kol. Penzijní reformy: Od Chile po středovýchodní Evropu. Studie. 2017, s. 89. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Penzijni-reformy.pdf>.

⁵² ŠEDIVÁ, Kateřina. Zhodnocení důchodové reformy na Slovensku, 2017. Bakalářská práce. s. 37-43.

pojištěním či kapitálovým (podílnickým) pojištěním. VB zajišťuje občanům základní penzi. Ta je vyplácena z prvního pilíře, jehož zdrojem jsou odvody skoro ve výši 23 % ze mzdy.⁵³ Z prvního pilíře je vyplácen i druhý státní důchod. Ten je určen pro nízkopříjmové obyvatele. Jde-li občan do důchodu v roce 2017, nemá nárok na druhý státní důchod z prvního pilíře. Při důchodu může dále pracovat a neplatit *national insurance*. Od zaměstnavatele může požadovat určitou formu sdílené práce, kdy se o jednu práci starají dva penzisté za předem určených specifických podmínek.⁵⁴ První pilíř se v roce 2008 podílel na celkových důchodech ve výši 43 %, druhý 24 %, třetí 13 % a příjem z pracovní činnosti společně s ostatními příjmy 19 %. Tato hodnota už od roku 1979 klesá. Účast v prvním pilíři je minimálně 10 let, pro plný státní důchod 30 let. Druhý pilíř je založen na zaměstnaneckých schématech. Platí to pro všechny zaměstnavatele s 5 a více osobami. Schémata jsou dávkově či příspěvkově definovaná. Zaměstnavatelé se na nich podílejí, protože jsou daňově uznatelná. V roce 2010 vstoupila v platnost úprava, že minimálním příspěvkem do schématu je 8 % hrubé mzdy, přičemž 6 % odvádí zaměstnanec.⁵⁵

3.3 Přehled platné právní úpravy

Mezi právní předpisy mající vliv na problematiku finančního zabezpečení osob při odchodu do důchodu patří celá řada právních předpisů. Jejich neúplný výčet je součástí této podkapitoly a jsou seřazeny dle jejich právní síly a významnosti z pohledu jednotlivce, zajímající se o své budoucí zajištění. První zmínkou o důchodu je zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod v platném znění (dále jen „LZPS“), jenž přiznává občanům právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří, při nezpůsobilosti k práci, i při ztrátě živitele.⁵⁶ Nedodržení článku napadl stěžovatel prostřednictvím navrhovatele, krajského soudu, u Ústavního soudu ČR, kdy stěžovateli byl vyměřen na základě redukčních hranic invalidní důchod ve výši 19 % předešlých příjmů. Ústavní soud se ztotožnil s navrhovatelem, že taková výše odporuje LZPS, redukční hranice zrušil s 18měsíčním odkladem a dodal, že důchodový systém je pro občany netransparentní a může být tím i nesrozumitelný.⁵⁷ První

⁵³ LOUŽEK, Marek. Důchodová reforma. 2014, s 42-43.

⁵⁴ Handling in a reasonable manner requests to work flexibly: Code of Practice 5. ACAS.ORG.UK [online]. Norwich, 2014 [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: http://www.acas.org.uk/media/pdf/g/r/11287_CoP5_Flexible_Working_v1_0_Accessible.pdf

⁵⁵ MUSILOVÁ, Zdeňka, Milan ŠLAPÁK a Martin HOLUB, ed. Zaměstnanecká schémata penzijního pojištění ve vybraných státech EU, Švýcarsku a USA. 2011, s. 56-62.

⁵⁶ Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. Čl. 30. odst. 1.

⁵⁷ Nález č. 135/2010 Sb. Nález Ústavního soudu ze dne 23. března 2010 ve věci návrhu na zrušení § 15 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

moderním pojetím systému sociálního zabezpečení v Československu je zákon č. 99/1948 Sb., o národním pojištění v platném znění. Systém sociálního zabezpečení byl finančně ovlivněn zákonem č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení v platném znění. Problematiku dále ovlivňuje zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“) upravující problematiku nároku důchodů a jejich výplatu, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení ve znění pozdějších předpisů vymezující procesní otázky orgánů důchodového pojištění, povinnostech součinnosti zaměstnavatelů vůči orgánům správy sociálního zabezpečení, vedení evidenčních listů jednotlivých zaměstnanců a jejich předkládání. Dále zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPSZ“), které zahrnuje stanovení výše pojistného na důchodové pojištění, nemocenské pojištění a pojištění na státní politiku zaměstnanosti. Výši paušálních výdajů procentem z příjmů, která ovlivňuje vyměřovací základ pro výpočet důchodového pojistného u OSVČ, upravuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů. OSVČ podnikající na základě živnostenského oprávnění ovlivňuje také zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání ve znění pozdějších předpisů.

Problematiku ovlivňuje také zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem v platném znění a zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření ve znění pozdějších předpisů, které jsou součástí třetího pilíře důchodového systému ČR a pojednávají o finančních produktech PP a DPS. Dalším oblíbeným finančním produktem, který může být pro někoho atraktivní ke spoření na stáří je stavební spoření. Jeho parametry upravuje zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření ve znění pozdějších předpisů. Dále problematiku ovlivňuje zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, jež v určitém případě je podmínkou účasti na důchodovém pojištění, zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZISIF“), upravující administraci a obhospodařování investičních fondů a nabízení investic do těchto fondů, zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech v platném znění, kde jsou vysvětleny pojmy vztahující se k akciím, do nichž se dá investovat, zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech ve znění pozdějších předpisů popisující proces při vydávání dluhopisů emitentem, zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku v platném znění upravující problematiku platebních účtů, zákon č.

21/1992 Sb., o bankách ve znění pozdějších předpisů upravující mimo jiné přijímání vkladů od veřejnosti, poskytování úvěrů a investování na svůj vrub do cenných papírů. Pro komplexnost je vhodné připomenout zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření v platném znění, jenž byl součástí druhého pilíře české důchodové reformy roku 2011⁵⁸ a k prvnímu lednu 2018 zrušen.⁵⁹

Pracující důchodce mohl zajímavě ovlivnit ústavní nálezn č. 92/1995 Sb., ve věci návrhu na zrušení některých ustanovení zákona České národní rady č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, kdyby nebyl zamítnut ústavním soudem. Dle stěžovatelů, skupiny poslanců, důchodové pojištění neposkytuje pracujícím důchodcům ekvivalentní protiplnění, neboť se už dožili důchodového věku, a proto jsou některá ustanovení zákona v rozporu s LZPS. Pokud ZDP stanovuje, že pracující důchodci mají být nadále poplatníkem důchodového pojištění, je takové pojistné skrytou daní, neboť nedochází k plnění nároků na straně státu. To samé platí i u příspěvku na politiku zaměstnanosti, kdy skupině lidí se nedostává státem zprostředkované pracovní nabídky. Navíc pracující důchodce se nemůže stát nezaměstnaným. Ústavní soud se usnesl na zamítnutí zrušení určitých částí ZDP, neboť nebyli v rozporu s LZPS. Komentoval, že problematika souvisí s oblastí ekonomického zákonodárství, kde možnost lepší změny má zákonodárce a konstatoval, že neplacením pojistného pracujících důchodců by došlo k nerovnosti mezi zaměstnavateli, kdy by se pracující důchodci stali levnou pracovní silou na trhu práce. Také doplnili, že pracující důchodci mají nárok na pozůstalostní a invalidní důchod plynoucí z pracovního úrazu či nemoci.⁶⁰ Nákladová úspora u zaměstnavatelů je u dohod o provedení práce s měsíčním příjmem do 10 000 Kč. Takoví zaměstnanci nejsou plátcí nemocenského pojištění⁶¹, tím také ani plátcí sociálního pojištění, kde jednou ze složek sociálního pojištění je i důchodové

---

⁵⁸ JANDA, Josef. Zajištění na stáří. 2012, s. 59-60.

⁵⁹ Zákon č. 376/2015 Sb., o ukončení důchodového spoření.

⁶⁰ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 12. dubna 1995 ve věci návrhu na zrušení některých ustanovení zákona České národní rady č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

⁶¹ Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. § 7 a.

pojištění.⁶² V součtu s úsporou daně z příjmu ze závislé činnosti, ušetří zaměstnavatel 60 % nákladů na takovém zaměstnanci na rozdíl od běžného zaměstnance.⁶³

3.3.1 Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

Nejtěžejším právním předpisem dle autora práce je zákon o důchodovém pojištění, jenž je součástí prvního pilíře penzijního systému ČR. Upravuje problematiku důchodů pro případ stáří, invalidity a úmrtí živitele.⁶⁴ Důchody z důchodového pojištění lze rozdělit na přímé a odvozené. Přímé se vyměřují na základě pojistné doby a výši výdělku oprávněné osoby (starobní a invalidní důchody), odvozené jsou výsledkem procentní výměry přímého důchodu, jenž pobíral zemřelý či na nějž by měl zemřelý nárok (vdovské, vdovecké a sirotčí důchody), jenž náleží pozůstalým.⁶⁵ K získání starobního důchodu z pohledu státu je potřeba splnit potřebný věk 65 let (platí pro ročníky narozené po roce 1971) pro obě pohlaví a 35 let účasti na důchodovém pojištění. Dříve ženy odcházely do důchodu podle počtu vychovaných dětí a věk odchodu do důchodu se zvyšoval i nad hranicí 65 let. Pro představu muž a žena narození v roce 1993 měli dle minulých podmínek nárok na důchod až v 69 letech a 8 měsících.⁶⁶ Účast na důchodovém pojištění se odvozuje od doby pojištění. Dobou pojištění je v případě OSVČ hodnocen celý kalendářní rok po uhrazení pojistného. V případě zaměstnanců je dobou pojištění měsíc, v němž zaměstnanec získal příjem zakládající účast na důchodovém pojištění (nad 3 000 Kč). Příjem mohl být výsledkem činnosti v předešlém měsíci (obdržení prémie či náhrada mzdy za nevyčerpanou dovolenou). Důležité pro určení doby pojištění zaměstnanců je, že pojistné mělo být uhrazeno zaměstnavatelem. V případě, kdy zaměstnavatel za svého zaměstnance pojistné neodvedl, neovlivňuje hodnocení doby pojištění. Přívětivá byla věta čtvrtá odst. 2 § 11 ZDP, která umožňovala účastníkům pojištění

---

⁶² Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. § 8.

⁶³ Srovnej, KANDLEROVÁ, Kateřina. Odvody sociálního a zdravotního pojištění ze mzdy. Portal.POHODA.cz [online]. 2015 [cit. 2018-10-07]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/mzdy-a-prace/odvody-zamestnavatele-na-socialnim-a-zdravotnim-po/>

⁶⁴ Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. § 1 odst. 1.

⁶⁵ PŘIB, Jan a Vladimír VOŘÍŠEK. Důchodové předpisy s komentářem. 2012, s. 28.

⁶⁶ Věk odchodu do důchodu, tabulka. AKTUÁLNĚ.CZ [online]. Praha: Economia, 2014 [cit. 2018-12-19]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/finance/vek-odchodu-do-duchodu-tabulka/r-i:wiki:1878/>

do tří let ode dne splatnosti uhradit dlužné pojistné, aniž by přišli o dobu pojištění.⁶⁷ Dnes lze uhradit pojištění zpětně do jednoho roka od dobrovolné přihlášky.⁶⁸

3.3.1.1 Účastníci pojištění

Účastníci důchodového pojištění jsou téměř všichni ekonomicky aktivní občané, fyzické osoby, bez ohledu na občanství a trvalý pobyt na území ČR (vyplývá z § 5 a 6 ZDP). Někteří účastníci jsou účastni pojištění při splnění dílčí podmínky. Příkladem jsou osoby s pracovním poměrem dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce a příjmy ze závislé činnosti. U nich je podmínkou účasti na důchodovém pojištění účast na nemocenském pojištění. Dříve bylo podmínkou účasti na nemocenském pojištění pracovní poměr, jenž trval či měl trvat více než 15 dnů.⁶⁹ Účast na nemocenském pojištění je v době psaní práce podmíněna rozhodným příjmem (3 000 Kč⁷⁰), kdy při jeho překročení vzniká povinnost podílet se na nemocenském pojištění.⁷¹

Dalším příkladem jsou OSVČ s hlavní a vedlejší činností. U OSVČ s vedlejší činností je podmínkou účasti na důchodovém pojištění dosažení příjmů ve výši 71 950 Kč pro příjmy z roku 2018 (78 478 Kč pro příjmy z roku 2019⁷²).⁷³ Částka roku 2018 je výsledkem součinu tří veličin. Všeobecného vyměřovacího základu za rok 2016 (28 250 Kč⁷⁴), jenž stanovuje vláda na základě dat Českého statistického úřadu (dále jen „ČSÚ“) z roku 2016 tak, aby mohla vydat nařízení půl roku před 1. 1. 2018. Druhou veličinou je přepočítací koeficient (1,0612 za rok 2016), jenž je výpočtem Ministerstva práce a sociálních věcí dle údajů ČSÚ a vyjadřuje nárůst průměrných mezd za první pololetí roku 2017, a koeficientu nárůstu

---

⁶⁷ PŘIB, Jan a Vladimír VOŘÍŠEK. Důchodové předpisy s komentářem. 2012, s. 86-96.

⁶⁸ Česká správa sociálního zabezpečení. Doplatit si zpětně dobu důchodového pojištění je možné. Ovšem jen v určitém rozsahu. ČES [online]. 2014 [cit. 2018-12-20]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2014/2014-06-10-doplatit-si-zpetne-dobu-duchodoveho-pojisteni-je-mozne-ovsem-jen-v-urcitem-rozsahu.htm>

⁶⁹ PŘIB, Jan a Vladimír VOŘÍŠEK. Důchodové předpisy s komentářem. 2012, s. 34-59.

⁷⁰ Sdělení č. 236/2018 Sb. Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí, kterým se vyhlašuje zvýšení částky rozhodné pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění.

⁷¹ Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. § 6.

⁷² Česká správa sociálního zabezpečení. Účast na pojištění-povinná. Csz.cz. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/ucast-na-pojisteni-povinna.htm>

⁷³ PŘIB, Jan a Vladimír VOŘÍŠEK. Důchodové předpisy s komentářem. 2012, s. 35.

⁷⁴ Nařízení vlády č. 343/2017 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2016, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2016, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2018 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2018 a o zvýšení důchodů v roce 2018.

všeobecného vyměřovacího základu (2,4) zaokrouhlené na celé koruny nahoru.⁷⁵ Součinem všeobecného vyměřovacího základu za rok 2016 a přepočítacího koeficientu za rok 2016, je předpokládanou průměrnou mzdou za rok 2017 (z hlediska použití jde o průměrnou mzdu za rok 2018), která se používá pro přiznání důchodů v roce 2018, ale i výše minimálních záloh placených na důchodové pojištění v roce 2018. Průměrná mzda je pojem užívaný v ZDP, ZPSZ, ale i jiných právních předpisech.⁷⁶ U OSVČ s hlavní činností je podmínkou účasti na důchodovém pojištění samotná fakticita hlavní činnosti. Výše příjmu ze samostatné výdělečné činnosti není směrodatná. Osoba je povinna platit zálohy na pojistném i v případě vykázaní finanční ztráty, a to od roku 2004⁷⁷. Měsíční vyměřovací základ OSVČ s hlavní činností je minimálně 25 % z průměrné mzdy.⁷⁸ Údaje uvedené v odstavci nemají v době psaní práce nejaktuálnější podobu. Posledním příkladem jsou osoby s podmínkou účasti na důchodovém pojištění podáním dobrovolné přihlášky k okresní správě sociálního zabezpečení prostřednictvím předepsaného tiskopisu. Výše pojistného pro ně jsou ve výši minimální měsíční zálohy jako u OSVČ s hlavní činností.⁷⁹

3.3.1.2 Složení důchodu

Výše důchodu je výsledkem základní a procentní výměry. Základní výměra je stejná, pevně daná částka, pro všechny výše uvedené důchody. Její výši ovlivňovala do roku 2011 vláda ČR svým nařízením.⁸⁰ Od ledna 2012 je její výše stanovena na 10 % z průměrné mzdy. V roce 2019 je základní výměra 3270 Kč.⁸¹ Procentní část se stanovuje ze všech výdělků za ekonomickou část života od 18 let do roku předcházejícího odchodu do starobního důchodu. Minimální výše procentní výměry je 770 Kč. Za každý odpracovaný rok se procentní výměra důchodu z výpočtového základu zvyšuje o 1,5procentních bodů. Výpočtový základ je určitou redukcí osobního vyměřovacího základu. Osobní vyměřovací základ je podíl úhrnů ročních vyměřovacích základů a kalendářních dnů v rozhodném období snížen o vyloučené

---

⁷⁵ Srovnej, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Obecná informace k zákonu o důchodovém pojištění. Mpsv.cz. [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-12-22]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/617>

⁷⁶ Srovnej, BĚHOUNEK, Pavel. Údaje o průměrné mzdě pro rok 2018. Danebehounek.cz [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-12-22]. Dostupné z: <https://www.danebehounek.cz/news/prumerna-mzda/>

⁷⁷ PŘIB, Jan a Vladimír VOŘÍŠEK. Důchodové předpisy s komentářem.2012, s 82-83.

⁷⁸ Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. § 14 odst. 5.

⁷⁹ Tamtéž. § 5-23.

⁸⁰ PŘIB, Jan a Vladimír VOŘÍŠEK. Důchodové předpisy s komentářem. 2012.s 28-29.

⁸¹ Duchody-duchodci.cz. Základní výměra důchodu...kdy a za kolik do důchodu [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <http://www.duchody-duchodci.cz/zakladni-vymera-duchodu.php>

doby. Získaný výsledek se vynásobí koeficientem (30,4167).⁸² Důchody bývají valorizovány vždy k lednové splátce o 100 % inflace a polovinu reálného růstu mezd. Při vysokém růstu cen je možné valorizovat i mimořádně.⁸³

3.4 Tvorba finanční rezervy před odchodem do důchodu

Výše starobního důchodu těsně před odchodem do důchodu není úplně jasná. Česká správa sociálního zabezpečení při výpočtu důchodu určí interval nejnižší a nejvyšší hodnoty a určitý úředník stanoví přesnou výši v daném intervalu, jež budoucímu důchodci sdělí dopisem.⁸⁴ Má-li občan před odchodem do důchodu desítky let, je budoucí výše ještě méně jasnější. Existují informace předpokládající pomalejší růst starobních důchodů oproti průměrné mzdě, tím i nízké důchody z prvního pilíře.⁸⁵ Na druhou stranu politici slibují rychlejší valorizaci důchodů, kdy v roce 2021 by měl průměrný důchod dosahovat 15 000 Kč.⁸⁶ Vzhledem k publikovaným informacím a nejasné budoucnosti je vhodné část doživotní renty naspořit vlastními silami. Dle jednoduchého doporučení finančních poradců platí, že chce-li si občan ve svém důchodu přilepšit o 5 000 Kč, potřebuje mít naspořeno alespoň 1. mil Kč.⁸⁷ Jiné doporučení říká, že rodinné příjmy je vhodné rozdělit v poměru 40:30:20:10, kdy 10 % příjmů slouží jako pohotovostní rezerva, 20 % k zajištění příjmů vlastní rezervou či pojištěním (max. 5 %), a na tvorbu dlouhodobých rezerv (spořením a investováním) na důchod či pro budoucí velké výdaje (rekonstrukce, pořízení auta), 30 % na náklady spojené s bydlením a 40 % na běžnou spotřebu včetně dětí a spotřebitelských úvěrů. To znamená maximálně 15 % z čistých příjmů na důchod.⁸⁸ Obě doporučení pravděpodobně nereflektují realitu, neboť domácnosti v ČR v roce 2016 spotřebovali téměř 88 % rodinných

---

⁸² Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění § 33-36.

⁸³ Ministerstvo financí České republiky. Hospodaření systému důchodového pojištění: Aktuální stav k listopadu 2018. Mfcr.cz: [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-01-22]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/hospodareni-systemu-duchodoveho-pojisten#3>

⁸⁴ JANDA, Josef. Zajištění na stáří: jak se co nejlépe připravit na podzim života. 2012, s. 48-49.

⁸⁵ Ec.Europa.eu. Česká republika: Hlavní charakteristika důchodového systému. [online]. [cit. 2018-12-25]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?langId=cs&docId=5389&>

⁸⁶ JAN, Rovenský. Babiš: Za dva roky bude průměrný důchod 15 tisíc. Novinky.cz. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/494267-babis-za-dva-roky-bude-prumerny-duchod-15-tisic.html>

⁸⁷ SYROVÝ, Petr. Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě. Praha. 2012, s. 11, 34.

⁸⁸ Srovnej, Aktuálně.cz. Zlaté pravidlo finanční inteligence. Poradíme vám, jak vyjít s příjmem a být v pohodě. [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/komerčni-obsah/zlate-pravidlo-financni-inteligence-jak-vyjít-s-prijmem/r~f6afaea0001b11e8ad1e0cc47ab5f122/>

příjmů na bydlení a běžnou spotřebu a zbylých 12 % na ostatní služby, kam pravděpodobně spadá i spoření na důchod.⁸⁹

Před tím, než začne občan hledat produkty vhodné pro zajištění dostatečně vysoké renty v důchodu, je potřeba se zamyslet nad svými finančními možnostmi, priority, cílové částce, předpokládaného odchodu do důchodu, věku dožití, inflací, očekávaným výnosem nad inflací a bonusem od státu ve formě státních příspěvků a daňových úlev. To vše v co nejvíce konzervativnější podobě.⁹⁰ Ještě předtím je vhodné si sestavit rozpočet. Zahrnout do něho veškeré své příjmy (i nahodilé), ale i příjmy osob žijících ve společné domácnosti (manžel či manželka). Do výdajů je třeba zahrnout veškeré pravidelné výdaje související s bydlením (nájem, energie, pojištění), výdaje každodenní povahy (drogerie, potraviny, náklady na dopravu, děti, služby...), výdaje spojené se spořením či investováním a výdaje spojené s úvěry. Je-li rozdílem příjmů a výdajů nula, pravděpodobně jsou jednotlivé položky zaokrouhleny na tisícikoruny, nebo je hospodaření na doraz.⁹¹ Vyplyne-li z rozpočtu kladné číslo, existují úspory vhodné ke spoření či investování, jež mohou být použity na důchod. Ty poté stačí porovnat s výše uvedenými parametry a v případě kongruence je částečně vyhráno.⁹²

3.5 Možnosti a diverzifikace finančního zabezpečení na důchod

Úspory by neměli občané nechávat doma a ani na běžných účtech, kde obvyklá míra zhodnocení bývá zpravidla nízká, pod hranici inflace.⁹³ Běžné účty jsou nástrojem platebního styku.⁹⁴ I když banka z těchto vkladů na viděnou také profituje prostřednictvím tzv. *sedliny*, kdy část peněz zůstává prakticky trvale na účtu, neboť klienti prakticky nikdy nevyčerpají celkový zůstatek na účtu a také díky příchozím a odchozím platbám, které se vzájemně v čase vyrovnávají, nebo také v rámci jedné banky, kdy se celkový vklad na účtech nemění.⁹⁵ Úspory lze zhodnotit jinak, spořením či investováním. Nejvhodnějším portfoliem

---

⁸⁹ Český statistický úřad. Vydání a spotřeba domácností statistiky rodinných účtů - 2016. [online]. Praha. Czso.cz. 2017 [cit. 2018-12-29]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vydani-a-spotreba-domacnosti-statistiky-rodinnych-uctu-2016> ; Tabulka 1c spotřební vydání

⁹⁰ Srovnej, TRAXLER, Jan. Pět obecných rad pro dobrý důchodový plán. Finez.cz [online]. Praha, 2016 [cit. 2018-12-30]. Dostupné z: <http://www.finez.cz/odborne-clanky/ostatni/pet-obecnych-rad-pro-dobry-duchodovy-plan/>

⁹¹ JANDA, Josef. Spořit nebo investovat?. 2011, s. 31-34.

⁹² Srovnej, SYROVÝ, Petr. Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě. Praha. 2012, s. 32-34.

⁹³ KOCIÁNOVÁ, Helena. Finanční gramotnost v kostce, aneb, Co Vás neměl kdo naučit. 2012, s.14.

⁹⁴ Srovnej, ŠOBA, Oldřich a Martin ŠIRŮČEK. Finanční matematika v praxi. 2017, s. 161.

⁹⁵ Srovnej, REVENDA, Zbyněk. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 2015, s. 106.

pro každého je takové, které diverzifikuje rizika a obsahuje jak produkty spoření, kam je vhodné uložení financí na krátkou dobu, tak produkty investování, kam je vhodné odkládat finance v rámci superdlouhého horizontu dvaceti a více let.⁹⁶ V možnostech finančního zabezpečení na důchod nedochází k úplnému výčtu.

3.5.1 Spoření

Spoření je pravidelné odkládání části úspor na spořicí produkty, které peníze svým předem daným výnosem mírně ochrání před inflací, a kde jsou vklady pojištěné (100 % do částky 100 000 EUR⁹⁷) a výnosy zdaněny 15% sazbou. Spoření je vhodné pro krátkodobé uložení finančních prostředků (spořicí účty, termínované vklady) za účelem vytvoření pohotovostní rezervy. Spoření je také vhodné pro střednědobé (stavební spoření) i dlouhodobé (doplňkové penzijní spoření) uložení finančních prostředků.⁹⁸

3.5.1.1 Spořicí účty

Spořicí účty slouží ke krátkodobému uložení peněz zpravidla do 12 měsíců. Jejich úkolem je vytvořit pohotovostní rezervu, nabízet zhodnocení okolo inflace, neomezovat termínovanými omezeními, nabízet jednotnou úrokovou sazbu na celý vklad a zároveň kdykoliv a bez sankcí převést svůj osobní účet. Spořicí účty se liší v počátečním vkladu, povinném minimálním zůstatku, podmínky založení běžného účtu se spořicím a v úrokové sazbě. Úročení úrokovou sazbou často bývá prostřednictvím pásmového úročení, kdy s rostoucím vkladem roste úroková sazba. U některých spořicích účtů je úroková sazba ovlivněna kromě výškou vkladu i dobou uložení. S delší dobou uložení roste i úroková sazba.⁹⁹ Má-li spořicí účet založení, vedení a výpisy jednou ročně zdarma je to jejich výhoda.¹⁰⁰

3.5.1.2 Termínované vklady

Úkolem termínovaných vkladů je uložení pevně dané vyšší částky za účelem získání vyššího úrokového výnosu, vzdáním se možnosti disponovat s penězi na určitou dobu.

---

⁹⁶ Srovnej, JANDA, Josef. Spořit nebo investovat?. 2011, s. 46-50.

⁹⁷ Garancnisystem.cz. Kolik je pojištěno?. Garanční systém finančního trhu [online]. Praha, 2016 [cit. 2019-01-22]. Dostupné z: <https://www.garancnisystem.cz/kolik-je-pojisteno/>

⁹⁸ Finanční vzdělávání. Jaký je rozdíl mezi spořením a investováním? Finančnivzdelavani.cz [online]. 2016 [cit. 2019-01-12]. Dostupné z: <http://www.financnivzdelavani.cz/svet-financi/investovani-a-financni-trhy/investicni-produkty-a-sluzby/jaky-je-rozdil-mezi-sporenim-a-investovanim>

⁹⁹ Srovnej, JANDA, Josef. Spořit nebo investovat?. 2011, s.52-55.

¹⁰⁰ KOCIÁNOVÁ, Helena. Finanční gramotnost v kostce aneb co nás neměl kdo naučit. 2012, s. 18.

Termínované vklady na rozdíl od běžných účtů jsou vedeny s nižšími spravovanými náklady. Lze rozlišit termínované vklady s pevnou lhůtou, kdy vklad je uložen na pevně danou lhůtu (týdny či měsíce) a termínované vklady u nichž je dispozice ovlivněna výpovědní lhůtou. Úrokové zhodnocení roste s délkou uložení a výší vkladu. U vkladů s pevnou lhůtou je úroková sazba zpravidla fixní. U vkladů s výpovědní lhůtou se výše úrokové sazby mění.¹⁰¹ Praxí je, že v případě velkého zájmu o krátkodobé peníze na mezibankovním sekundárním trhu může banka přechodně zvýhodnit úrokové sazby. Revolvingové termínované vklady jsou ve smluvní den automaticky obnovené vklady obvykle na další dobu jednoho až tří měsíců bez možnosti výpovědi. Chce-li klient prostředky vybrat je nucen to oznámit bance v dostatečném předstihu. U těchto vkladů je pevně daná úroková sazba a mění se jen při změně sazeb bankou. Klienti většinou obnovují původní dobu uložení. Vklad je pro ně likvidnější a banka ušetří na úrocích na rozdíl od dlouhodobých vkladů. Navíc je úrok na konci prvního období připisován k jistině a někdy je i možnost ho vybrat.¹⁰²

3.5.1.3 Stavební spoření

Tento v ČR oblíbený produkt, jehož smlouvu mělo založeno k roku 2015 přes 3,5 milionů lidí¹⁰³, svou atraktivitu získal díky spojení spořicí a úvěrové fáze. Poskytovatelem je pouze banka se zvláštní licenci. Cílem produktu je bezpečné uložení finančních prostředků a možnost získání úvěru na bydlení se zvýhodněnou úrokovou sazbou. Smlouva se uzavírá s cílovou částkou, která je součtem vkladů, státních příspěvku a zhodnocení z obou složek a případného úvěru ze stavebního spoření. Pro získání úvěru ze stavebního spoření je potřeba naspořit 40 % cílové částky.¹⁰⁴ Cílová částka je jak pro spoření, tak pro limitní výši úvěru. Cílová částka určuje výši poplatku za uzavření smlouvy (obvykle 1 % z cílové částky). Stejný poplatek se hradí i při navýšení. Některé stavební spořitelny nabízejí možnost spořit s nižšími úroky. To je vhodné pro klienty plánující budoucí zřízení úvěru ze stavebního spoření. Skutečný úrok na všechny vložené peníze ze stavebního spoření se pohybuje okolo

---

¹⁰¹ Srovnej, REVENDA, Zbyněk. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 2015, s. 107.

¹⁰² Srovnej, MELUZÍN, Tomáš a Václav ZEMAN. Bankovní produkty a služby. 2014, s.47-48.

¹⁰³ Asociace českých spořitel. Stavební spoření v ČR je v počtu smluv třetí největší v Evropě. Ačssz.cz. [online]. Praha, 2016 [cit. 2019-01-22]. Dostupné z: <http://www.acss.cz/cz/stavebni-sporeni/stavebni-sporeni-v-mediich/stavebni-sporeni-v-cr-je-v-poctu-smluv-treti-nejvetsi-v-evrope/>

¹⁰⁴ Srovnej, RADOVÁ, Jarmila, Petr DVORÁK a Jiří MÁLEK. Finanční matematika pro každého. 2007, s. 103-104.

4 % až 5 %. S delší, než minimální povinnou vázací dobou smlouvy 6 let, tato efektivní úroková sazba klesá. Po započtení inflace je výsledek méně zajímavější. Stavební spoření lze vypovědět dříve, s tříměsíční výpovědní lhůtou, ale bez úroků ze státní podpory a bez státní podpory. Výnosy ze stavebního spoření podléhají 15% srážkové dani a nejvyšší státní podporou je v době psaní práce 2 000 Kč při roční úložce 20 000 Kč.¹⁰⁵ V roce 2002 se při roční úložce 18 000 Kč získalo 4 500 Kč státní podpory. Přidělení úvěru ze stavebního spoření do cílové částky ovlivňuje hodnotící číslo, jehož vzorec je individuálně pojmenován ve všeobecných obchodních podmínkách konkrétní smlouvy. Čím je vyšší hodnotící číslo, tím je dřívější nárok na přidělení cílové částky. Hodnotící číslo ovlivňuje celková výše úspor, výše zhodnocení ze spoření a varianta spoření (rychlá, nebo pomalá) k datu ohodnocení.¹⁰⁶ Další službou stavebních spořitelů je poskytování překlenovacích úvěrů, kde stavební spořitelna nabídne úvěr s úrokovou sazbou jako každá jiná banka (na rozdíl od úvěru ze stavebního spoření). O překlenovací úvěr se žádá před naspořením 40 % cílové částky. V době běhu překlenovacího úvěru běží i fáze spoření. Klienta v jednu chvíli tíží splátka úroků z překlenovacího úvěru a pravidelný měsíční úložka na spoření. To není přívětivé.¹⁰⁷

3.5.1.4 Doplnkové penzijní spoření (dříve penzijní připojištění)

Doplnkové penzijní spoření, dříve penzijní připojištění, je produktem třetího pilíře důchodového systému v ČR a je podrobněji charakterizováno výše v části 3.2.2 *Důchodový systém v ČR*.

3.5.2 Investování

Další možností je investování, kdy se občan vzdá části svých peněz v současné hodnotě s vidinou nejistého zisku v budoucnu. Investici ovlivňují parametry výnosu, rizika, likvidity (známé jako investiční trojúhelník) a investičního horizontu. S rostoucím výnosem roste rizikovost a popřípadě i horizont investice.¹⁰⁸ Zároveň klesá schopnost přeměny finančního aktiva na hotové peníze s ohledem na výši poplatků (likvidity).¹⁰⁹ Výnosem je očekávané zhodnocení peněžních prostředků v budoucnosti.¹¹⁰ Rizikem je nejistota

¹⁰⁵ KOCIÁNOVÁ, Helena. Finanční gramotnost v kostce, aneb, Co Vás neměl kdo naučit. 2012, s. 29-36.

¹⁰⁶ Srovnej, PRČÍK, Tomáš. Stavební spoření v kostce.2002. s. 10-25.

¹⁰⁷ Srovnej, KIELAR, Petr. Matematika stavebního spoření. 2010 s. 15-21.

¹⁰⁸ SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL. Osobní finance: řízení financí pro každého 2014, s 54-57.

¹⁰⁹ ŠOBA, Oldřich a Martin ŠIRŮČEK. Finanční matematika v praxi. 2017 s. 159-165.

¹¹⁰ ŽEHROVÁ, Jana. Finance. 2014, s. 171.

z obdržení očekávaných výnosů. Investiční riziko zahrnuje inflační riziko (pokles kupní síly investice způsobené vlivem růstu cen), kreditní riziko (emitent nebude schopen dostát svým závazkům), úvěrové riziko (růst úrokových sazeb způsobí pokles cen akcií), riziko likvidity (pomalá schopnost přeměny investice na peníze důvodem nedostatečné poptávky), riziko trhu (ekonomická krize) a měnové riziko.¹¹¹ K rozhodování dle investičního trojúhelníku je zapotřebí dostatečně vysoká částka a stabilní investiční prostředí v dané zemi. S rostoucím příjmem a úspor investora roste podíl investic v luxusních aktivech (např. podílové fondy) a klesá podíl investic v nezbytných aktivech (spořicí účty). Z investice plyne běžný výnos (úroky, dividendy, nájmy...) a kapitálový výnos (rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou). Celkový výnos je součtem kapitálového a běžného. Zisk z prodeje finančních investic je po třech letech osvobozen od daně z příjmů fyzických osob.¹¹² Při investování dochází k participaci investorů na podkladovém aktivu. Výnos je pouze očekávaný. Úspěch záleží na výnosnosti a návratnosti investice. Výnos ovlivňuje i kolísavost (volatilita). Je-li nákup proveden dobře, kdy jsou ceny nejnižší a prodej v době, kdy jsou nejvyšší, jde o maximální výnosnost.¹¹³ Toto časování trhu se obecně nedoporučuje. Před výběrem konkrétního produktu je potřeba se rozhodnout o charakteru aktiv. Ty se rozdělují do tříd (nástroje peněžního trhu, dluhopisy, akcie, komodity...). Dále přidělení finančních zdrojů k jedné třídě v rámci regionu a typu emitenta, výběr produktu, a nakonec výběr instituce. Investování na kapitálových trzích podléhá regulaci a kontrole. Klient chtějící investovat před podpisem smlouvy vyplňuje investiční dotazník, jenž je doplňkem k finančnímu plánu, kde odpovídá na otázky vnímání rizika, investiční cíle, finanční situace, odborné znalosti a zkušenosti.¹¹⁴ Investory lze ještě rozdělit dle jejich profilu. Na konzervativní, vyvážené a dynamické. Všechny profily jsou vytvořeny podle míry unešení rizika investice a požadované likvidity a výnosu.¹¹⁵

3.5.2.1 Investiční fondy

Investoři mohou investovat do investičních fondů dle ZISIF. Nejčastější v ČR je investování v rámci podílových fondů, kde náklady ekonomických transakcí jsou nižší, než

---

¹¹¹ Investiční rizika. Peníze.cz [online]. 2012 [cit. 2019-02-19]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/15914-investicni-rizika>

¹¹² ŠOBA, Oldřich a Martin ŠIRŮČEK. Finanční matematika v praxi. 2017 s. 159-165.

¹¹³ JANDA, Josef. Spořit nebo investovat?. 2011, s 47, 93.

¹¹⁴ Srovnej, SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL. Osobní finance: řízení financí pro každého 2014, s. 98-115

¹¹⁵ Investujme.cz. Profil investora. [online]. Praha, 2014 [cit. 2019-01-22]. Dostupné z: <https://investice.finance.cz/zacinajici-investor/profil-investora/>

u investorů – jednotlivců, neboť fondy spravují velký objem peněz. Podílové fondy lze dělit na otevřené a uzavřené. Otevřené fondy vydávají podílové listy s právem na odkoupení k jakémukoliv dni za hodnotu posledního ocenění. Peníze jsou dostupné téměř ihned. Otevřené fondy se klasifikují dle zaměření na podkladové aktivum, zeměpisné pravděpodobnosti ztráty financí a rozdělení zisku. Uzavřené podílové fondy mají omezený počet podílových listů na určitou dobu. Fondy mohou být dluhopisové, akciové, peněžní či smíšené. Dle názvu převažuje podkladové aktivum ve fondu. Zajímavostí jsou fondy fondů, jež investují přes polovinu investic do podílových listů i akcií ostatních fondů.¹¹⁶ Zajímavou kategorií jsou fondy životního cyklu, jež rostou s věkem klienta.¹¹⁷

3.5.2.2 Další investiční produkty

Investiční fondy nejsou jedinými investičními produkty pro tvorbu finančních portfolií využitelných pro tvorbu dlouhodobých rezerv. Mezi další patří například investiční certifikáty, nebo ETF (Exchange Trade Funds). Investiční certifikáty jsou emitovány nadnárodními bankami. Z právního pohledu je na investiční certifikáty pohlíženo jako na dluhopis, kdy peníze jsou půjčeny bance, která po stanovené době podle předem předepsaného způsobu vyplatí peníze zpět. Hodnota certifikátu se odvíjí od cen podkladového aktiva. Tím mohou být akciové, dluhopisové či komoditní indexy, komodity, měny, jednotlivé akcie atp. Nespornou výhodou investičního certifikátu je jeho transparentnost, kdy investor ví, v rámci jakého trhu prostřednictvím podkladového aktiva operuje, a likvidita, kdy banka je povinna certifikáty vykupovat po celou dobu obchodování.¹¹⁸ Nevýhodou je podle Syrového, že investor v případě bankrotu banky nezíská žádné peníze. ETF neboli „akciové indexy“ či „nízkonákladové fondy“¹¹⁹ jsou finančními instrumenty jejichž složení a cenu kopíruje složení podkladového aktiva. Nejčastěji sledují konkrétní akciový index. Aktivně spravovaný podílový fond většinou v dlouhodobém horizontu nepřekoná svůj srovnávací index.¹²⁰ Náklady ETF jsou obecně nižší než náklady otevřeného podílového fondu, neboť ETF řídí automat nikoliv portfolio

---

¹¹⁶ Srovnej, ULRICH, Milan a Daniela PFEIFEROVÁ. Investiční bankovníctví. 2004, s. 120-130.

¹¹⁷ SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL. Osobní finance: řízení financí pro každého 2014, s. 165.

¹¹⁸ ULRICH, Milan. Finanční deriváty (8. a 9. přednáška předmětu Banky a burzy). Praha. ČZU. 27.02.2017 a 13.03.2017.

¹¹⁹ Patria.cz. ETF. [online]. Praha, ©1997-2019 [cit. 2019-02-06].

Dostupné z: <https://www.patria.cz/fondyderivaty/etf/popis.html>

¹²⁰ TRAXLER, Jan. Podílový fond nebo ETF? FINEZ.CZ [online]. Praha, c2006-2019, 27.04.2018 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <http://www.finez.cz/odborne-clanky/jak-investovat/podilovy-fond-nebo-etf/>

manažer. Cena ETF může v krátkodobém horizontu spadnout o několik procent, proto se nedoporučují k dlouhodobému investování. Lze je nakoupit přímo na burze prostřednictvím brokera (například patria.cz).¹²¹ Investovat lze i jinými způsoby. Například investicí do zlata, stříbra, nemovitostí či poslední dobou populárních kryptoměn (Bitcoin).

3.5.3 Pojištění

Zajistit si příjem při odchodu do důchodu lze i formou životního pojištění na něž může přispívat i zaměstnavatel. Některé životní pojistky vyplácejí určitou dávku k datu dožití a připojišťují na vybraná rizika. Jiné pojistky část pojistného investují na trhu dle klientovi zvolené investiční strategie a část pokrývají rizika. Investiční životní pojistky nemají pevně danou částku k výplatě v případě dožití.¹²² Kapitálové životní pojistky mají spořicí (rezervotvornou) část a pojištění pro případ smrti či dožití s pevně danou částkou. Spořicí část je zhodnocována technickou úrokovou mírou, která je zpravidla nižší než inflace. Životní pojistky mají také vysoké počáteční náklady.¹²³

---

¹²¹ SYROVÝ, Petr. Investování pro začátečníky. 3. zcela přepracované vydání. 2016, s. 116-117.

¹²² MÜLLER Roman, Životní a úrazové pojištění. 2006 s. 12-23.

¹²³ DOPLŇKOVÁ PŘIPOJIŠTĚNÍ K ŽIVOTNÍMU POJIŠTĚNÍ, Miroslav ČECHMÁNEK, Brno 2012, Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, Studijní obor: Finance. Bakalářská práce. s. 24-27.

4 VLASTNÍ PRÁCE

Teoretická východiska vztahující se k problematice důchodového zabezpečení v ČR jsou uvedena v předchozí kapitole. V druhé části diplomové práce se v jednotlivých podkapitolách autor práce vyjádří k platné právní úpravě, konkrétně prvnímu, zrušenému druhému a třetímu pilíři. Názor bude dedukcí informací získaných při zpracování předešlé kapitoly a bude doplněn o další zdroje poznání. Poté autor práce prostřednictvím ankety, bude zjišťovat zájem a způsoby zajištění osob na stáří s ohledem na vybraná demografická kritéria. Poslední částí vlastní práce bude případová studie konkrétního subjektu za účelem návrhu vhodného způsobu řešení zajištění na stáří. Zdrojovým východiskem utvářející text vlastní práce budou informace získané studiem odborné literatury, právní úpravy a veřejně dostupných zdrojů. Dále dat získaných z ankety a informací z polostandardizovaného rozhovoru se zkoumaným subjektem.

4.1 Vyjádření autora k platné právní úpravě

Dle názoru autora práce, studenta, jehož budoucí výstupní profil absolventa je odlišný od profilu absolventa práv, odpovídá platná právní úprava chronologicky historickému a společenskému vývoji v ČR. Dle autora práce bylo významným mezníkem v systému důchodového pojištění přijetí zákona č. 99/1948 Sb., o národním pojištění. Tento zákon vytvořil ambiciózní jednotný systém, který se měl dále rozvíjet a v konečném důsledku měl zahrnovat všechny oblasti sociálních událostí pro všechny občany s nejvhodnějším způsobem financování. Pod vlivem politické ideologie, během éry minulého režimu, byl zákon spolu s dalšími zákony podporující inovace ve výrobě a zdravotnictví několikrát rekodifikován. Zvýšila se role státu při sociálním zabezpečení, oproti pojišťovacímu principu jednotlivců.¹²⁴ Vznikly velké rozdíly mezi nejvyšší a nejnižší částkou důchodu. Postupně s dalšími zaváděnými státními opatřeními pro podporu propopulační politiky ve formě růstu přídavků na děti, možnosti relativně levné novomanželské půjčky či prodloužení doby pobírání mateřského příspěvku a ve vztahu s ekonomickým poklesem a rostoucími životními náklady občanů v době před sametovou revolucí byl systém sociálního zabezpečení finančně zatížen. Místo řešení problémů byl za účelem snahy zachování

---

¹²⁴ Poznámka: Principem pojišťovacího principu je tvorba rezervotvorné složky ze zaplaceného pojistného, která slouží k výplatě náhrady v případě pojistné události.

politické přízně občanů tehdejšími představiteli přijat zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení v platném znění rozšiřující okruh zabezpečených osob.¹²⁵ Tím ještě více vzrostly finanční požadavky na systém sociálního zabezpečení. Po sametové revoluci zůstal v ČR systém zajišťující důchody z jednoho zdroje, jehož problematika zůstala roztržena v mnoha právních předpisech, z nichž určitá část je vyjmenována v teoretické části práce, a která mohou na obyčejné občany působit netransparentně, složitě a nespravedlivě. Nespravedlnost lze spatřovat v stížnostech stěžovatelů u Ústavního soudu v ČR na ustanovení zákonů, které odporují přiměřenému hmotnému zabezpečení na stáří k poměru odvedeného pojistného.

4.1.1 Názor na první pilíř důchodového systému v ČR

Dle názoru autora práce je reforma důchodového systému v ČR nekončícím procesem. Je proto potřeba dále upravovat parametry prvního pilíře důchodového systému, konkrétně věk odchodu do důchodu a výše starobního důchodu tak, aby docházelo k jeho finanční stabilitě. Stabilitu prvního pilíře lze zajistit i úpravou parametru odváděných příspěvků na důchodové pojištění. Její zvýšení není vhodnou volbou, neboť by vedlo k většímu zdanění práce a oslabení konkurenceschopnosti ČR jako otevřené ekonomiky v Evropské unii. Možnost radikální transformace českého Bismarckova modelu s Beveridgeho prvky na fondový systém po Chilském vzoru nepřichází v úvahu. Vznikla by jedna generace občanů nucena platit příspěvky do obou systémů, která by měla zajištěnou nižší částku důchodů na rozdíl od svých rodičů. Navíc Loužek M. tvrdí, že fondový systém je výhodnější, je-li součet růstu plátců a mezd vyšší, než míra výnosnosti investic (podmínka tzv. Aaronova pravidla). V opačném případě jsou důchody vyplácené z PAYG levnější.¹²⁶ Je pravdou, že důchodový systém ČR je náchylnější na demografické výkyvy silných ročníků v populaci a méně motivuje účastníky k vlastní přípravě na stáří, ale lepší systém vyhovující všem zatím nikdo nevynalezl.

4.1.1.1 Vyjádření k zastropování důchodového věku

Účinností novely zákona č. 203/2017 Sb., která mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů byl počátkem roku 2018 nastaven horní

---

¹²⁵ ŠEVČÍKOVÁ, Martina. *Osoby samostatně výdělečně činné v důchodovém a nemocenském pojištění*. Brno, 2008. Rigorózní práce. Masarykova univerzita. S. 21-29.

¹²⁶ Srovnej, LOUŽEK, Marek. *Důchodová reforma*. 2014, s.12-31.

limit důchodového věku na 65 let.¹²⁷ Po prvotním studiu právního předpisu a s ohledem na zjištěné výše uvedené argumenty autorů T. Fialy a J. Vostatka, kteří ve svých studiích podporují prodlužování důchodového věku odchodu do důchodu za účelem zachování finanční stability prvního pilíře, lze spatřovat zastropování důchodového věku jako nešťastné, neboť povede k vyšším výdajům na důchody za jinak stejných podmínek ostatních parametrů (tj. výše starobního důchodu, výše odvodů na důchodové pojištění). Novela není pozitivní ani pro ženy narozené po roce 1960 s více jak dvěma dětmi, jimž se zrychlilo tempo růstu důchodového věku průměrně o 1,5 měsíce za každý rok oproti období před účinností novely, tj. do 31. 12. 2017.

Na druhou stranu je hlavním smyslem novely dle 2. pracovní skupiny důchodové komise profesora Potůčka spravedlivější prodlužování hranice důchodového věku tak, aby všechny budoucí i minulé generace seniorů strávili v důchodu v dobré zdravotní kondici zhruba stejnou dobu. Současná změna tempa prodlužování hranice důchodového věku by měla být zachována dle autorů 2. pracovní skupiny do roku 2044, tedy pro občany narozené před rokem 1978. Poté by se posun hranice důchodového věku měl zpomalit a u generace dětí narozených v roce 2010 by neměla přesáhnout 69 let oproti 72,5 letům vyplývající z právní úpravy platné k roku 2017 a prognostickým odhadům.¹²⁸ Smyslem novely tedy není zastropování důchodového věku napořád, ale pouze na určitou dobu. To autor práce vyhodnocuje jako prozíravé a přínosné.

4.1.1.2 Vyjádření k rostoucí střední délce života a vztahů OSVČ k prvnímu pilíři

S rostoucí střední délkou života¹²⁹ je dle autora práce potřeba uvažovat o podpoře občanů formou částečných úvazků v ekonomické aktivitě i v důchodovém věku v oborech, které to už dnes umožňují.¹³⁰ Za úvahu také stojí legislativní opatření v podpoře flexibilních

---

¹²⁷Zákon č. 203/2017 Sb. kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

¹²⁸ Návrh revizního systému nastavení hranice důchodového věku. Duchodova-komise.cz [online]. Praha, 2014 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.duchodova-komise.cz/wp-content/uploads/2014/12/N%C3%A1vrh-revizn%C3%ADho-syst%C3%A9mu-nastaven%C3%AD-hranice-d%C5%AFchodov%C3%A9ho-v%C4%9Bku-11.-prosince-2014.pdf>

¹²⁹ Zpráva o očekávaném vývoji úmrtnosti, plodnosti a migrace v České republice. Czso.cz [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/94500304/zprava_o_cekavanem_vyvoji.pdf/36c116ef-204f-4ee0-b7b8-f5c1a10a65e8?version=1.0

¹³⁰ Srovnej, Návrh revizního systému nastavení hranice důchodového věku. Duchodova-komise.cz [online]. Praha, 2014 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.duchodova-komise.cz/wp-content/uploads/2014/12/N%C3%A1vrh-revizn%C3%ADho-syst%C3%A9mu-nastaven%C3%AD-hranice-d%C5%AFchodov%C3%A9ho-v%C4%9Bku-11.-prosince-2014.pdf>

pracovních úvazků se stejnou mírou zabezpečení jako plné pracovní úvazky. Například podpora matek v začleňování na pracovní trh po ukončení rodičovské dovolené. Dle názoru autorky diplomové práce Terezy Kerbachové na téma „*Možnosti matek při návratu z mateřské a rodičovské dovolené a jejich začlenění na pracovní trh*“ mají ženy po ukončení rodičovské dovolené žijící mimo velké město, menší možnosti nabídek zkrácených pracovních úvazků, ačkoli by o ně měli zájem.¹³¹ Pro zaměstnavatele, kteří nabízejí zkrácené pracovní úvazky či sdílená pracovní místa obecně platí, že s rostoucím počtem zaměstnanců rostou i jejich administrativní náklady na pracovní místo v oblastech bezpečnosti práce a sdílení informací mezi zaměstnanci.¹³² Dalším možným opatřením dle autora práce by bylo snížení pracovní doby u plných pracovních úvazků při stejné výši mzdy. Tím by došlo ke zkvalitnění života občana, většímu volnému času pro aktivní regeneraci, které už dnes dokáže generovat zajímavé příjmy pro zainteresované uživatele.

Příkladem další dílčí změny může být dle autorů Rusý, Zborník a Fiala narovnání vztahů OSVČ a zaměstnanců vzhledem k prvnímu pilíři důchodového systému, kdy dle autorů OSVČ odvádí do systému méně než zaměstnanec. To je způsobeno výškou paušálních daňově uznatelných nákladů a nižším vyměřovacím základem pro odvod pojištění.¹³³ Pro lepší pochopení souvislostí je v níže uvedeném tabulkovém porovnání tvrzení podrobena zkoumání. V tabulce je v levé části uveden zaměstnanec pracující na hlavní pracovní poměr při 40 h týdenní pracovní době. V pravé části tabulky je OSVČ s hlavní samostatnou výdělečnou činností, jenž uplatňuje své výdaje procentem z příjmů, jak dovoluje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Jednou z možností uplatnění paušálních výdajů procentem z příjmů je u živností volných, vázaných a koncesovaných, kde limitem pro výpočet výdajů je 60 %, nejvýše však 600 000 Kč. Tento limit je uplatněn i

---

¹³¹ KERBACHOVÁ, Tereza. Možnosti matek při návratu z mateřské a rodičovské dovolené a jejich začlenění na pracovní trh. Praha, 2017. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. s. 67-68.

¹³² JOUZA, Ladislav. Výhody a nevýhody částečných pracovních úvazků. Epravo.cz [online]. Praha, 2017 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/vyhody-a-nevyhody-castecnych-pracovnich-uvazku-106270.html>

¹³³ Duchodova-komise.cz. Návrh penzijní reformy (verze se zohledněním výchovy dětí v průběžném systému). [online]. Praha, 2011 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.duchodova-komise.cz/wp-content/uploads/2014/08/P%C5%99%C3%ADloha-%C4%8D.-2-Think-tank-CESTA-N%C3%A1vrh-penzijn%C3%AD-reformy-se-zohledn%C4%9Bn%C3%ADm-d%C4%9Bti-v-pr%C5%AFb%C4%9B%C5%BEen%C3%A9m-syst%C3%A9mu.pdf>. s. 11-13

v ilustrativním příkladu. Tabulka je ve zkrácené verzi, jenž vzhledem k rozsahu práce neobsahuje úplný výpočetní postup. Úplná tabulka je uvedena v příloze (**Příloha č. 4**).¹³⁴

Tabulka č. 3: Porovnání výše odvodů u zaměstnance a OSVČ.

Porovnání odvodů státu u zaměstnance a OSVČ s hlavní samostatnou výdělečnou činností (zkrácená část) ¹³⁵			
Zaměstnanec na hlavní pracovní poměr		OSVČ s hlavní samostatnou výdělečnou činností	
HM zaměstnance	30 000 Kč/měsíc	Příjmy	30 000 Kč/měsíc
HM zaměstnance	360 000 Kč/rok	Příjmy	360 000 Kč/rok
		Výdaje paušálem (60 %)	216 000 Kč
		Skutečné výdaje (9,59 %)	34 524 Kč/rok
daň po slevě	47 520 Kč/rok	daň po slevě	0 Kč
∑ ZP celkem	48 600 Kč/rok	∑ ZP (13,5 %)	24 284 Kč/rok
		VZ pro SP	89 940 Kč
∑ DP od zc (28 %)	100 800 Kč/rok	∑ DP (28 %)	25 183 Kč/rok
∑ SP	13 400 Kč/rok	∑ SP (31,5 %)	28 331 Kč/rok
ČM zaměstnance	272 880 Kč/rok	Konečný zůstatek CF	272 861 Kč/rok
ČM zaměstnance	22 740 Kč/měsíc	Průměrné příjmy	22 738, 42 Kč/měsíc

* **Legenda:** HM – hrubá mzda, ZP – zdravotní pojištění, DP – důchodové pojištění, SP – sociální pojištění, ZP – zdravotní pojištění, ČM – čistá mzda, Výdaje paušálem – paušální výdaje procentem z příjmů, CF – cash flow (konečný stav peněžních prostředků), zc – zaměstnanec, VZ – vyměřovací základ

Zdroj: Podnikatel.cz, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, vlastní zpracování.

Na výše uvedeném ilustrativním příkladu lze potvrdit tvrzení autorů, že OSVČ s hlavní výdělečnou samostatnou činností odvede na důchodovém pojištění méně než zaměstnanec. Zaměstnanec sám za sebe a zároveň prostřednictvím svého zaměstnavatele odvede ročně na důchodovém pojištění 100 800 Kč, z toho 23 400 Kč odvede zaměstnanec ze svého hrubého příjmu. Naopak OSVČ, podnikající na základě živnostenského oprávnění, uplatňující své výdaje procentem z příjmů (ve výši 60 %¹³⁶) odvede na důchodovém pojištění za rok 25 183 Kč. Nepoměr je způsoben výškou vyměřovacího základu pro výpočet pojistného a procentní výši paušálních výdajů. Zatímco u zaměstnance je základnou pro výpočet důchodového pojištění hrubá mzda. U OSVČ je základnou polovina konečného

¹³⁴ Srovnej, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů §7.

¹³⁵ Daňová kalkulačka pro OSVČ. Podnikatel.cz [online]. c2007-2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/kalkulacky/danova-kalkulacka/>

¹³⁶ KONEČNÁ, Jana. Paušální výdaje procentem z příjmů 2018, 2019. Jakpodnikat.cz [online]. Brno, 2019 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.jakpodnikat.cz/pausalni-vydaje-procentem.php>

stavu peněžních prostředků. V ilustrativním příkladě je to 72 000 Kč. A je-li tato základna menší než 89 940 Kč pro rok 2018, tj. minimální roční vyměřovací základ pro platbu sociálního pojištění, užívá se částka 89 940 Kč, která je součinem všeobecného vyměřovacího základu a přepočítacího koeficientu (podrobněji uvedeno v části 3.3.1.1 *Účastníci pojištění*). Je důležité podotknout, že zaměstnanec i OSVČ uvedení v tabulce dosahují přibližně stejné výše měsíčních čistých příjmů za předpokladu, že skutečné výdaje OSVČ jsou 9,59 % všech příjmů. Pro komplexnost je v tabulce uveden i celkový odvod na zdravotní pojištění a na dani z příjmu, kde v případě zdravotního pojištění odvede celkem OSVČ o 50 % méně než zaměstnanec za sebe i prostřednictvím svého zaměstnavatele. V případě platby daně z příjmů neodvede dle ilustrativního příkladu OSVČ do státního rozpočtu ani korunu.

Častým argumentem obecně všech podnikatelů, ale i autora práce, nesouhlasící s opatřením navrhuje snížení paušálních výdajů procentem z příjmů, nebo zvýšení vyměřovacího základu je, že podnikatelé si musejí práci hledat sami. Určitou výši pracovních i peněžních zdrojů musí vynaložit na vytvoření, zajištění a udržení příjmů na rozdíl od zaměstnanců za něž práci shání zaměstnavatel.¹³⁷ Dle zákona je například podnikání na základě živnostenského oprávnění „*soustavná činnost provozována samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku*“.¹³⁸ Uvedené tvrzení zákona napovídá, že podnikající subjekty mají vlastní zodpovědnost při zajištění příjmů ve srovnání se zaměstnancem, u něhož odpovědnost má zaměstnavatel. Je třeba si uvědomit, že podnikání je „*klíčovým mezníkem k technologickému pokroku pro rozvoj společnosti, zajištění bezpečnosti státu, budování infrastruktury financování soudů a ostatní státní správy*“.¹³⁹ Protože všechny důležité změny začínaly v malých podnicích. Jak by se taková dílčí změna ve vyměřovacím základu či výši paušálních výdajů u OSVČ promítla do zaměstnanosti v ČR je otázkou zkoumání, která není předmětem této práce.

---

¹³⁷ Srovnej, Když je živnost tak výhodná, proč ji nezkusíte sami, ptají se OSVČ. Idnes.cz [online]. Praha, 2013 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/finance/prace-a-podnikani/pribehy-ctenaru-podnikatelu-nejsme-paraziti.A130321_1903973_podnikani_zuk

¹³⁸ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) ve znění pozdějších předpisů. § 2.

¹³⁹ ŠITTA, Jan. Vznik a vymáhání pohledávek. Praha, 2016. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. str. 12.

4.1.2 Názor na druhý a třetí pilíř důchodového systému v ČR

Zrušení druhého pilíře bylo z pohledu státního aparátu vhodnou volbou. Druhý pilíř vyváděl prostředky z prvního pilíře a dostával ho do ještě větších deficitů. Reálně hrozila situace podobná na Slovensku, kde stát několikrát motivoval účastníky k opuštění druhého a plnému návratu do prvního pilíře za účelem zmírnění dopadů vzniklých jeho zavedením.¹⁴⁰ Druhý pilíř by dle autora práce s odstupem času pravděpodobně plnil svou funkci proti demografickému vývoji obyvatelstva i za cenu vysokých finančních ztrát. Přesto měl ambice k zajištění větší diverzifikace výplat z důchodového systému. Dle odborné literatury byly náklady fondů penzijních společností menší než při kolektivním investování v investičním fondu investiční společnosti. Investiční společnosti nemají stanovenou maximální výši nákladů. Výhodné pro občany bylo, že důchodové spoření s věkem rostlo a občan se o něho nemusel starat. Penzijní společnosti měly povinnost nabízet v návaznosti na investiční horizont investiční strategii s tím, že 10 let před důchodem směl mít účastník prostředky pouze v konzervativním, nebo vyváženém fondu. Čím bližší byla doba odchodu do důchodu, tím více bylo prostředku investováno v konzervativním fondu. Cílem této brzdy bylo snížení rizika investice z kapitálového trhu, ovšem účastník se nemusel nabídkou penzijní společnosti řídit. Účastník mohl přestupovat mezi fondy po celou dobu investování.¹⁴¹ Dle autora práce nebylo potřeba rušit druhý pilíř po takto krátké době, kdy se plně neprojevil jeho přínosy. Výpadek z prvního pilíře se mohl dokrýt jinými daňovými příjmy.

Produkty třetího pilíře (PP a DPS) jsou pravděpodobně nejoblíbenějším způsobem spoření na stáří. Ke konci září roku 2018 bylo v ČR uzavřeno přes 3,5 milionů smluv. Z celkového počtu obyvatelstva zhruba 5 milionů ekonomicky aktivních občanů.¹⁴² jde o přibližně 70 %. Občany pravděpodobně motivuje, jak státní příspěvek, tak možnost příspěvku zaměstnavatele či možnost snížení daňového základu a dosažení daňové úspory. Zda jsou výhody produktu třetího pilíře důchodového systému opravdu tolik motivující k jeho založení bude cílem následujícího zkoumání.

---

¹⁴⁰ Srovnej, KLEPÁRNÍK, Vít a kol. Penzijní reformy: Od Chile po středovýchodní Evropu. Studie. 2017, s. 89. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Penzijni-reformy.pdf>.

¹⁴¹ Srovnej, SYROVÝ, Petr. Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě. 2012, s.85-122

¹⁴² Srovnej, Otázky Václava Moravce. In. 2019. 3.3.2019. [televizní pořad]. ČT24. čas od 16:00 do 17:00. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1126672097-otazky-vaclava-moravce/219411030500303/>

4.2 Zjištění finančního zajištění na důchod v praxi v ČR anketou

Před zaměřením na konkrétní možnosti posílení finanční jistoty zkoumaného subjektu před odchodem do důchodu, se autor práce zaměřil na ověření teoretických poznatků v praxi. Zdali si většina osob na stáří tvoří rezervu prostřednictvím produktů stavebního spoření, penzijního připojištění či doplňkového penzijního spoření. Autor předpokládal, že z 3,5 milionu smluv stavebního spoření uzavřených k roku 2015 bude existovat významné procento občanů, kteří tento produkt využívají jako jednu z možností tvorby rezervy na stáří. Autor práce také předpokládal, že tento způsob využívají hlavně starší občané, kterým zbývá do důchodu poměrně málo let. Naopak mladší věková kategorie do 29 let tento produkt jako rezervu na stáří vůbec nevyužívá. Podobně autor předpokládal, že u významné části občanů je důvodem tvorby rezervy na stáří prostřednictvím produktů třetího pilíře podpora státu ve formě státního příspěvku, daňové úlevy či možnosti příspěvku zaměstnavatele s tím, že největší váhu bude mít právě státní příspěvek.

Původním záměrem autora snažení bylo vytvořit výběrový soubor pro cílovou skupinu, kde by všichni členové měli stejnou možnost být vybráni a došlo tak k náhodnému výběru.¹⁴³ Proto také původním záměrem autora bylo distribuovat dotazník jak elektronickou, tak písemnou formou. Autorem práce bylo zkoušeno papírovou formou dotazníku oslovovat kolemjdoucí ve stanici metra Dejvická, vždy v ranní a odpolední nejvyšší vytíženosti od 21.1.2019 – 31.1.2019. Z důvodu spěchu potencionálních respondentů zvláště v ranní době sběru a celkové nízké návratnosti vyplněných dotazníků v obou časových termínech bylo přistoupeno ke kompromisu metodou jednoduchého a krátkého výzkumu.

4.2.1 Konstrukce ankety

Pro zjištění současného způsobu tvorby rezervy na stáří u občanů ČR a komparaci získaných údajů s teoretickými poznatky, čímž by došlo k naplnění dílčího cíle práce, byla využita metoda kvantitativního výzkumu získávající omezený rozsah informací o mnoha jednotlivcích a zároveň u níž výběr vzorku neprobíhá náhodně, anketa.¹⁴⁴ Cílem ankety bylo

---

¹⁴³ Srovnej, ZRŮBKOVÁ, Pavlína. Úvod do metodologie výzkumu (obsah semináře Jak psát BP/DP na Katedře práva). Praha. ČZU. 06.02.2019.

¹⁴⁴ Srovnej, tamtéž.

zjistit dosavadní zájem a způsoby tvorby finanční rezervy na stáří s ohledem na demografická kritéria (věk, pohlaví, čistý měsíční příjem, nejvyšší dosažené vzdělání).

Výzkumný cíl, cílová skupina, způsob distribuce a pilotní studie ankety

Cílovou skupinou autorova zkoumání byly osoby starší 20 let s minimálně dokončeným úplným středním vzděláním s maturitou a zároveň mající stabilní příjem. Tato anketa byla autorem práce distribuována pouze elektronickou formou, prostřednictvím sociální sítě Facebook ve dnech 11. 2. až 27. 2. 2019. Volba elektronické formy ankety byla úsporná z hlediska finančního a časového, kdy zpracování předdefinovaných odpovědí je nejvíce kompatibilní s příslušným statistickým programem. Anketa byla distribuována na jednotlivé uzavřené facebookové skupiny bývalých studentů, nynějších absolventů, magisterského oboru Podnikání a administrativa a zároveň magisterského oboru Provoz a ekonomika České zemědělské univerzity v Praze, u nichž je předpoklad, že větší část členů skupin úspěšně dokončila studium v období od května roku 2016 do února roku 2019. U těchto potencionálních respondentů byl předpoklad, že jsou po škole dostatečně dlouho, aby si mohli najít stabilní zaměstnání s pravidelným příjmem a zároveň dostatečně krátkou dobu, aby stihli založit rodinu, která by zájem tvorby pravidelné rezervy na stáří přesunula na nižší příčku životních priorit. Také byla anketa rozesílána prostřednictvím emailu pro respondenty, kteří nevyužívají sociální sítě. Dalšími oslovenými byly osoby z řad přátel a nejbližších autora práce, kteří s ním sdíleli společnou základní a střední školu, bývalá zaměstnání a rodné působiště. U většiny z nich je velká pravděpodobnost, že žijí jinde než v Praze. Cílem bylo zlepšení rozložení respondentů a získání kvalifikovanějších dat. Tyto blízcí a přátelé byli osloveni přímo prostřednictvím soukromého chatu sítě Facebook. Nakonec za účelem větší věkové a místní diverzity zkoumaného vzorku byla anketa distribuována do uzavřených facebookových skupin „Viděno v Praze“ a „Partáči na sport Praha“. Mezi respondenty byly i vybraní občané vesnice a sousedních vesnic autorova rodiště.

Pilotní studie se zúčastnilo 5 osob blízkých, které měli za úkol odhalit gramatické a stylistické chyby a potvrdit stejné pochopení příslušné otázky. Účastníci pilotní studie i respondenti vyplňovali anketu na portále dotaznik.czu.cz.

Uspořádání otázek v anketě

Názvem jednoduchého kvantitativního výzkumu bylo: „*Finanční zajištění osob na stáří v ČR*“. V úvodu byl obsažen průvodní dopis, který respondenty seznamoval s účelem výzkumu a způsobem využití jejich odpovědí. Výzkum byl anonymní a elektronický. Obsahoval 19 otázek, z toho 5 identifikačních, které respondenty rozdělily podle pohlaví, věku, nejvyššího dosaženého vzdělání, místa současného bydliště a příjmové skupiny. Otázku týkající se příjmu autor nepovažoval za citlivou, proto její umístění je v první polovině identifikačních otázek, a nikoliv až na konci. Jedna otázka ve výzkumu byla otevřená, dvě polootevřené a zbytek uzavřených. Poslední otázka byla pro zájemce výsledků ankety. Výzkum obsahoval filtrační otázky i jednu otázku typu baterie. Úplný seznam anketních otázek je uveden v příloze (**Příloha č. 5**).

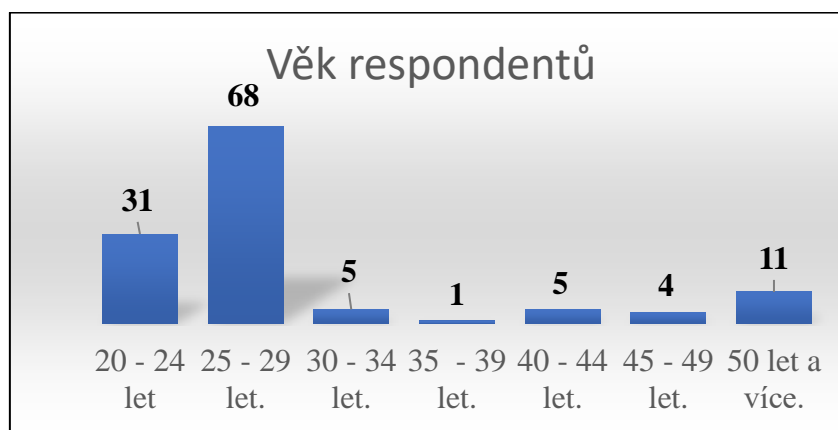
4.2.2 Vyhodnocení ankety

Krátkého výzkumu se zúčastnilo 155 respondentů, z nichž 30 respondentů anketu nedokončilo. Přesně 80 % z 30 respondentů anketu uzavřelo v době, kdy se autor práce ptal na měsíční čisté příjmy. Tato otázka už nebyla respondenty vyplněna, stejně jako následující otázky a respondenti v tuto chvíli anketu ukončili zavřením webové stránky. Otázky dotazující se na věk, kraj současného bydlení a nejvyšší dosažené vzdělání už nebyly zodpovězeny. Část respondentů pravděpodobně považuje dotazování se na interval čistých měsíčních příjmů za velice osobní. Neúplné odpovědi těchto respondentů nebyly zahrnuty do dalšího zkoumání. Respondentů, kteří se účastnili celého výzkumu bylo 125. K vyhodnocování ankety pro účely popisné statistiky a ověření hypotéz pomocí statistického testu byly využity programové nástroje MS Excel a IBM SPSS Statistics 25. Výsledky zjištěné v anketě lze zobecňovat pouze na vzorek respondentů.

4.2.2.1 Popisná statistika

Z prvotní analýzy identifikačních otázek vyplynulo, že ze 125 respondentů měli větší zastoupení ženy (56 %), než muži (44 %). Také vyplynulo, že 59,2 % ze 125 respondentů mělo v době sběru dat alespoň vysokoškolské vzdělání. Ostatní charakterizační otázky prvotní analýzy jako věkové složení, místo bydlení a interval čistých měsíčních příjmů v době sběru dat jsou zobrazeny na následujících grafech s příslušným komentářem.

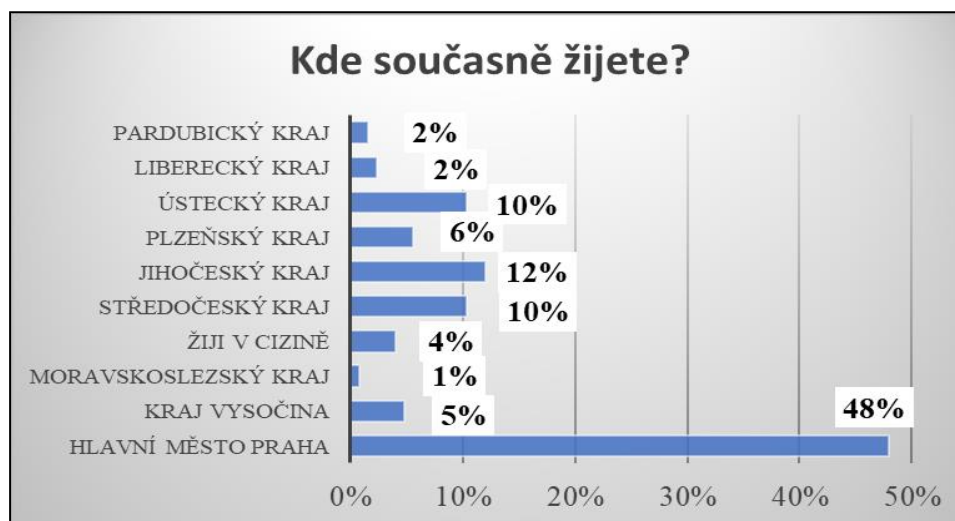
Graf č. 1: Věkové složení respondentů.

Zdroj: Vlastní výzkum, vlastní zpracování v programu IBM SPSS Statistics 25 a MS Excel.

Z grafického vyjádření věkového složení respondentů vyplývá, že největší zastoupení měla věková kategorie od 25 do 29 let, kterých bylo 54,4 %. Druhou největší věkovou kategorií byla skupina osob od 20 do 24 let, kterých bylo 24,8 %. Velká převaha respondentů věkové kategorie do 29 let byla způsobena především stylem distribuce ankety prostřednictvím uzavřených skupin vysokoškolských absolventů. Na následujícím grafu je zobrazeno procentuální rozdělení respondentů podle místa jejich bydliště v době sběru dat.

Graf č. 2: Procentuální rozdělení respondentů podle místa současného bydliště.

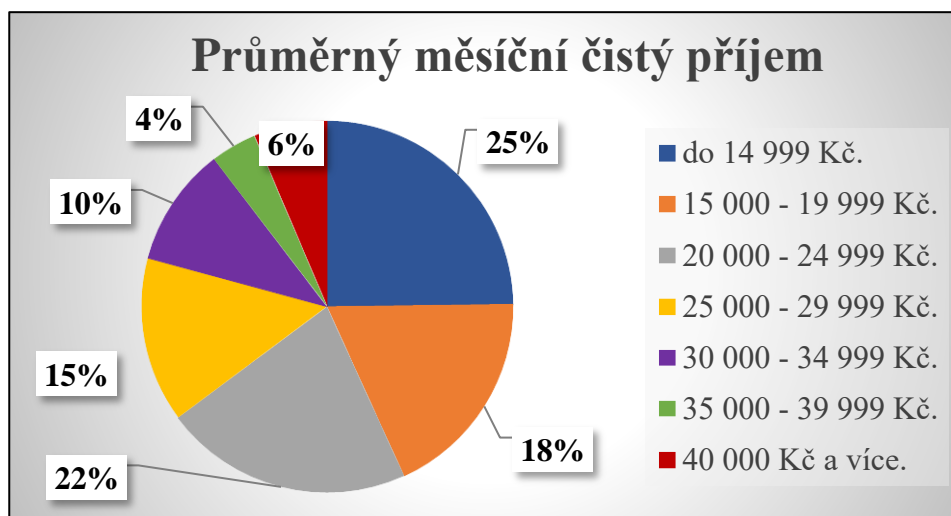
Zdroj: Vlastní výzkum, vlastní zpracování v programu IBM SPSS Statistics 25 a MS Excel

Největší část respondentů udala jako své současné místo bydlení kraj Hlavní město Praha (48 %). Přesně 12 % respondentů pocházelo z Jihočeského kraje a 10 % respondentů z Ústeckého kraje a Středočeského kraje. Zjištěna disparita místa bydliště je vlivem

distribuce ankety mezi občany. Na následujícím grafu je zobrazeno zastoupení respondentů podle průměrného měsíčního čistého příjmu v procentech.

Při grafickém vyjádření obou identifikačních otázek je patrné, že sesbíraná data jsou nerovnoměrně rozprostřena. Většina respondentů byly ženy, které bydlely v Praze a patřili do věkové kategorie 25-29 let. Následující grafické procentuální rozdělení respondentů podle průměrného měsíčního čistého příjmu dokáže potvrdit tvrzení.

Graf č. 3: Zastoupení respondentů podle průměrného měsíčního čistého příjmu v %.

Zdroj: Vlastní výzkum, vlastní zpracování v programu IBM SPSS Statistics 25 a MS Excel.

Přesně 65 % respondentů uvedlo průměrný měsíční čistý příjem do 24 999 Kč. V komparaci s průzkumem střediska vzdělávací politiky Univerzity Karlovy, které zjišťovalo uplatnění u 35 000 absolventů jednotlivých fakult českých vysokých škol v ČR, byl v roce 2015 průměrný hrubý měsíční příjem u absolventů Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity v Praze 33 313 Kč (v porovnání není zahrnut růst mezd v mezidobí 2016-2018).¹⁴⁵ Po přepočtu na čistou měsíční průměrnou mzdu jde o částku 25 012 Kč (za předpokladu uplatnění pouze slevy na poplatníka na dani z příjmu). Tato průměrná měsíční částka byla zvolena za srovnávací základnu. Za předpokladu, že většina respondentů autorova výzkumu s vysokoškolským vzděláním byli absolventi magisterského oboru výše uvedené fakulty lze říct, že pravděpodobně velká část z nich nedosahuje ani

¹⁴⁵ Srovnej, Středisko vzdělávací politiky. Uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce [online]. 2015 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/Uplatneni%20absolventu%20VS.%20LN%202015-02-17.pdf>

průměrného příjmu z roku 2015. Tudíž k roku 2018 mají nižší příjmy, než průměrní absolventi fakulty. Z prezentace identifikačních otázek a při porovnání se způsobem distribuce ankety a veřejně dostupnými zdroji, které jako největší věkovou skupinu obyvatel v populaci označují osoby ve věku 40-45 let¹⁴⁶ a jako průměrnou nominální mzdu na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství ČR za částku 33 840 Kč¹⁴⁷, vyplývá, že výběrový soubor pravděpodobně nedosáhl charakteristik příslušných pro normálního rozdělení, které by umožňovalo z výsledků průzkumu vytvořit zobecňující tvrzení. Výsledky ankety budou mít spíše orientační charakter. V následující části budou popisnou statistikou vyhodnoceny otázky vztahující se k tématu práce.

Ze 125 respondentů, kteří si v době sběru dat odkládalo peníze na období stáří, bylo v procentuálním vyjádření 63,2 %. Těch, kteří tak nečinili bylo 36,8 %. Nejčastějším důvodem tvorby rezervy bylo odhodlání respondentů, být zajištěn na stáří bez ohledu na výši státního důchodu (74,7 %). Druhým, nejčastějším důvodem bylo povědomí respondentů o pravděpodobně nízké budoucí výši státního důchodu v době jejich odchodu do důchodu (22,8 %). Šest respondentů uvedlo jiný důvod odkládání tvorby rezervy na stáří, ale čtyři z nich se ve svém slovním vyjádření přiblížili nejčastěji zmiňovanému důvodu. Proto jejich odpovědi byly započítány do procentuálního vyjádření autorem předdefinovaného důvodu. Jeden respondent uvedl, že v tvorbě rezervy na jeho stáří započali už jeho rodiče a on po dovršení 18 let věku jejich způsob převzal a pokračoval v něm. Také jeden jiný respondent uvedl, že důvodem odkládání finančních prostředků na stáří je příspěvek zaměstnavatele. Na druhé straně nejčastějším důvodem netvoření rezervy na stáří byly vysoké životní náklady (41,3 %), dlouhá doba před odchodem do důchodu (37 %) a prostý nezájem (13 %). Odhodlání mladých respondentů přijmout zodpovědnost za svůj život a v mladém věku myslet na období, které nastane za mnoho let potvrdí či vyvrátí následující otázka. Autora práce zajímaly názory respondentů na reálnou dobu tvorby rezervy na stáří. Odpovědi všech respondentů jsou vyobrazeny na následujícím grafu.

---

¹⁴⁶ Statistikaamy.cz. Osob ve věku 65 a více let bylo poprvé více než 2 miliony. [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2018/05/osob-ve-veku-65-a-vice-let-bylo-poprve-vice-nej-2-miliony/>

¹⁴⁷ Czso.cz. Mzdy a náklady práce. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/prace_a_mzdy_prace

Graf č. 4: Názor respondentů na reálnou schopnost tvorby rezervy na stáří.

Zdroj: Vlastní výzkum, vlastní zpracování v programu IBM SPSS Statistics 25 a MS Excel.

Přesně 47 % ze 125 respondentů uvedlo, že je schopno si reálně tvořit rezervu na stáří minimálně 20 a maximálně 39 let. Taková doba přibližně odpovídá době ekonomicky aktivního života současných absolventů vysokých škol, kdy za současných podmínek dosáhnou všechny ročníky narozené po roce 1978 důchodového věku v 65 letech. Po zpracování kontingenční tabulky v programu SPSS, kde nezávislou proměnnou byly věkové kategorie a závislou proměnnou doba reálné přípravy na stáří dle názorů respondentů vyplynulo, že 51,5 % osob ve věkové kategorii 25-29 let by bylo schopno se reálně připravovat na stáří minimálně 20 a maximálně 39 let. Tím bylo potvrzeno odhodlání mladých absolventů příslušné vysoké školy, myslet na stáří už nyní. Pro zajímavost variantu 40 let a více vyplnilo 17,6 % respondentů věkové kategorie 25-29 let. Ti předpokládají, že na období stáří si budou tvořit rezervy i po dosažení důchodového věku dle současných pravidel. Taková situace je možná pouze při udržení kvalitního životního stylu, zdraví a možnosti pracovního úvazku při odpovídající produktivitě práce. V následující tabulce je zpracována dle autora práce stěžejní otázka zajímavající se o způsoby současného zajištění osob na období stáří.

Tabulka č. 4: Užití vybraných finančních produktů ke tvorbě rezervy na stáří v %.

Které a jak často níže uvedené produkty využíváte ke tvorbě rezervy na stáří?				
	Pravidelně (měsíčně)	Příležitostně (minimálně 1x ročně)	Tento způsob tvorby rezervy na stáří nevyžívám	Celkem
Stavební spoření	22,8 %	6,3 %	70,9 %	100 %
Penzijní připojištění/doplňkové penzijní spoření	68,4 %	2,5 %	29,1 %	100 %
Investiční fondy (podílové fondy)	26,6 %	3,8 %	69,6 %	100 %
Nemovitosti	8,9 %	11,4 %	79,7 %	100 %
Kapitálové a životní pojištění	26,6 %	7,6 %	65,8 %	100 %
Rezervu tvořím doma	17,7 %	12,7 %	69,6 %	100 %
Rezervu tvořím jinými způsoby	10,1 %	11,4 %	78,5 %	100 %

Zdroj: Vlastní výzkum, vlastní zpracování v programu IBM SPSS Statistics 25 a MS Excel.

Po prvotním vyhodnocení otázky vyplývá, že z celkového počtu 79 respondentů si 68,4 % v době sběru dat tvořilo finanční rezervu na stáří pravidelně (měsíčně) prostřednictvím PP nebo DPS. Přesně 26,6 % respondentů využívalo ke tvorbě rezervy na stáří investiční fondy a stejné procento respondentů využívalo produkty kapitálového a životního pojištění. Spořit na stáří prostřednictvím investičního životního pojištění je nákladné. Obecně celková nákladovost produktů je mezi 28 % až 40 % bez započtení vstupních a průběžných poplatků.¹⁴⁸ Stavební spoření ke tvorbě rezerv využívalo 22,8 % respondentů. Po podrobnějším zkoumání dat bylo zjištěno, že z celkového počtu 79 osob si 63,2 % tvořilo rezervu na stáří alespoň dvěma produkty z výše uvedených a to buď pravidelně, nebo příležitostně. Z toho vyplývá, že většina respondentů si svou tvorbu rezerv snaží diverzifikovat. Ti, jenž uvedli jiný způsob tvorby rezervy, odpověděli ve 4 případech spořicí účty. Ostatních 13 respondentů odpovídajících na tuto otázku vytvořilo 10 různých odpovědí, mezi nimiž byly autorem předpokládáné způsoby tvorby rezervy na stáří prostřednictvím investic do dluhopisů, akcií, zlata, komodit či podnikání, ale i zajímavé jako například investice do koní, uměleckých děl, starožitností, kryptoměn či tvorba rezervy na stáří prostřednictvím lichvy.

¹⁴⁸ KOLEKTIV FINANČNÍCH PORADCŮ, Partners. Jak ovládnout své peníze: Finanční plánování pro každého. Brno: BizBooks, 2013. s. 176-178.

V následující kontingenční tabulce je pro komplexnost provedena tabulka četností vybraných věkových kategorií a jednotlivých produktů finančního trhu.

Tabulka č. 5: Využití finančních produktů na stáří v závislosti na věku respondenta.

Vyjádření využití finančních produktů na stáří v závislosti na věku respondenta.						
Produkt	Věk	20-24 let	25-29 let.	30-34 let.	35-50+ let	Celkem
Stavební spoření		13 %	65 %	4,3%	17,7 %	100 %
Penzijní přípojištění/ doplňkové penzijní spoření		12,5 %	59 %	3,5 %	25 %	100 %
Investiční fondy (podílové fondy)		37,5 %	45,9 %	8,3 %	8,3 %	100 %
Nemovitosti		12,5 %	43,7 %	6,3 %	37,5 %	100 %
Kapitálové a životní pojištění		11,1 %	59,3 %	3,7 %	25,9 %	100 %
Rezervu tvoří doma		37,5 %	41,7 %	8,3 %	12,5%	100 %
Rezervu tvoří jinými způsoby		23,5 %	41,2 %	11,8 %	23,5 %	100 %

Zdroj: Vlastní výzkum, vlastní zpracování v programu IBM SPSS Statistics 25 a MS Excel.

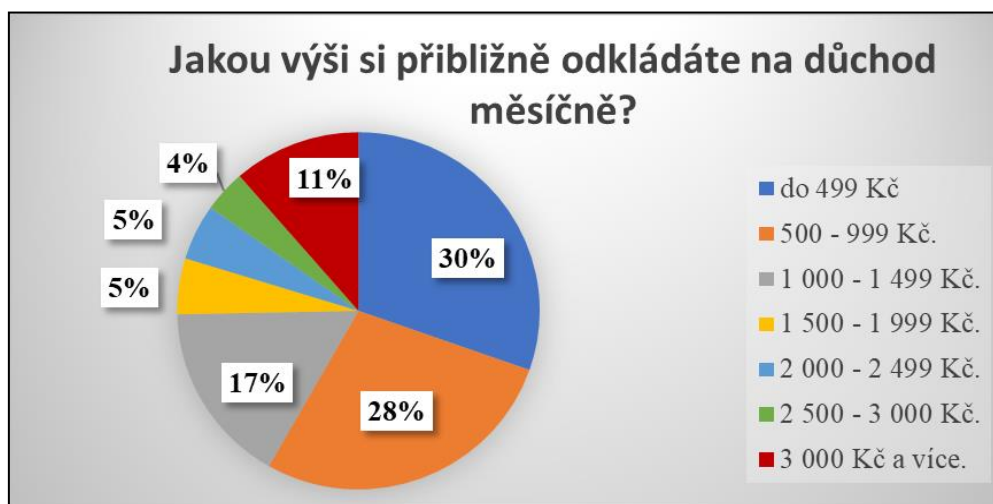
Tabulka je sestavena v relativních četnostech. Dle asociace stavebních spořitelů preferují obyvatelé ČR bezpečné varianty zhodnocování svých úspor prostřednictvím stavebního spoření, PP nebo DPS a nákupu drahých kovů.¹⁴⁹ Průzkum Raiffeisen bank naopak tvrdí, že občané ČR ve věku 25-55 let nejvíce preferují investování do podílových fondů.¹⁵⁰ Výše uvedená tabulka se ve věkové kategorii 25-29 let uvádí, že nejvíce používaným produktem na stáří je stavební spoření. Výsledek je dán výběrem zkoumaného vzorku. Autor práce také předpokládá, že ačkoli se otázkou dotazoval na produkty určené k spoření na stáří, respondenti uvedli všechny produkty finančního trhu, které využívají na tvorbu rezerv například jako přípravu ke koupi či opravě bydlení, koupi movitého majetku, nebo vlastním uložením finanční hotovosti, jako pohotovostní rezervu.

Tabulku je vhodné porovnat s následujícím grafem, který vychází z frekvenční tabulky o měsíční peněžní úložce patřící na důchod. Lze tak zjistit, zda si nejpočetnější věková kategorie odkládá na stáří velké částky, jak lze předpokládat z užití většího počtu finančních produktů na tvorbu rezervy (na stáří).

¹⁴⁹ Acss.cz. Barometr oblíbenosti spoření: Češi sázejí na jistotu. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.acss.cz/cz/novinari-a-odbornici/tiskove-zpravy/barometr-oblíbenosti-spoření-cesi-sazeji-na-jistotu/>

¹⁵⁰ Rb.cz. Češi nerozlišují mezi spořením a investováním. [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/informacni-servis/pro-media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2018/tiskove-zpravy-201808/22082018-cesi-nerozlisuji-spoření-a-investování>

Graf č. 5: Přibližná měsíční částka určena na tvorbu rezervy na stáří

Zdroj: Vlastní výzkum, vlastní zpracování v programu IBM SPSS Statistics 25 a MS Excel.

Z grafu je patrné, že 58 % respondentů investovalo měsíčně na své stáří částku do 999 Kč. Z 58 % bylo 35 % ve věku 25-29 let. V komparaci s četností průměrného měsíčního příjmu do 24 999 Kč, která má nejvyšší zastoupení, jde zhruba o 4% z celkového čistého výdělku příslušných respondentů, určených jako spoření na důchod. Odborná literatura doporučuje odkládat si na stáří 15 % z příjmů. Zde se také potvrdil předpoklad, že samotná spotřeba domácností u mladých lidí ve věku 25-29 let je vysoká a není zde velký prostor na vytváření rezerv na období stáří. V komparaci s předešlou tabulkou je teoretické rozdělení částky 999 Kč do dvou nejčastěji užívaných produktů finančního trhu zkoumaných respondentů nevhodné, neboť vstupní náklady produktů kapitálového a životního pojištění bývají vysoké s ohledem na výši měsíčního pojistného. Zpravidla se pohybují okolo desítek tisíc korun.¹⁵¹ U PP/DPS se poplatek stanovuje jako procento z obhospodařované částky a nepřekračuje 1% hodnotu. Poplatky jsou také ze zisku, okolo 15 %.¹⁵² Vstupní náklady jsou sice u PP/DPS nižší, ale při průměrné měsíční úložce 499 Kč získá střadatel pouze 110 Kč na státním příspěvku.¹⁵³

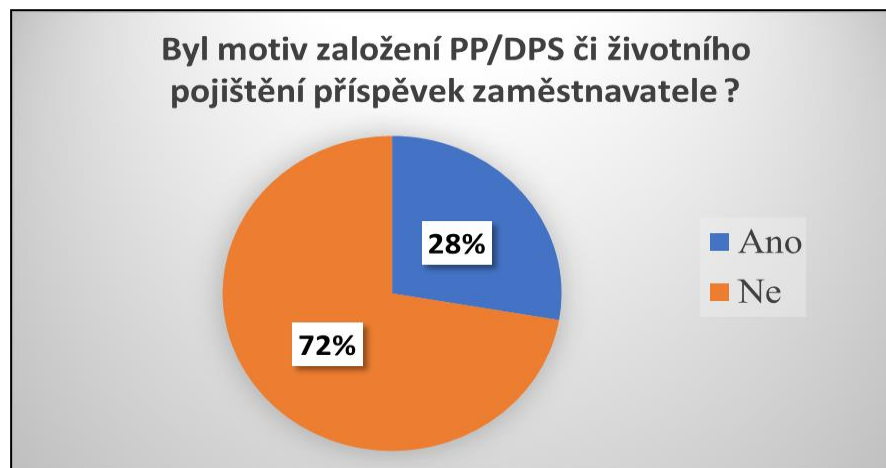
¹⁵¹ Poradci-sobe.cz. Analýza počátečních poplatků životního pojištění. Praha, 2015. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://poradci-sobe.cz/files/2015/07/IFG001-Po%C4%8D%C3%A1te%C4%8Dn%C3%AD-poplatky.pdf>

¹⁵² Investujeme.cz. Poplatky penzijních společností: Zákon stanovil laťku. [online]. Praha, 2013 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.investujeme.cz/clanky/poplatky-penzijnich-spolecnosti-zakon-stanovil-latku/>

¹⁵³ Prispevky.cz. Příspěvek na penzijní připojištění pro rok 2019: až 230,- Kč měsíčně. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.prispevky.cz/ostatni/penzijni-pripojisti>

Ti, jež tvořili rezervy na stáří prostřednictvím PP/DPS, nebo životního pojištění či kombinací obou byli dotazováni na motivaci vedoucí k založení tohoto produktu. Jejich odpovědi jsou procentuálně znázorněny na následujícím grafu.

Graf č. 6: Vliv příspěvku zaměstnavatele na motivu produktů spoření a pojištění.

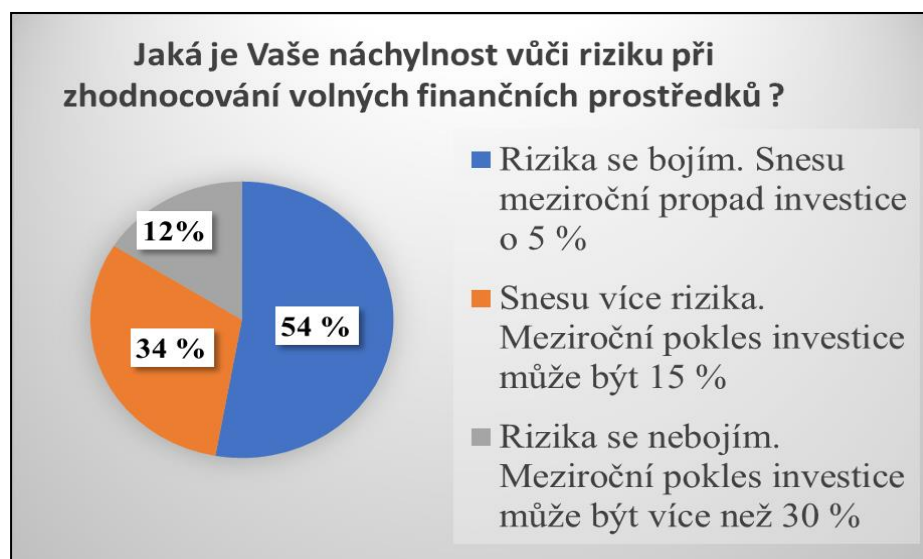
Zdroj: Vlastní výzkum, vlastní zpracování v programu IBM SPSS Statistics 25 a MS Excel.

Je třeba doplnit, že celkový součet relevantních odpovědí byl větší, než celkový počet osob tvořících rezervu na stáří (79). Důvodem je, že část respondentů využívalo ke tvorbě rezerv na stáří kombinaci obou produktů. Proto přibližně 72 % z celkového počtu 83 relevantních odpovědí nemotivoval příspěvek zaměstnavatele k založení příslušných produktů. V teoretické části práce (kapitole 3.2.2.3 *Třetí pilíř*) je uvedeno, že přes 20 % smluv PP/DPS mělo zřízený příspěvek zaměstnavatele. Po prozkoumání dat ankety vyplynulo, že 27 % respondentů ze všech spořicích prostřednictvím PP/DPS si založilo produkt za účelem možnosti využití příspěvku zaměstnavatele. Dle autora práce komparace získaných výsledků přibližně odpovídá informacím získaným v odborné literatuře. Obdobně odpovídali respondenti i na otázku motivace z hlediska daňové úspory. Daňová úspora respondenty motivovala pouze ve 5 případech. V ostatních 51 případech daňová úspora respondenty nemotivovala k založení příslušných produktů. V základním souboru by motivace daňovou úsporou byla vyšší. Pravděpodobně vzhledem k malému zastoupení podnikatelských osob ve výběrovém souboru jsou data zkreslená.

Posledním motivačním faktorem ze strany státu je státní příspěvek na PP/DPS a zkoumání jeho vlivu na založení příslušného produktu. Z 56 respondentů uvedlo 63 % důvod založení produktu, získání státního příspěvku. Pro 37,5 % respondentů nebyl státní

příspěvek motivačním faktorem. V následujícím grafu je vyobrazena procentuální averze respondentů vůči riziku.

Graf č. 7: Přiřazení respondentů k typologii investorů.

Zdroj: Vlastní výzkum, vlastní zpracování v programu IBM SPSS Statistics 25 a MS Excel.

V anketě byly pro rozdělení respondentů dle typologie investorů na konzervativní, vyvážený a dynamický položeny dvě různé otázky. Obě měly za úkol rozdělit respondenty do příslušných kategorií a zároveň potvrdit správné pochopení otázky. Ti, kteří odpověděli, že se rizika bojí a nevdí jim meziroční pokles hodnoty investice o 5 % patřili dle autora práce do kategorie konzervativního investora. Ti, kteří snesli větší míru rizika za účelem většího výnosu a zároveň jim nevdí, když meziročně hodnota investice klesne o 15 % patřili do kategorie vyváženého investora. Nakonec ti, kteří se rizika nebojí a zároveň jim hodnota investice meziročně klesne o více než 30 % byli zástupci vyvážených investorů. Hodnoty u obou otázek byly rozdílné. Celkem 28 % osob ze 125 respondentů otázek odpověděli na obě otázky různě. Z toho vyplývá, že respondenti pravděpodobně nepochopili otázku a otázka nebyla autorem dostatečně a vhodně interpretována. Možným vysvětlením také je, že se respondenti na otázku: „*Jaký typ investora podle Vás jste?*“ odpovídali subjektivně s větší mírou psychické obrany a ochrany vůči vnějšímu okolí.

Konzervativní investoři obecně nepreferují velké výkyvy, ale pravidelné výnosy, i když jsou malé na úrovni či pod úrovní inflace.¹⁵⁴ Vyvážený investor preferuje složení portfolia s méně rizikových instrumentů s omezenou výší rizika. Výnosy vyváženého investora by měly překonávat inflaci o 2-3% ročně. Nakonec dynamický investor má dle obecné charakteristiky prostředky rozloženy mezi všechny třídy aktiv. Podíl rizikových investic se pohybuje okolo 40 %. Takový investor požaduje mít část prostředků likvidních.¹⁵⁵ Dle asociace stavebních spořitelen jsou obyvatelé ČR velice konzervativními investory.¹⁵⁶ Z grafu lze vidět, že 53 % ze 125 respondentů hodnotí sami sebe jako konzervativního investora. Dle názoru finančního poradce vybrané poradenské společnosti patří občané ČR stále mezi konzervativní investory. Tím se autor přiklání k závěrům asociace stavebních spořitelen a finančního poradce.

4.2.2.2 Ověření hypotéz pomocí statistického testu

V následující části budou stanoveny tři výzkumné hypotézy, které byly stanoveny ještě před distribucí ankety mezi respondenty na základě získaných informací z literatury, veřejně dostupných zdrojů a logického myšlení autora. Proměnné hypotéz budou testovány na sílu závislosti, mezi sebou, prostřednictvím Pearsonova chí kvadrát testu nezávislosti. Sílu závislosti bude určovat hodnota Φ popřípadě Cramerovo V a bude vypočítána prostřednictvím programu SPSS Statistics 25. Testování hypotéz bude prováděno na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

První hypotéza

H₀: Tvorba finanční rezervy na stáří u lidí nezávisí na věku.

H₁: Tvorba finanční rezervy na stáří u lidí závisí na věku.

Před testováním hypotéz bylo potřeba ověřit podmínky dobré aproximace očekávaných četností. Pro účely splnění podmínek byly spojeny věkové kategorie od 30-34

---

¹⁵⁴ Czso.cz. Inflace, spotřebitelské ceny. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/inflace_spotrebitelske_ceny

¹⁵⁵ Amundi-kb.cz. Typy Investorů. [online]. Praha, ©2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.amundi-kb.cz/jak-zacit/proc-investovat/typy-investoru>

¹⁵⁶ Acss.cz. Barometr oblíbenosti spoření: Češi sázejí na jistotu. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.acss.cz/cz/novinari-a-odbornici/tiskove-zpravy/barometr-oblíbenosti-spoření-češi-sázejí-na-jistotu/>

let a od 35-39 let do věkové kategorie 30-44 let. Obdobně bylo postupováno u věkové kategorie 45-49 let a 50 a více let. Očekávané četnosti jsou v následující tabulce.

Tabulka č. 6: Kontingenční tabulka očekávaných četností pro 1. hypotézu

Kontingenční tabulka očekávaných četností				
Očekávané četnosti		Odkládáte si peníze na období stáří?		$\sum n_j$
		Ano	Ne	
Věk	20-24 let	19,6	11,4	31,0
	25-29 let	43,0	25,0	68,0
	30-44 let	7,0	4,0	11,0
	45 a více	9,5	5,5	15,0
$\sum n_i$		79,0	46,0	125,0

Kritická hodnota p (při $\alpha=0,05$) = 0,682

a. 1 cells (12,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,05.

Zdroj: Vlastní výzkum, vlastní zpracování v programu IBM SPSS Statistics 25 a MS Excel.

Výsledek testování: Vypočtená hodnota testového kritéria byla 1,503. Čím vyšší je hodnota tím jsou větší rozdíly mezi kategoriemi. V případě, je-li p -hodnota (0,682) větší než hladina významnosti ($\alpha = 0,05$), tak neexistuje mezi dvěma sledovanými veličinami závislost. H_0 nelze zamítnout. Nepodařilo se prokázat, že tvorba finanční rezervy na stáří závisí na věku. To platí v rámci dat dostupných z ankety. Opačný předpoklad, kdy by věk závisel na tvorbě rezervy na stáří by se pravděpodobně promítnul v řádově větším výběrovém souboru. V případě zamítnutí nulové hypotézy není potřeba určovat sílu závislosti koeficientem Cramerovo V .

Druhá hypotéza

Druhá hypotéza byla vytvořena s cílem zjistit, zda výše příjmů by ovlivnila názor na dobu spoření na stáří. Autor předpokládal, že s vyššími příjmy budou lidé preferovat kratší dobu spoření na stáří, neboť by investice dlouhodobého horizontu zbytečně vážala finanční prostředky.

H_0 : Lidé s čistými měsíčními příjmy do 24 999 Kč se statisticky významně neliší v názoru na dobu vytváření finančních rezerv na stáří od lidí s čistými měsíčními příjmy nad 25 000Kč.

H1: Lidé s čistými měsíčními příjmy do 24 999 Kč se statisticky významně liší v názoru na dobu vytváření finančních rezerv na stáří od lidí s čistými měsíčními příjmy nad 25 000Kč.

Tabulka č. 7: Kontingenční tabulka očekávaných četností pro 2. hypotézu.

Kontingenční tabulka očekávaných četností				
Očekávané četnosti		Průměrný příjem		$\sum n_j$
		do 24 999 Kč	25 000 Kč a více	
Jak dlouho si myslíte, že si budete schopni reálně spořit na stáří?	do 9 let.	8,4	4,6	13,0
	10-19 let.	18,8	10,2	29,0
	20-39 let	37,6	20,4	58,0
	40 let a více.	16,2	8,8	25,0
$\sum n_i$		81,0	44,0	125,0

Kritická hodnota p (při $\alpha=0,05$) = 0,810.

a. 1 cells (12,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,58.

Zdroj: Vlastní výzkum, vlastní zpracování v programu IBM SPSS Statistics 25 a MS Excel.

Výsledek testování: Vypočtená hodnota testového kritéria byla 0,965. V případě, je-li p -hodnota (0,810) větší než hladina významnosti ($\alpha = 0,05$), tak neexistuje mezi dvěma sledovanými veličinami závislost. H_0 nelze zamítnout. Nepodařilo se prokázat, že lidé s čistými měsíčními příjmy do 24 999 Kč se statisticky významně liší v názoru na dobu vytváření finančních rezerv na stáří od lidí s čistými měsíčními příjmy nad 25 000 Kč. Pravděpodobně názor na dobu odkládání rezerv nesouvisí na příjmů. Nebo hranice příjmu je zvolena nevhodně.

Třetí hypotéza

Předpokladem třetí hypotézy bylo, že lidé s vyššími čistými příjmy se nebojí riskovat při investování.

H0: Lidé s čistými měsíčními příjmy do 24 999 Kč se statisticky významně neliší v averzi vůči riziku od lidí s čistými měsíčními příjmy nad 25 000 Kč.

H1: Lidé s čistými měsíčními příjmy do 24 999 Kč se statisticky významně liší v averzi vůči riziku od lidí s čistými měsíčními příjmy nad 25 000 Kč.

Tabulka č. 8: Kontingenční tabulka očekávaných četností pro 3. hypotézu

Kontingenční tabulka očekávaných četností				
Očekávané četnosti		Průměrný příjem		$\sum n_j$
		do 24 999 Kč	25 000 Kč a více	
Jak byste ohodnotil/a svou náchylnost vůči riziku při zhodnocení volných peněz?	Rizika se bojím... (Konzervativní)	44,1	23,9	68,0
	Snesu větší míru rizika... (Vyvážený)	27,2	14,8	42,0
	Rizika se nebojím... (Dynamický)	9,7	5,3	15,0
$\sum n_i$		81,0	44,0	125,0

Kritická hodnota p (při $\alpha=0,05$) = 0,664.

a. 0 cells (0 %) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,28.

Zdroj: Vlastní výzkum, vlastní zpracování v programu IBM SPSS Statistics 25 a MS Excel.

Výsledek testování: Vypočtená hodnota testového kritéria byla 0,818. V případě, je-li p -hodnota (0,664) větší než hladina významnosti ($\alpha = 0,05$), tak neexistuje mezi dvěma sledovanými veličinami závislost. H_0 nelze zamítnout. Nepodařilo se prokázat, že lidé s čistými měsíčními příjmy do 24 999 Kč se statisticky významně liší v averzi vůči riziku od lidí s čistými měsíčními příjmy nad 25 000 Kč. Je zajímavé, že závislost mezi sledovanými veličinami nebyla nalezena. Důvodem může být nevhodně stanovená hranice čistého příjmu od které by se osoby nebáli riskovat při investicích. Nebo, co je více možné, že averze vůči riziku nezávisí na výši příjmů, ale na něčem jiném, například na vzdělání v ekonomickém oboru či finanční gramotnosti. Vliv může mít také špatná zkušenost s investováním.

4.3 Případová studie zkoumaného subjektu

Poslední částí vlastní práce bude případová studie konkrétního subjektu za účelem návrhu vhodného způsobu řešení zajištění na stáří. Nejdříve bude charakteristicky popsán konkrétní subjekt, kterému bude ilustrativně vypočítána pravděpodobná výše nároku starobního důchodu dle platných pravidel a následně bude konkrétnímu subjektu zkoumání navrhnout způsob řešení prostřednictvím finančního trhu, které dokážou vyrovnat finanční disparitu mezi příjmy v ekonomicky aktivní částí života a příjmy v důchodovém věku podle

přání zkoumaného subjektu a s ohledem na velké životní události (založení rodiny, bydlení atp).

4.3.1 Specifikace zkoumaného subjektu

Pro účely jednodušší popisné charakteristiky a potřebné anonymizace na základě přání subjektu bude pozměněno jméno. Autor práce zvolil jméno Šárka. Zkoumaným subjektem je žena ve věku 26 let, která je absolventkou bakalářského studijního programu Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity v Praze. Šárka svou pracovní kariéru započala už v roce 2017 a v současné době je zaměstnaná v IT oboru na pozici metodika informačních systémů ve společnosti ICZ a.s. se sídlem v Praze. Předtím ještě studovala, ale studium nedokončila. Šárka byla v době rozhovoru bezdětná, bez partnera a bydlela ve sdíleném bytě na Praze 6.

4.3.2 Plány zkoumaného subjektu do budoucna

Šárka plánovala v době rozhovoru do budoucna zůstat v IT oboru, neboť dle jejího názoru je práce v tomto oboru velice perspektivní ve srovnání s jinými obory. Přibližně do 5 let plánovala založit rodinu s dvěma dětmi, které se narodí krátce po sobě. O děti plánovala plně pečovat v součtu dobu 5 let za účelem schopného navrácení do pracovního procesu. V IT oboru dochází často k velkým změnám, kterým se musí společnosti, ale i zaměstnanci umět přizpůsobit, a být flexibilní. S tím počítá i Šárka. Z hlediska bydlení plánovala Šárka bydlet do 10 let ve vlastním rodinném domě se zahradou a bytovým rozložením 5+1 nedaleko Prahy s ideální dostupností vlakem. Vysněným místem by mělo být maloměstčko s maximálně 10 000 obyvatel. Přesnou částku rodinného domu nedokázala Šárka sama odhadnout. Při zamyšlení na období stáří by Šárka ráda měla v součtu důchod s rentou měsíčně přibližně 20 000 Kč. V době rozhovoru Šárka předpokládala, že se jí sníží náklady na bydlení, neboť už bude bydlet ve vlastní rodinném domě, ale naopak se jí zvýší výdaje za léky, které budou ve výši 25 % z budoucího rozpočtu. Také se Šárka v době rozhovoru zmínila, že zaměstnavatel svým pracovníkům po 3 letech poskytuje firemní benefit ve formě příspěvku na DPS ve výši 1 000 Kč, který zatím nevyužívá.

4.3.3 Finanční situace subjektu

Průměrný hrubý měsíční příjem Šárky byl v únoru 2019 ve výši 39 000 Kč. Při porovnání s průměrnou hrubou měsíční mzdou pro kraj Hlavní město Praha za rok 2017 byl

hrubý měsíční příjem Šárky pouze o 2 % horší.¹⁵⁷ Dle autora práce je to způsobeno oborem, ve kterém Šárka v době rozhovoru pracovala a její dvouletou praxí. V době psaní této části nebyly od ČSÚ veřejně dostupné údaje za rok 2018, proto pro komparaci hrubé měsíční mzdy s krajským průměrem Prahy byl použit údaj rok 2017. Po přepočtu hrubého měsíčního příjmu Šárky na čistý měsíční příjem, jde o částku 28 935 Kč. Z této částky bylo Šárce strženo 945 Kč na stravenkách s nominální hodnotou 100 Kč za 21 pracovních dní v lednu 2019. Po odečtu stravenek je čistý příjem Šárky 27 990 Kč. Podrobný přepočet hrubé mzdy na čistý příjem Šárky je uveden v příloze (**Příloha č. 6**). V následující tabulce jsou uvedeny měsíční výdaje zkoumaného subjektu. Částky jsou průměrné a Šárka je stanovila podle údajů získaných z elektronického bankovníctví svědomitě a co nejpřesněji.

Tabulka č. 9: Výdaje a závazky zkoumaného subjektu.

Výdaje a závazky zkoumaného subjektu	
Název	Hodnota
Stravování	6 200 Kč
Bydlení	6 000 Kč
Zábava (kulturní vyžití s přáteli v restauracích)	1 500 Kč
Pití kávy	800 Kč
Oblečení v průměru	600 Kč
Drogistické zboží	800 Kč
Doprava (Vlak + MHD)	1 009 Kč
Cestování a dovolená	4 167 Kč
Bankovní poplatky (ČSOB)	300 Kč
Telefon (firemní benefit)	0 Kč
Tvorba rezerv na nečekané výdaje	1 389 Kč
Pojištění odpovědnosti	800 Kč
Σ Výdaje	23 565 Kč
Nezahrnuté výdaje	
Životní pojištění	800 Kč
Stavební spoření	800 Kč
Σ Nezahrnuté výdaje	1 600 Kč
Čistý měsíční příjem	27 990 Kč
Σ Výdaje i nezahrnuté	25 165 Kč
Měsíční rozdíl	2 825 Kč

Zdroj: Polostandardizovaný rozhovor, vlastní zpracování v programu MS Excel.

¹⁵⁷ Vdb.czso.cz. Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd-mezikrajské srovnání. [online]. Praha, 2017 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&ds=ds75&pvo=MZD07&katalog=30852&c=v3~8__RP2017&str=v78

V tabulce výdajů a závazků zkoumaného subjektu jsou rozepsány jednotlivé výdajové položky uvedené na měsíční bázi. Ve výdajích nejsou zahrnuté stravenky, protože o jejich poníženou částku získává Šárka každý měsíc menší čistou mzdu. Mezi největší měsíční výdaje patřilo v únoru stravování, bydlení a položka cestování a dovolená. Společně se stravenkami od zaměstnavatele utratila Šárka za jídlo 8 300 Kč v měsíci únor. Tento vysoký výdaj je dle Šárky ovlivněn způsobem jejího stravování, které probíhá převážně ve kvalitních restauracích v centru Prahy. Druhá nejvyšší položka je bydlení. V době rozhovoru bydlela Šárka ve sdíleném bytě o proporcích 2+1 s výše uvedeným měsíčním nájemným. Nakonec Šárka uvedla, že je vášnivou cestovatelkou a milovnicí wellness zážitků. Uvedená částka v položce cestování a dovolená je výsledkem průměru za minulý rok 2018 včetně cestovního pojištění. Tento životní standard by si ráda Šárka udržela i pro rok 2019, proto je ve výdajích zahrnuta jako průměrná měsíční částka minulého roku. V rámci pracovních povinností si Šárka dobrovolně nechala zřídit pojištění odpovědnosti, neboť část měsíců v roce je povinna s kolegy jezdit na pracovní cesty za klienty společnosti firemním automobilem. Nejmenší pravidelnou měsíční položkou jsou bankovní poplatky na běžném účtu, jenž má zřízen u Československé obchodní banky a. s., (dále jen „ČSOB“). Je chvályhodné, že Šárka téměř 5 % svého čistého příjmu v době rozhovoru odkládala stranou na tvorbu nečekaných výdajů. Pro komplexnost se jí autor práce dotazoval na případné ostatní závazky například případná pojištění, spoření atp. Šárka v době rozhovoru uvedla, že má uzavřenou životní pojistku jejíž parametry jí nejsou dostatečně známy. To samé uvedla i u stavebního spoření, kde uvedla, že má uzavřené dvě smlouvy o stavebním spoření, a to z důvodu jejich dřívějšího výhodnějšího úročení. K tomu se autor práce vzhledem k rozsahu práce vyjádří v příloze (**Příloha č. 7**). Produkty třetího pilíře neměla v době rozhovoru sjednané. Částky po telefonické konzultaci s rodiči, kteří jí tyto produkty finančně spravují, uvedla dle tabulky. Do budoucna si plánuje všechny tyto závazky převzít od rodičů. Autor práce tyto položky pojmenoval jako nezahrnuté výdaje a vzhledem k převzetí v blízké budoucnosti je autor práce zahrnul do celkových výdajů.

4.3.4 Nároky zkoumaného subjektu na finanční produkty

Šárka sama sebe označila za konzervativní investorku s minimální zkušeností s produkty finančního trhu. Na druhou stranu měla odhodlání pro získání zajímavého výnosu a podstoupit větší míru rizika než typický konzervativní investor. Své finanční prostředky by ráda nechala obhospodařovat třetí stranou. Sama nemá časové kapacity pro sledování

výkyvů na trhu. Má podmínku, aby produkty splňovali zhodnocení alespoň na úrovni inflace. Čistě likvidní produkty nevyžaduje. Je schopna spořit do produktů u niž je možno vybrat peníze až před odchodem do starobního důchodu. V době rozhovoru byla Šárka si ochotna odkládat na důchod maximálně částku 2 000 Kč. V důchodu by ráda strávila hodně let, neboť by ráda cestovala, bavila se a navštěvovala rodinu.

4.4 Výpočet důchodu z prvního pilíře

Jak je uvedeno v teoretické části práce starobní důchod se skládá ze základní a procentní výměry. Základní výměra pro rok 2019 je stanovena ve výši 3 270 Kč. Procentní výměra zohledňuje zásluhovost občana v ekonomicky aktivní části života. Na každý odpracovaný rok připadá 1,5% zvýšení procentní výměry. Důchody jsou pravidelně valorizovány. Od roku 2012 je základní část automaticky valorizována 10 % z průměrné mzdy. Procentní část se valorizuje vždy o 100 % inflace a polovinu růstu reálných mezd.

Pro účely výběru vhodného finančního produktu sloužící k zajištění na období stáří, ale i pro účely výpočtu předpokládané výše starobního důchodu zkoumaného subjektu v budoucích cenách je v následující tabulce uveden vývoj průměrné hrubé mzdy a inflace v letech 2000-2018. Průměrná hrubá nominální mzda dle metodiky ČSÚ nezahrnuje mzdy osob ve veřejné funkci (poslanci, senátoři, soudci, uvolnění členové zastupitelstev aj.) a je přepočtena na počty zaměstnanců.¹⁵⁸ V posledním sloupci je uvedena meziroční procentní změna průměrné nominální mzdy proti průměrné nominální mzdě předcházejícího roku. Míra inflace vyjadřuje průměrnou procentní změnu inflace v jednotlivých měsících daného roku proti průměrné procentní změně inflace v jednotlivých měsících předcházejícího roku. Uvedená data jsou zobrazena v následující tabulce.

---

¹⁵⁸ Epřehledy.cz Průměrná mzda a její vývoj v letech. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://epřehledy.cz/prumerna_mzda.php

Tabulka č. 10: Vývoj průměrné hrubé mzdy a inflace v letech 2000-2018.

Vývoj průměrné hrubé mzdy a inflace v letech 2000-2018			
Rok	Míra inflace (v %) ¹⁵⁹	Průměrná hrubá nominální mzda	Změna oproti předcházejícímu roku v % ¹⁶⁰
2000	3,9	13 219 Kč	----
2001	4,7	14 378 Kč	8,8
2002	1,8	15 524 Kč	8,0
2003	0,1	16 430 Kč	5,8
2004	2,8	17 466 Kč	6,3
2005	1,9	18 344 Kč	5,0
2006	2,5	19 546 Kč	6,6
2007	2,8	20 957 Kč	7,2
2008	6,3	22 592 Kč	7,8
2009	1,0	23 344 Kč	3,3
2010	1,5	23 864 Kč	2,2
2011	1,9	24 455 Kč	2,5
2012	3,3	25 067 Kč	2,5
2013	1,4	25 035 Kč	-0,1
2014	0,4	25 768 Kč	2,9
2015	0,3	26 591 Kč	3,2
2016	0,7	27 764 Kč	4,4
2017	2,5	29 496 Kč	6,2
2018	2,1	31 885 Kč	8,1
Průměr míry inflace	2,2	Průměr meziročních změn mezd v %	5,0

Zdroj: Český statistický úřad, Epřehledy. cz vlastní zpracování v programu MS Excel.

Inflace znehodnocuje kupní sílu dané měny vůči službám a zboží. Je-li v ekonomice přítomna inflace je nucen spotřebitel pro nákup stejného množství zboží a služeb více jednotek dané měny.¹⁶¹ Z uvedených dat vyplývá, že průměrná míra inflace za 19 sledovaných období je 2,2 %. Při porovnání s průměrem meziročních změn nominálních

¹⁵⁹ Český statistický úřad. Inflace - druhy, definice, tabulky [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace

¹⁶⁰ Český statistický úřad. Počet zaměstnanců a průměrné hrubé měsíční mzdy. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=855&katalog=30852&pvo=MZD01-A&pvo=MZD01-A&evo=v208_!_MZD-LEG4_1

¹⁶¹ Česká národní banka. Cnb.cz. Co to je inflace ? [online]. Praha, c2003-2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/faq/co_to_je_inflace.html

mezd za sledované období, vychází, že nominální mzdy rostly v minulosti rychleji než míra inflace, v průměru. To odpovídá i tvrzení autora článku zabývající se spořením a inflací.¹⁶² Rostou-li občanům mzdy rychleji než inflace, dochází ke zlepšování jejich životní úrovně.

Pro výpočet důchodu je potřeba splnit podmínky doby pojištění (35 let) a důchodového věku (65 let). Jelikož Šárka v době rozhovoru plánovala založení rodiny s dvěma dětmi krátce po sobě s celkovou dobou péče 5 let, bude tato doba patřit do vyloučené doby rozhodného období. Péče o děti nezhorší její průměr výdělků získaných před i po založení rodiny.¹⁶³ Po dobu výchovy dětí bude plánovaná doba 5 let náhradní dobou pojištění, která se započte do potřebných 35 let pojištění celá. Náhradní doba pojištění je uznávána do 4 let věku dítěte.¹⁶⁴ Šárka je dle svých slov minimálně 2x do roka nemocná. Loni takto Šárka stonala přibližně 35 dnů. Proto do vyloučené doby započítá autor práce průměrnou délku trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v Praze. Dle údajů České správy sociálního zabezpečení byla v roce 2017 v Praze průměrná nemocnost 31,63 dní.¹⁶⁵ Tato hodnota bude vynásobena počtem odpracovaných let a zaokrouhlena. Výpočet starobního důchodu bude zjednodušeným modelem uveden v dnešních cenách. Nebudou zahrnuty koeficienty nárůstu všeobecného vyměřovacího základu, které se udávají následující rok pro rok předcházející.

---

¹⁶² Peníze.cz. Inflace za dveřmi. Spoření vám peníze neochrání. [online]. Praha, c2000-2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/inflace/317536-inflace-za-dvermi-sporeni-vam-penize-neochrani>

¹⁶³ Péče o dítě při výpočtu důchodu (mateřská, rodičovská). *Naseduchody.cz* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.naseduchody.cz/pece-o-dite.html>

¹⁶⁴ Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů. § 11.

¹⁶⁵ Čssz.cz. Počet ukončených „neschopenek“ stoupl o 7 %, průměrná délka stonání klesla. [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2018/2018-02-23-pocet-ukoncenych-neschopenek-stoupl-o-7-prumerna-delka-stonani-klesla.htm>

Tabulka č. 11: Výpočet nároku na starobní důchod u zkoumaného subjektu.

Výpočet nároku na starobní důchod u zkoumaného subjektu	
Průměrný hrubý měsíční příjem	39 000 Kč
Čistý měsíční příjem po odečtení stravenek	27 990 Kč
Ideální výše příjmů v důchodu v dnešních cenách	20 000 Kč
Úhrn ročních vyměřovacích základů	12 měsíců * 36 let * 39 000 = 16 848 000 Kč
Průměrný počet dní v měsíci	30,4167
Počet dnů v rozhodném období	41 let * 365 = 14965 dnů
Osobní vyměřovací základ	$\left[\frac{16\,848\,000}{14\,965 - (365 * 5) - (31,63 * 36)} \right] * 30,4167 = 42\,701,49 \text{ Kč}$
Výpočtový základ	$14\,388 * 100 \% + ((42\,701,49 - 14\,388) * 26 \%) = 21\,749,51 \text{ Kč}$
Procentní výměra důchodů	$(36 * 1,5 \%) * 21\,749,51 \text{ Kč} = 11\,744,73 \text{ Kč}$
Základní výměra důchodu k roku 2019	3 270 Kč
Výše předpokládaného měsíčního důchodu v dnešních cenách	15 015 Kč
Procentní rozdíl proti čistým příjmům	-46 %
Procentní rozdíl proti očekávaným příjmům v penzi	-25 %

Zdroj: Naseduchody.cz, CSSZ.cz, vlastní zpracování v programu MS Excel.

Ve srovnání s čistým měsíčním příjmem je předpokládaná výše starobního důchodu o 46 % nižší. Ve srovnání s ideální výší důchodu je předpokládaná výše důchodu pouze o 25 % nižší. Částku 4 985 Kč měsíčně, která je rozdílem obou absolutních měsíčních hodnot, si Šárka přeje mít ve starobním důchodu jako rentu, aby v součtu měla v důchodu potřebný příjem 20 000 Kč. Potřebná měsíční částka je uvedena v dnešních cenách. Výše uvedený model předpokládá, že Šárka půjde do starobního důchodu nyní. V takovém případě by Šárka potřebovala mít naspořenou dostatečně vysokou částku, aby z ní mohla čerpat potřebnou rentu ve výši 4 985 Kč.

4.5 Výpočet měsíční úložky pro spokojené stáří

Výše uvedený zjednodušený model nezahrnuje míru inflace a dobu strávenou ve starobním důchodu respondentky Šárky. Respondentka ve svých plánech vyjádřila přání, že by v důchodu strávila nejdelší možnou dobu. V případě, že by do starobního důchodu odešla

podle současných podmínek (v 65 letech a po minimálně 35 letech pojištění) a plně využila potenciál naděje dožití pro ženy narozené v roce 1993, strávila by dle ČSÚ ve starobním důchodu 22 let a 3 měsíce.¹⁶⁶ V následujícím zjednodušeném modelu je vypočtena přibližná potřebná měsíční částka v dnešních cenách po zahrnutí vlivu inflace, doby strávené ve starobním důchodu a předpokládaném zhodnocení finančních produktů.

Tabulka č. 12: Výpočet potřebné měsíční úložka ke tvorbě rezervy na stáří.

Kolik si respondentka Šárka potřebuje měsíčně odkládat na své stáří?		
	Hodnoty	Jednotky
Věk nyní	26	let
Věk odchodu do důchodu (dle současných pravidel)	65	let
Délka investování	39	let
Doba strávená v důchodu	22,3	let
Požadovaná výše příjmů v důchodu-měsíčně	20 000	Kč
Předpokládaná výše důchodu-měsíčně	15 015	Kč
Požadovaná měsíční renta	4 985	Kč
Očekávaná průměrná míra inflace	2,2	% p. a.
Požadovaná měsíční renta po zahrnutí inflace	11 648	Kč
Potřeba mít naspořeno	3 116 996	Kč
Předpokládané zhodnocení	6	% p. a.
Potřebná měsíční úložka po zahrnutí inflace v dnešních cenách ¹⁶⁷	1 742,73	Kč
Potřebná měsíční úložka zaokrouhlena na stovky Kč	1 700	Kč

*Legenda: p.a. - per anum-roční úrokové období.

Zdroj: Polostandardizovaný rozhovor se zkoumaným subjektem, finančním poradcem a František Čámský – finanční matematika, distanční studijní opora, vlastní zpracování v programu MS Excel.

Z výše uvedeného modelu vyplývá, že při čerpání měsíční renty 4 985 Kč v dnešních cenách, potřebuje mít Šárka za 39 let naspořeno 3 116 996 Kč. Částka je výsledkem násobku požadované měsíční renty po zahrnutí inflace, 12 měsíců a předpokládané doby strávené ve starobním důchodu, tj. 22 let a 3 měsíců. Hodnota požadované měsíční renty po zahrnutí inflace je výsledkem vzorce pro složené úročení. Hodnota pro výpočet potřebné měsíční úložky po zahrnutí inflace je výsledkem vzorce kombinovaného spoření polhútního. Oba

¹⁶⁶ Český statistický úřad. Zpráva o očekávaném vývoji úmrtnosti, plodnosti a migrace v České republice. Praha, 2018. Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/10180/94500304/zprava_o_ocekavanem_vyvoji.pdf/36c116ef-204f-4ee0-b7b8-f5c1a10a65e8?version=1.0

¹⁶⁷ ČÁMSKÝ, František. Finanční matematika: distanční studijní opora. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2005. Dostupné z: <https://is.muni.cz/el/1456/podzim2007/PFFMFP/KFFIMA-20.pdf>

vzorci jsou charakterizovány v kapitole *Cíl práce a metodika*. Součástí vzorce kombinovaného spoření polhůtního je stanovení předpokládaného zhodnocení finančních prostředků. Dle polostandardizovaného rozhovoru s finančním poradce je reálné u investičních fondů s dynamickou složkou zhodnocení ve výši 6 % p.a. Takové procento bylo užito při výpočtu potřebné měsíční úložky.

4.6 Návrh řešení pro konkrétní subjekt

V následující podkapitole bude vytvořen konkrétní návrh řešení zajištění na stáří pro zkoumaný subjekt prostřednictvím produktů finančního trhu. Konkrétní navrhované produkty autora práce byly konzultovány s oblastním ředitelem a finančním poradcem společnosti ProfiFP tak, aby splnily požadavky zkoumaného subjektu na výnosnost, likviditu, potřebnou naspořenou částku před odchodem do důchodu a maximální měsíční úložku určenou na stáří. S ohledem na doporučení odborné literatury bude portfolio diverzifikované, a to do dvou produktů.

Pro uspořádanost je vhodné připomenout parametry zkoumaného subjektu. Šárka potřebuje naspořit za 39 let částku 3 116 996 Kč, aby v době odchodu do důchodu měla rentu odpovídající dnešní výši 5 000 Kč měsíčně. Ochotna je odkládat si na stáří maximálně 2 000 Kč měsíčně. Zhodnocení očekává průměrně alespoň na 2,2 %, tj. průměrná míra inflace. Jeden z produktů nemusí být likvidní, peníze může získat až těsně před důchodem.

4.6.1 Investiční fond fondů

Dle odborné literatury jsou oblíbeným produktem investování v ČR podílové fondy. Ty mohou nabídnout zajímavé roční zhodnocení nad úrovní inflace. Pro účely tvorby penzijního plánu vybral autor zkoumanému subjektu jako první produkt program Horizont Invest od společnosti Conseq.

Popis produktu

Program Horizont Invest je program životního cyklu. Jde o velmi jednoduchou formu pravidelného a dlouhodobého investování do smíšených podílových fondů, kdy klient může na začátku nastavit různou míru rizikovosti portfolia. Společnost nabízí výběr ze dvou typů investičních strategií. Dynamické a vyvážené. Rizikovost programu je s blížícím se koncem životního cyklu automaticky snižována. Program využívá zajímavých zhodnocení

akciových fondů na začátku programu a 10 let před koncem programu začne snižovat podíl akciových fondů a zvyšovat podíl dluhopisových fondů a nástrojů peněžního trhu, čímž zamyká klientovy výnosy v případě kolísání na trhu. Podrobné snižování pro jednotlivé strategie je uvedeno v příloze (**Příloha č. 8**). Společnost Conseq do programu zařazuje kromě svých fondů i fondy dalších investičních společností. Investovat lze už od 500 Kč měsíčně, či od 10 000 Kč jednorázově a následně od 500 Kč měsíčně. Investiční horizont lze dle potřeb klienta zvyšovat či snižovat. Doporučeným minimální investičním horizontem v případě dynamické strategie je 10 let a v případě vyvážené strategie je 5 let. Vstupní poplatek je v případě dynamické strategie 5 %, v případě vyvážené strategie 4 %. Ten je hrazen postupně z prvních 75 % pravidelných vkladů, kdy 25 % vkladu se zainvestuje. Výše je udána z cílové částky. Výstupní poplatek není. Od roku 2011 je program držitelem cen Zlatá koruna.¹⁶⁸ Dalšími poplatky je manažerský poplatek v maximální výši 0,75 % z průměrného denního objemu portfolia u dynamických fondů, jsou-li obsaženy v programu. Nižší sazba je v případě investování do vyvážených a růstových fondů.¹⁶⁹ Výše poplatku je o trochu vyšší, neboť se jedná o fond fondů. I když existují i fondy s vyššími poplatky.¹⁷⁰ Výhodou programu je zařazení i ostatních investičních společností, obhospodařování portfolia manažerem, diverzifikace portfolia, jednoduchost, likvidita, kdy finanční prostředky jsou do třiceti dnů na běžném účtu a příznivý daňový režim, kdy po 3 letech je klient, fyzická osoba, osvobozen od daní z výnosů.¹⁷¹ Zajímavostí je, že program nabízí klientům možnost připojištění od zproštění placení vkladů pro případ smrti, invalidity či úrazu, kdy klient nebude moc do programu investovat a jeho platební povinnost převezme společnost sama. Zprostředkovatelem pojištění je společnost Uniqa.¹⁷² Graf, kde je pro úplnost uvedena modelace snahy využití výhod a odstranění slabín programu je uvedena v příloze (**Příloha č. 9**).

---

¹⁶⁸ CONSEQ.CZ. Horizont Invest. [online]. Praha, c2006-2018 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.conseq.cz/page.asp?page=177>

¹⁶⁹ CONSEQ.CZ. Sazebník poplatků pro Horizont Invest-pro smlouvy o obhospodařování portfolia (platný od 1.1.2018). [online]. Praha, c2006-2018 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://www.conseq.cz/fund_service_fee.asp?page=150&service=532

¹⁷⁰ Penize.cz. MÜLLER, Jan. Malé peníze: Průvodce začínajícího investora (na příkladu Conseq Horizont Invest). [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/investice/227696-male-penize-pruvodce-zacinajiciho-investora-na-prikladu-conseq-horizont-invest>

¹⁷¹ ZLATÁKORUNA.CZ Horizont Invest. [online]. 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <http://www.zlatakoruna.info/financi-produkty/podilove-fondy/horizont-invest-conseq-investment-management-0>

¹⁷² BAUDYŠ, Robin. Investování do podílových fondů. Praha, 2009. Diplomová práce. Bankovní institut vysoká škola Praha. Vedoucí práce RNDr., Jaroslav Krabec, CSc. Dostupné z: https://is.ambis.cz/th/wcg7a/diplomova_prace2.pdf

Simulace výpočtu programu Horizont Invest

Pro účely výpočtu bude využita kalkulačka společnosti Conseq Investment management pro finanční poradce, která stanovuje očekávanou hodnotu programu na konci investičního horizontu při předpokládaném zhodnocení. Zhodnocení vychází dle finančního poradce z průměrných výnosů. Požadovaná renta zkoumaného subjektu je ve výši 11 648 Kč Výstupy jsou vyobrazeny v tabulce.

Tabulka č. 13: Zhodnocení pravidelné investice v programu Horizont Invest.

Název fondu	Strategie	Výše pravidelného vkladu	Očekávaný výnos	Zhodnocení investice	Celkem	Měsíční renta v důchodu	Rozdíl k rentě
Horizont Invest	Dynamická	1 400 Kč	6 %	1 628 960 Kč	2 284 160 Kč	8 536 Kč	-27 %
	Vyvážená	1 400 Kč	5 %	1 211 509 Kč	1 866 709 Kč	6 976 Kč	-40 %

Zdroj: Conseq investiční kalkulačka pro finanční poradce, vlastní zpracování v programu MS Excel.

Při zhodnocení stejného pravidelného měsíčního vkladu 1 400 Kč je v dynamické strategii programu očekávané vyšší zhodnocení investice než ve srovnání s vyváženou investiční strategií. Vyšší výnos je způsoben větším zastoupením akciových fondů v dynamické strategii ve srovnání s dluhopisovými fondy, čímž dochází k efektivnějšímu využití zhodnocení v počátku doby investování. Ačkoliv žádná ze strategií programu plně nedosáhne na potřebnou rentu při odchodu do důchodu, dynamická strategie se jí alespoň nejvíce přiblíží a chybějící část z celku potřebné měsíční renty zaujímá pouze 27 %. Měsíční renta v důchodu z dynamické strategie je výsledkem podílu celkové očekávané hodnoty na konci období ve výši 2 284 160 Kč a počtem měsíců, jenž setrvá zkoumaný subjekt ve starobním důchodu 267,6 (22,3 let * 12 měsíců). Vývoj investice a vložených prostředků v čase v dynamické strategii programu Horizont Invest je uveden v příloze (**Příloha č. 10**).

4.6.2 Doplnkové penzijní spoření

Jako druhý produkt vhodný pro tvorbu potřebné částky před odchodem do důchodu doporučuje autor práce doplňkové penzijní spoření. Důvodem je možnost využití 1 000 Kč příspěvku zaměstnavatele, který nabízí jako firemní benefit pro zaměstnance, kteří ve společnosti pracují už 3 roky. Zaměstnavatel zkoumaného subjektu je na své zaměstnance štedřejší, neboť dle asociace penzijních společností byl průměrný příspěvek zaměstnavatele

za 3. čtvrtletí roku 2018 ve výši 973 Kč.¹⁷³ Dle statistik asociace penzijních společností a ankety provedené autorem práce jsou produkty třetího pilíře občany velmi využívané. Smlouvu na tento produkt mělo ke konci roku 2018 uzavřeno skoro 4,5 milionů lidí, z toho 22 % investovalo prostřednictvím účastnických fondů DPS.¹⁷⁴ Průměrná výše příspěvku účastníka byla v roce 2018 částka ve výši 790 Kč. Ve srovnání s rokem 2013 jde o 5% nárůst.¹⁷⁵

Pro účely tvorby penzijního plánu vybral autor zkoumanému subjektu jako druhý produkt doplňkové penzijní spoření od ČSOB.

Obecný popis produktu

Doplňkové penzijní spoření je regulováno zákonem, který ovlivňuje podmínky spoření, způsob výplaty, způsob zdanění a další náležitosti. Část z nich je uvedena v teoretické části. Zde budou doplněny informace z dalších zdrojů.

Příspěvky zaměstnavatele, ale i výnosy z vlastních příspěvků, příspěvků zaměstnavatele i státních příspěvků jsou při ukončení spoření odbytným či jednorázovým vyrovnáním zdaněny 15% sazbou.¹⁷⁶ Od roku 2013 mohou klienti uzavřít pouze produkt doplňkového penzijního spoření, kdy si volí jeden z účastnických fondů mezi povinným konzervativním fondem a ostatními zpravidla dynamičtějšími fondy s vyšší možností zhodnocení finančních prostředků, ale i větší mírou rizika ztráty hodnoty investice. U produktů DPS je dle autora středně nízká likvidita. Peníze přicházejí na účet nejdříve po 3 měsících v případě odbytného, do měsíce v případě jednorázového vyrovnání.

V případě nedodržení parametrů penzijního plánu lze požádat o odbytné. Jeho výše se určuje dle výše hodnoty smlouvy v době přijetí žádosti o výpověď. Je-li smlouva vypovězena do 5 let od počátku spoření, účtuje si penzijní společnost poplatek maximálně

---

¹⁷³ APFCR.CZ Penzijní společnosti - 4. čtvrtletí 2018. [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://www.apfcr.cz/wp-content/uploads/2019/02/DPS_4Q_2018.pdf

¹⁷⁴ APFCR.CZ Komentář 4Q 2018. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.apfcr.cz/wp-content/uploads/2019/02/KOMENT%C3%81%C5%98-4Q-2018.pdf>

¹⁷⁵ APFCR.CZ. Vývoj průměrného měsíčního příspěvku účastníka a zaměstnavatele. [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.apfcr.cz/grafy/>

¹⁷⁶ NN.CZ. Jak se daní výplata dávek z penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření?. [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.nn.cz/poradna/penzijni-produkty-dane/daneni-vyplat-davek-z-pp-dps.html>

ve výši 800 Kč. Jeli smlouva vypovězena do 2 let, klient přichází o naspořenou částku. V případě odbytného se vrací státní příspěvky státu. Potřebnou podmínkou dodržení podmínek penzijního plánu je spoření do 60 let věku klienta. Výplata formou jednorázového vyrovnání je možná nejdříve po 5 letech spoření a v případě nemožnosti hrazení příspěvků účastníka lze přerušit placení až na 3 roky bez možnosti doplacení a zpětného získání státních příspěvků. Další z možností výpovědi jsou invalidní a starobní penze na dobu určitou. Příspěvky účastníků jsou odděleny od majetku fondu.¹⁷⁷

DPS podporuje stát svými příspěvky i daňovou úsporou. Podrobná podpora ze strany státu je uvedena v následující tabulce.

Tabulka č. 14: Podpora státu u produktů doplňkového penzijního spoření.

Podpora státu u produktu DPS			
Doplňkové penzijní spoření (DPS)			
Měsíční vklad	Výše státního příspěvku	O kolik se sníží daňový základ	Daňová úspora
300 Kč	90 Kč	0 Kč	0 Kč
400 Kč	110 Kč	0 Kč	0 Kč
500 Kč	130 Kč	0 Kč	0 Kč
600 Kč	150 Kč	0 Kč	0 Kč
700 Kč	170 Kč	0 Kč	0 Kč
800 Kč	190 Kč	0 Kč	0 Kč
900 Kč	210 Kč	0 Kč	0 Kč
1 000 Kč	230 Kč	0 Kč	0 Kč
1 001 Kč	230 Kč	12 Kč	1,80 Kč
1 100 Kč	230 Kč	1 200 Kč	180 Kč
1 500 Kč	230 Kč	6 000 Kč	900 Kč
2 000 Kč	230 Kč	12 000 Kč	1 800 Kč
2 500 Kč	230 Kč	18 000 Kč	2 700 Kč
3 000 Kč	230 Kč	24 000 Kč	3 600 Kč

Zdroj: Zákon o daních z příjmů, vlastní zpracování v programu MS Excel.

Z tabulky vyplývá, že občané jsou motivováni ve formě státních příspěvku ve výši 90 Kč už od 300 Kč měsíční úložky. Největší státní příspěvek je 230 Kč při 1 000 Kč měsíční úložce. Státní příspěvky se žádají jednou za čtvrt roku a žádost za klienta provádí sama penzijní společnost.

¹⁷⁷ Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijní spoření ve znění pozdějších předpisů.

Simulace výpočtu DPS od ČSOB

Pro účely výpočtu bude využita online kalkulačka společnosti ČSOB, která umožňuje spočítat naspořenou částku na konci období. Základními parametry kalkulačky jsou věk, příspěvek účastníka, příspěvek zaměstnavatele. Výpočet předpokládá čerpání naspořené částky v 60 letech, průměrné roční zhodnocení ve výši 4 %, které vychází z dlouhodobých výkonností vyvážených strategií. Uvedené výpočty v tabulce jsou pouze orientační a zhodnocení je očekávané.¹⁷⁸

Tabulka č. 15: Zhodnocení pravidelné investice prostřednictvím DPS od ČSOB.

Zhodnocení pravidelné investice v doplňkovém penzijní spoření od ČSOB	
	Hodnota
Vstupní věk	26 let
Výstupní věk	60 let
Měsíční příspěvek účastníka	300 Kč
Měsíční státní příspěvek	90 Kč
Měsíční příspěvek zaměstnavatel	1 000 Kč
Celkem účastnické příspěvky	122 400 Kč
Celkem příspěvky od zaměstnavatele	408 000 Kč
Celkem státní příspěvky	36 720 Kč
Zhodnocení	4 % p. a.
Zhodnocení příspěvků účastníka	134 118 Kč
Zhodnocení příspěvků zaměstnavatele	447 061 Kč
Zhodnocení státních příspěvků	40 235 Kč
Daň	154 410 Kč
Částka k výplatě	1 034 124 Kč

Zdroj: Československá obchodní banka a.s., vlastní zpracování v programu MS Excel.

Z tabulky vyplývá, že při dlouhém 34letém horizontu, měsíčnímu příspěvku účastníka ve výši 300 Kč, měsíčnímu příspěvku zaměstnavatele ve výši 1 000 Kč, měsíčnímu státním příspěvku ve výši 90 Kč a při 4 % ročním zhodnocení všech příspěvků, bude pravděpodobná

¹⁷⁸ CSOB-PENZE.CZ. Spočítejte si, kolik můžete naspořit. [online]. Praha, ©2016-2019 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <https://www.csob-penze.cz/>

částka určená k výplatě ve výši 1 034 124 Kč. Tato částka je orientační a předpokládaná za nijak neměnných podmínek (například snížení státní podpory ve formě státního příspěvku).

Po sečtení částky naspořené z produktu doplňkového penzijního spoření od Československé obchodní banky a. s., ve výši 1 034 124 Kč s částkou k výplatě z dynamické strategie programu Horizont Invest od společnosti Conseq ve výši 2 284 160 Kč vychází výsledná částka 3 318 284 Kč. Při porovnání s částkou, kterou zkoumaný subjekt potřebuje na konci své ekonomické aktivity před odchodem do starobního důchodu 3 116 966 Kč jde o splnění požadavku zkoumaného subjektu.

5 SHRnutí VÝSLEDKŮ ZKOUMÁNÍ A DISKUSE

Cílem diplomové práce bylo komplexní zhodnocení právní úpravy problematiky a zaměření na možnosti posílení finanční jistoty občanů v případě odchodu do starobního důchodu. Cílem praktické části bylo ověření teoretických poznatků v praxi.

Pro splnění cíle praktické části práce byly stanoveny cíle dílčí. Prvním dílčím cílem bylo zjistit dosavadní způsoby tvorby rezervy na stáří u občanů České republiky a zjištěné údaje porovnat se získanými teoretickými poznatky. Druhým dílčím cílem bylo vybrat osobu, které lze připravit řešení tvorby finanční rezervy na stáří s ohledem na požadavky, a to za účelem možnosti posílení finanční jistoty před odchodem do starobního důchodu.

5.1 Vyjádření autora práce obecně k právní úpravě

Nejdříve se autor práce vyjádřil v části Vlastní práce k právní úpravě a poznatkům získaných v teoretické části práce. Obecně dle autora práce odpovídá platná právní úprava důchodového zabezpečení historickému a společenskému vývoji v ČR. Od přijetí zákona č. 99/1948 Sb., o národním pojištění, který položil základy k budování jednotného systému, jenž měl zahrnovat všechny oblasti sociálních událostí pro všechny občany s nejvhodnějším způsobem financování, docházelo vlivem politické ideologie k časté novelizaci, které způsobily vyvážení finančních prostředků ze systému. Příkladem nevhodné novelizace vzhledem k financování systému bylo zvýšení role státu v sociálním zabezpečení ve srovnání s pojišťovacím principem či zavedení opatření ve formě vyšších přídavků na děti a levných novomanželských půjček. Společně s ostatními opatřeními zůstal v ČR po roce 1989 systém zajišťující výplaty důchodů z jednoho zdroje příjmů. Právní úprava důchodového zabezpečení může dle názoru autora působit na občana netransparentně, složitě a také nespravedlivě zvláště u případu, který řešil Ústavní soud, kdy byl občanovi vyměřen na základě tehdy platných redukčních hranic invalidní důchod ve výši 19 % předešlých příjmů, které už byly v rozporu s článkem Listiny základních práv a svobod na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří.

5.2 Vyjádření autora k pilířům důchodového systému a nabytým poznatkům

Dále se autor postupně vyjádřil ke všem třem pilířům důchodového systému ČR. Dle autora práce je důchodová reforma prvního pilíře nekončícím procesem. Na světě neexistuje

ideální důchodový systém, který by uspokojil všechny účastníky. Český průběžný systém bude z důvodu finanční udržitelnosti pod vlivem demografického vývoje neustále upravován. Nejschůdnější úpravou je prodlužování věku odchodu do starobního důchodu. Pokles výše starobních důchodů je z politického hlediska velmi nepopulární a zvýšení sazby důchodového pojištění by dle autora práce snížilo konkurenceschopnost České republiky v Evropě. Radikální transformace na fondový systém, kde by příspěvky byly investovány na kapitálových trzích, nepřichází v úvahu. V současnosti je součet růstu plátců a mezd vyšší než výnosy z investic (Aaronovo pravidlo), čímž jsou důchody z průběžného systému levnější. Navíc při transformaci na fondový systém by vznikla ztracená generace obyvatel placící do obou systémů. Zastropování věku novelou zákona č. 203/2017 Sb., je dle autora příznivá pro děti narozené po roce 2010, jimž se průměrně zkrátila doba odchodu do starobního důchodu o 3,5 roku, ale je nevýhodná pro ženy narozené po roce 1960, které vychovaly dvě děti, neboť jim každý rok byl prodloužen odchod do důchodu o 1,5 měsíce. Prozíravostí autorů myšlenky novely je, že i nadále počítají s dalším prodlužováním věku odchodu do důchodu, i když nikoliv tak rychlým.

Vyjádření autora v rámci prvního pilíře směřovalo i k rostoucí střední délce života a vztahu OSVČ k důchodovému systému. Střední délka života se prodlužuje a je potřeba udržet občany stále v ekonomické aktivitě, dokud jim slouží zdraví. Zvláště podporovat ty, které chtějí být nadále ekonomicky aktivní a vydělávat si při důchodu. Pomoci jim prostřednictvím zkrácených pracovních úvazků, které by zaměstnavatelé vypisovali a zaměstnavatelům ulevit od administrativních nákladů spjatých na jedno pracovní místo. Myšlenka může jít ještě dále a podpořit tím i matky na rodičovské dovolené, které by rádi ke konci rodičovské se začínali integrovat zpět do pracovního procesu. Určitou alternativou by bylo i snížení 40 h pracovní doby při zachování stejné měsíční mzdy. Někteří autoři poukazují i na nerovnost odvedeného pojistného ze strany zaměstnanců a OSVČ. Dle ilustrativního příkladu uvedeného ve vlastní části práce odvede OSVČ na rozdíl od zaměstnance 4x méně na důchodovém pojistném. Nepoměr je opravdu vysoký a lze argumentovat, že by se měl snížit. To je otázkou dalšího zkoumání, neboť OSVČ je osoba podnikající na vlastní účet, sama odpovědná za hledání práce, a navíc drobní podnikatelé jsou dle autora práce klíčovým faktorem v technologickém procesu.

Nakonec se autor práce vyjádřil ke zrušení druhého pilíře a třetímu pilíři důchodového systému. Zrušení druhého pilíře bylo dle autora práce z pohledu státního aparátu vhodným

řešením. Hrozila situace podobná na Slovensku, kde vláda účastníky druhého pilíře motivovala k jeho opuštění a návratu do prvního pilíře, neboť ztráty z vyvedení části prostředků z důchodového pojištění byly vysoké. Přesto mohl dle autora práce druhý pilíř plnit svou funkci opatření proti demografickému vývoji. Třetí pilíř je občany velice oblíbený, neboť existuje 4,5 milionů platných smluv na produkty třetího pilíře.

5.3 Shrnutí výsledků z ankety

Způsoby a zájem finančního zajištění na stáří u osob s ohledem na demografická kritéria zkoumal autorův krátký výzkum, anketa. Ankety se zúčastnilo 125 respondentů, kteří vyplňovali elektronický dotazník distribuovaný převážně prostřednictvím sítě Facebook. Ankety se zúčastnilo nejvíce mladých osob ve věku do 29 let (79,2 %). Většina pocházela z Prahy (48 %), měla vysokoškolské vzdělání (59,2 %) a měla čistý měsíční příjem do 25 000 Kč (65 %). Z celkového počtu 125 respondentů bylo nejvíce využívaným produktem na stáří penzijní připojištění či doplňkové penzijní spoření (70,9 %), kapitálové a životní pojištění (34,2 %), investiční fondy (30,4 %) a stavební spoření (29,1 %). Všechna procentuální vyjádření měly jinou výši srovnávací základny. Ostatní spoří na stáří prostřednictvím kryptoměn, dluhopisů, akcií, zlata, komodit, podnikání, investice do koní, uměleckých děl, starožitností, ale i lichvy. Mezi mladými ve věku 25-29 let mělo největší zastoupení stavební spoření a penzijní připojištění či doplňkové penzijní spoření, k jehož založení je motivuje pouze státní příspěvek. Největší částku, kterou respondenti odkládali v době výzkumu na stáří byla částka do 1 000 Kč (58 %). Na otázku zjišťující averzi vůči riziku při investování odpovědělo 54 %, že mají velkou averzi vůči investičnímu riziku a charakterizovali se jako konzervativní investoři.

Dále bylo v rámci ankety provedeno ověření hypotéz pomocí statistických testů. Pracovní hypotézy byly zvoleny tři. První, zda tvorba finanční rezervy na stáří nezávisí na věku. Druhá, zda lidé s čistými měsíčními příjmy do 24 999 Kč se neliší v názoru na dobu vytváření rezerv na stáří od lidí s čistými měsíčními příjmy nad 25 000 Kč. A třetí, zda lidé s čistými měsíčními příjmy do 24 999 Kč se neliší v averzi vůči investičnímu riziku od lidí s čistými měsíčními příjmy nad 25 000 Kč. Všechny tři nulové hypotézy se nedaly zamítnout. Na zkoumaném vzorku se nedalo prokázat předpoklad závislosti u všech výše uvedených hypotéz. Tvorba finančních rezerv pravděpodobně závisí na jiných atributech (nikoli věku) například na finanční gramotnosti, zkušenosti. Druhý předpoklad se také

nedokázal prokázat, neboť názor na délku doby spoření na stáří nezávisí na příjmu, jak autor předpokládal, ale na něčem jiném. A nakonec předpoklad menší averze vůči riziku nezávisí na výši čistých příjmů. Zde pravděpodobně byla hranice závislosti u příjmu uvedena příliš nízko, nebo také averze vůči riziku při investování pravděpodobně roste se špatnou zkušeností či ekonomickým vzděláním.

5.4 Shrnutí výsledků z případové studie a návrhu řešení zajištění na důchod

V poslední části Vlastní práce se autor pokusil navrhnout způsob řešení tvorby finanční rezervy na stáří zkoumanému subjektu, konkrétně ženě ve věku 26 let, pracovně pojmenovanou jako Šárku. S jejím čistým měsíčním příjmem 27 990 Kč, dokázala v době rozhovoru měsíčně ušetřit 2 825 Kč. Při orientačním výpočtu výše jejího starobního důchodu, kde byla zahrnuta plánovaná doba rodičovství a průměrná pracovní neschopnost v Praze, neboť sama uvedla, že je často nemocná, vyšla pravděpodobná výše důchodu 15 015 Kč. V této částce není zahrnut koeficient nárůstů všeobecného vyměřovacího základu, neboť ten se udává vždy následující rok za rok předcházející. Šárka požadovala mít v důchodu příjem 20 000 Kč. Rozdílem obou hodnot je renta ve výši 5 000 Kč, která dle autora práce v době jejího odchodu do důchodu (65 let) odpovídá částce 11 648 Kč po zahrnutí průměrné inflace. Celkově potřebuje mít před odchodem do důchodu 3 116 996 Kč po zahrnutí inflace. Na důchod nechtěla odkládat více než 2 000 Kč, neboť by ráda do 10 let bydlela ve vlastním rodinném domě na okraji Prahy, k němuž má zatím minimální finanční základ. Na důchod jí může dle sdělení přispívat zaměstnavatel ve výši 1 000 Kč měsíčně jako firemní benefit.

Autor práce Šárce navrhl investovat měsíčně 1 400 Kč po dobu 39 let do dynamické strategie programu Horizont Invest, který je produktem životního cyklu se zamykáním výnosů postupně 10 let před koncem investičního horizontu odprodejem jednotek akciového podílového fondu a nákupem jednotek dluhopisového podílového fondu a nástrojů peněžního trhu. Program je charakterizován jako smíšený fond fondů. Druhým produktem navrhl autor práce Šárce založení doplňkového penzijního spoření z důvodu možného příspěvku zaměstnavatele ve výši 1 000 Kč měsíčně. Společně s měsíční úložkou 300 Kč a státním příspěvkem a zhodnocením všech příspěvků by Šárka dosáhla po 34 letech spoření částky 1 034 124 Kč. V případě programu Horizont Invest by dosáhla výše 2 284 260 Kč. V součtu by šárka za 39 let investování a spoření získala částku 3 318 384 Kč při měsíční

úložce 1 700 Kč na důchod a průměrným očekávaným zhodnocením 6 % v programu Horizont Invest a 4 % u doplňkového penzijního spoření. Výhodou programu oproti doplňkovému penzijnímu spoření je vyšší likvidita, kdy lze peníze v případě potřeby získat do 30 dnů od prodeje jednotek společnosti. Navíc po 3 letech jsou výnosy z fondů osvobozeny od 15 % daně z výnosů. Takovou výhodou produkt doplňkového penzijního spoření nemá, neboť tam jsou vázány peníze do 60 let věku dle současných pravidel a výnosy s příspěvky zaměstnavatele zdaněny.

Problematice finančního zabezpečení na období stáří se zabývali ve svých vysokoškolských pracích i jiní autoři. Dle autorky diplomové práce na téma „*Posouzení možností finančního zabezpečení důchodového věku*“ Kristýny Lupačové z České zemědělské univerzity v Praze měla kombinace v jejím výzkumu doplňkového penzijního spoření a investičního fondu největší efektivitu. Za menší měsíční úložku získala autorka vyšší konečnou částku k vyplacení než za větší měsíční úložku v kombinaci stavebního spoření a doplňkového penzijního spoření či stavebního spoření a investičního fondu. V tomto hledisku došli oba autoři ke stejným závěrům. Naopak autorka Alena Nováková se stejným tématem z České zemědělské univerzity v Praze zjistila, že investování pouze do nástrojů finančního trhu není dostatečnou diverzifikací. Kombinace investičního fondu s investiční nemovitostí či vhodnou komoditou vede k lepší diverzifikaci a rozložení rizika poklesu aktiv. To autor práce nepopírá, neboť i sama Šárka plánuje kupovat rodinný dům, což pro ní může být v případě potřeby vhodným základem k získání potřebné částky na důchod případným prodejem či zřízením věcného břemene na dožití. Nevýhodou investiční nemovitosti je nízká likvidita a vyšší péče, která bere vlastníkům omezený životní čas.

5.5 Návrhy opatření a doporučení

V oblasti právní a politické navrhuje autor práce se zaměřit na možnosti podpory osob ve starobním důchodu v další ekonomické aktivitě, budou-li chtít, a zaměstnavatelům ulevit od administrativní náročnosti spojenou s jedním pracovním místem. Ekonomicky aktivní senioři by svou mírnou zvýšenou spotřebou pomohli ekonomice a státu by se zvýšil příjem ve formě daní. K tomu by se mohla připojit i problematika zpětného začlenění matek na konci rodičovské dovolené. Dle autorky diplomové práce na téma „*Možnosti matek při návratu z mateřské a rodičovské dovolené a jejich začlenění na pracovní trh*“ Terezy Kerbachové mají ženy po ukončení rodičovské dovolené mimo velké město menší možnosti

a velký zájem o práce na zkrácený pracovní úvazek. Další možností je ambiciózní snížení týdenní pracovní doby, které by vedlo také k větší spotřebě při aktivní regeneraci a zpětnému příjmu ve formě daní do státního rozpočtu, který financuje důchodový účet.

Zkoumanému subjektu autor doporučuje začít měsíčně investovat do smíšeného podílového fondu fondů Horizont Invest 1 400 Kč měsíčně a 300 Kč měsíčně do doplňkového penzijního spoření s měsíčním příspěvkem zaměstnavatele 1 000 Kč. Doporučení je shrnuto v následující tabulce.

Tabulka č. 16: Doporučení zajištění na stáří pro zkoumaný subjekt

Doporučení zajištění na stáří pro zkoumaný subjekt.		
Pohlaví	žena	
Věk	26 let	
Odchod do důchodu za	65 let	
Doba v důchodu dle naděje dožití	22,3 let	
Předpokládaná výše důchodu	15 015 Kč/měsíčně	
Požadovaná výše příjmů důchodu	20 000 Kč/ měsíčně	
Požadovaná renta v důchodu	4 985 Kč/měsíčně	
Požadovaná renta po zahrnutí inflace	11 648 Kč/měsíčně	
Potřeba mít naspořeno	3 116 996 Kč	
Název produktu	Horizont Invest	Doplňkové penzijní spoření
Doba investování/spoření	39 let	34 let
Strategie	Dynamická	Vyvážená
Výše vkladu zkoumaného subjektu	1 400 Kč/měsíčně	300 Kč/měsíčně
Příspěvek zaměstnavatele	---	1 000 Kč/měsíčně
Měsíční státní příspěvek	---	90 Kč/měsíčně
Očekávaný výnos	6 %	4 %
Částka k výplatě	2 284 160 Kč	1 034 124 Kč
Celkem	3 318 284 Kč	
Renta v důchodu	12 400 Kč/měsíčně	
Rozdíl proti potřebné rentě	106 %	

Zdroj: Polostandardizovaný rozhovor, kalkulačka pro finanční poradce společnosti Conseq Investment management, ČSOB, vlastní zpracování.

6 ZÁVĚR

Diplomová práce byla zaměřena na problematiku důchodového zabezpečení v praxi v ČR. Jejím cílem bylo komplexní zhodnocení právní úpravy problematiky a zaměření na možnosti posílení finanční jistoty občanů v případě odchodu do starobního důchodu. Cílem praktické části bylo ověření teoretických poznatků v praxi.

Pro splnění cíle praktické části práce byly a stanoveny cíle dílčí. Prvním dílčím cílem bylo zjistit dosavadní způsoby tvorby rezervy na stáří u občanů České republiky a zjištěné údaje porovnat se získanými teoretickými poznatky. Druhým dílčím cílem bylo vybrat osobu, které lze připravit řešení tvorby finanční rezervy na stáří s ohledem na požadavky, a to za účelem možnosti posílení finanční jistoty před odchodem do starobního důchodu.

Teoretická část diplomové práce obsahuje ukotvení důchodového systému v systému sociálního zabezpečení, kterým se zabývá sociální politika České republiky. Jsou zde vymezeny sazby pro platbu pojistného i poskytované dávky. V další části jsou charakterizovány důchodové systémy a podrobněji rozebrán český průběžný důchodový systém s Beveridgeho prvky na 3 původně existující pilíře (nyní už jen 2) a u každého vyzdvíženy jejich specifika. První pilíř je náchylný na demografický vývoj a nejsou finanční prostředky na zachování stejné úrovně důchodů. Můžou se zvyšovat odvody či snižovat důchody. Jedno je ekonomicky krátkozraké (konkurenceschopnosti ČR). Druhé politicky nepopulární. Jediné možné je úprava věku odchodu do důchodu. Odborníci z druhé Bezděkovy komise došli v roce 2010 k závěru, že v roce 2065 bude kumulovaný dluh důchodového účtu ve výši hrubého domácího produktu České republiky, nebude-li odchod do důchodu neustále oddalován. S tím počítají i autoři novely, která zastropovala věk odchodu do důchodu na 65 let pro ročníky narozené do roku 1978. Ve světě neexistuje vhodnější systém, který by uspokojil všechny účastníky. Je rozšířen fondový systém, ale při platnosti Aaronova pravidla jsou důchody s mezigenerační redistribucí levnější. Druhý pilíř bylo ze strany státu vhodné zrušit. Dle autora se mohl upravit a fungovat dále, neboť se za krátkou dobu neprojevily jeho možné účinky při boji s demografickým vývojem. Třetí pilíř je velmi populární, neboť jeho produkty mělo ke konci září roku 2018 založeno 4,5 milionů občanů. Nevýhodou je likvidita a daňová sazba. V další části teoretické části je stanoven přehled platné právní úpravy vztahující se k problematice důchodů a finančního zajištění na

stáří. Nakonec jsou teoreticky popsány formy vytváření rezerv na stáří prostřednictvím spoření, investování a pojištění.

V praktické části se nejdříve autor vypořádal s platnou právní úpravou. Vyjádřil se k jednotlivým pilířům a zaměřil se specifika, která vyvstali při studiu odborné literatury. S rostoucí střední délkou života je potřeba uvažovat o podpoře seniorů zůstat ekonomicky aktivní na zkrácené úvazky u sdíleného pracovního místa. Zaměstnavatelům snížit administrativní náklady spojené s vypsáním, evidencí a školením osob na pracovní pozici. Větší aktivita může mít mírnější vliv na lepší výběr daní z mezd, ale i daní z přidané hodnoty, které jsou příjmem státního rozpočtu a tím i důchodového účtu. K obdobnému návrhu se mohou přidat i matky samoživitelky bydlící mimo město, které dle diplomové práce Terezy Kerbachové mají zájem, ale nemají možnost je využít. Dále se autor vyjádřil k disproporcii výše odvodů u zaměstnance a OSVČ. Zaměstnanec v ilustrativním příkladě odvede i prostřednictvím svého zaměstnavatele za rok 4x více než ilustrativní OSVČ se stejnou výší čistého příjmu. Disparita je vysoká a možná její korekce je na místě. Na druhou stranu autor práce ctí ojedinělost podnikání, a že drobní podnikatelé jsou klíčovým mezníkem k technologickému pokroku a společenskému vývoji. V další části se autor věnoval anketě zjišťující zájmy a způsoby vytváření rezerv na stáří u občanů ČR. Ankety se zúčastnilo 125 respondentů většina z Prahy (48 %) s vysokoškolským vzděláním (59,2 %), ve věku do 29 let (79,2 %) a s čistým příjmem do 25 000 Kč (65 %). Většina (63,2 %) si odkládá na důchod, a to více způsoby. Nejpopulárnější je penzijní připojištění či doplňkové penzijní spoření (70,9 %), poté pojištění, investiční fondy a stavební spoření. Respondenti jsou spíše konzervativní a na důchod si nejvíce z nich odkládá do 1000 Kč (58 %). Dále autor zjišťoval závislost věku na tvorbě rezerv na stáří, závislost příjmů do 24 999 Kč v názorů na době tvoření rezerv a závislost averze vůči riziku v závislosti na příjmu. Všechny tři předpoklady se nepotvrdili. Nakonec autor práce spočítal zkoumanému subjektu, ženě 26 let, pravděpodobnou výši důchodu, zohlednil požadavek měsíční renty 5 000 Kč, možnosti spolupodílení zaměstnavatele, spočítal potřebnou výši finančních prostředků před odchodem do důchodu a navrhl pravidelně investovat do dynamické strategie smíšeného fondu fondů programu Horizont Invest od Conseq částku 1 400 Kč měsíčně a 300 Kč měsíčně do doplňkového penzijního spoření od ČSOB s podporou zaměstnavatele ve výši 1 000 Kč měsíčně.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Knižní publikace

ARNOLDOVÁ, Anna. Sociální zabezpečení I: sociální zabezpečení v České republice, lékařská posudková služba, pojistné, systémy sociálního zabezpečení. Praha: Grada, 2012, 350 s. Aktuální legislativa. ISBN 978-80-247-3724-9.

BUDÍKOVÁ, Marie, Maria KRÁLOVÁ a Bohumil MAROŠ. Průvodce základními statistickými metodami. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3243-5. 272 s.

BEZDĚK, Vladimír. Penzijní systémy obecně i v kontextu české ekonomiky: (současný stav a potřeba reform). Praha: Česká národní banka, Sekce měnová, 2000, 131 s. VP. ISBN 80-238-6489-0.

BRDEK, Miroslav a kolektiv. Trendy v evropské sociální politice. Praha: ASPI, 2002, 251 s. ISBN 80-863-9525-1

CIPRA, Tomáš. Penze: kvantitativní přístup. Praha: Ekopress, 2012, 409 s. ISBN 978-80-86929-87-3.

JANDA, Josef. Spořit nebo investovat?. Praha: Grada. Finance pro každého. 2011, 167 s. ISBN 978-80-247-3670-9.

JANDA, Josef. Zajištění na stáří: jak se co nejlépe připravit na podzim života. Grada, 2012, 197 s. ISBN 978-80-247-4400-1.

KIELAR, Petr. Matematika stavebního spoření. Praha: Ekopress, 2010, 142 s. ISBN 978-80-86929-63-7.

KOCIÁNOVÁ, Helena. Finanční gramotnost v kostce, aneb, Co Vás neměl kdo naučit. Olomouc: ANAG, 2012, 151 s. ISBN 978-80-7263-767-6.

KOLEKTIV FINANČNÍCH PORADCŮ, Partners. Jak ovládnout své peníze: Finanční plánování pro každého. Brno: BizBooks, 2013. S. 176-178

KREBS, Vojtěch a Jaroslava DURDISOVÁ. Sociální politika. Praha: Codex Bohemia, 1997, 538 s. ISBN 80-859-6333-7.

KREBS, Vojtěch a kolektiv. Solidarita a ekvivalence v sociálních systémech. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2009, 178 s. ISBN 978-80-7416-044-8.

LOUŽEK, Marek. Důchodová reforma. Praha: Karolinum, 2014, 100 s. ISBN 978-80-246-2612-3.

- MUSILOVÁ, Zdeňka, Milan ŠLAPÁK a Martin HOLUB, ed. Zaměstnanecká schémata penzijního pojištění ve vybraných státech EU, Švýcarsku a USA. Praha: VÚPSV, 2011, 95 s. ISBN 978-80-7416-087-5.
- MELUZÍN, Tomáš a Václav ZEMAN. Bankovní produkty a služby. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2014. 198 s. ISBN 978-80-214-4841-4.
- NEČADOVÁ, Věra. Sociální politika-systém sociálního zabezpečení. Vydala Vysoká škola polytechnická Jihlava. Jihlava, 2015, 120 s. ISBN 978-80-88064-08-4.
- PRČÍK, Tomáš. Stavební spoření v kostce. Brno: ERA group, 2002. 124 s. ISBN 80-865-1729-2.
- PŘIB, Jan a Vladimír VOŘÍŠEK. Důchodové předpisy s komentářem. 7. aktualizované vydání, Olomouc, ANAG, 2012, 583 s. ISBN 978-80-7263-736-2.
- RADOVÁ, Jarmila, Petr DVOŘÁK a Jiří MÁLEK. Finanční matematika pro každého. 6., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2007. Osobní a rodinné finance. 291 s. ISBN 978-80-247-2233-7.
- REVENDA, Zbyněk. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 6., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2015. 423 s. ISBN 978-80-7261-279-6.
- RUBEŠ, Lukáš. Doplnkové penzijní spoření a důchodové spoření: pro finanční poradce, zaměstnavatele a budoucí důchodce. Úvaly: Systemia, 2013, 137 s. ISBN 978-80-260-3892-4.
- RYTÍŘOVÁ, Lucie. Důchodový systém v České republice. Olomouc: ANAG, 2013, 115 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-821-5.
- SEKERKA, Bohuslav. Matematické a statistické metody ve financování, cenných papírech a pojištění. Praha: Profess Consulting, 2002, 397 s. ISBN 80-725-9031-6.
- SYROVÝ, Petr. Investování pro začátečníky. 3. zcela přepracované vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. Investice. 128 s. ISBN 978-80-271-0092-7.
- SYROVÝ, Petr. Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě. Praha: Grada, 2012, 152 s. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-4479-7.
- SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL. Osobní finance: řízení financí pro každého. Praha: Grada, 2014, 220 s. Osobní a rodinné finance. ISBN 978-80-247-3813-0.
- ŠOBA, Oldřich a Martin ŠIRŮČEK. Finanční matematika v praxi. 2., aktualizované a

rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Partners. 330 s.
ISBN 978-80-271-0250-1.

ULRICH, Milan a Daniela PFEIFEROVÁ. Investiční bankovníctví. Praha: Credit, 2004,
179 s. ISBN 80-213-1135-5.

VOSTATEK, Jaroslav: Sociální a soukromé pojištění, 1. vydání, Praha,
Codex Bohemia, s r.o., 1996, 601 s. ISBN: 80-85963-21-3.

ŽEHROVÁ, Jana. Finance. Vyd. 6. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně
ekonomická fakulta, 2014. 223 s. ISBN 978-80-213-2440-4.

Akademické práce a studie

BAUDYŠ, Robin. Investování do podílových fondů. Praha, 2009. Diplomová práce.
Bankovní institut vysoká škola Praha. Vedoucí práce RNDr., Jaroslav Krabec, CSc.
Dostupné z: https://is.ambis.cz/th/wcg7a/diplomova_prace2.pdf

ŠEDIVÁ, Kateřina. Zhodnocení důchodové reformy na Slovensku. Jindřichův Hradec,
2017. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta managementu
v Jindřichově Hradci. Vedoucí práce Ing. Jiří Vopátek, Ph.D. Dostupné z:
https://vskp.vse.cz/71902_zhodnoceni_duchodove_reformy_na_slovensku

ŠEVČÍKOVÁ, Martina. Osoby samostatně výdělečně činné v důchodovém a
nemocenském pojištění. Brno, 2008. Rigorózní práce. Masarykova univerzita.
Dostupné z: https://is.muni.cz/th/drw78/rigo-konecna_verze.pdf

ŠITTA, Jan. Vznik a vymáhání pohledávek. Praha, 2016. Bakalářská práce. Česká
zemědělská univerzita v Praze. JUDr. Milan Uhlík CSc.,

ČECHMÁNEK, Miroslav. Doplnková připojištění k životnímu pojištění. Bakalářská práce.
Brno 2012, Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, Studijní obor:
Finance. Vedoucí práce Ing. Svatopluk Nečas. 54 s. Dostupné z:
<https://is.muni.cz/th/lhfyg/?studium=282101;vysl=19055;id=280497>

KERBACHOVÁ, Tereza. Možnosti matek při návratu z mateřské a rodičovské dovolené a
jejich začlenění na pracovní trh. Praha, 2017. Diplomová práce. Vysoká škola
ekonomická v Praze. Dostupné z: <https://vskp.vse.cz/eid/71636>

KLEPÁRNÍK, Vít a kol. Penzijní reformy: Od Chile po středovýchodní Evropu. Studie.
Praha 1 - Malá Strana, 2017. ISBN 978-80-7440-190-9. Dostupné z:
<https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Penzijni-reformy.pdf>

Právní předpisy

Česko. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod v platném znění.

Česko. Zákon č. 99/1948 Sb., o národním pojištění v platném znění.

Česko. Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení v platném znění.

Česko. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem v platném znění.

Česko. Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření v platném znění

Česko. Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech v platném znění.

Česko. Zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 376/2015 Sb., o ukončení důchodového spoření v platném znění.

Česko. Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku v platném znění.

Judikatura

Nález č. 92/1995 Sb. Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 12. dubna 1995 ve věci návrhu na zrušení některých ustanovení zákona České národní rady č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Nález č. 135/2010 Sb. Nález Ústavního soudu ze dne 23. března 2010 ve věci návrhu na zrušení § 15 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

Nariadení vlády

Nariadení vlády č. 343/2017 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2016, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2016, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2018 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2018 a o zvýšení důchodů v roce 2018.

Sdělení

Sdělení č. 236/2018 Sb. Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí, kterým se vyhlašuje zvýšení částky rozhodné pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění

Internetové zdroje

AČSS.CZ. Stavební spoření v ČR je v počtu smluv třetí největší v Evropě. Asociace českých spořitelů [online]. Praha, 2016 [cit. 2019-01-22]. Dostupné z: <http://www.acss.cz/cz/stavebni-sporeni/stavebni-sporeni-v-mediich/stavebni-sporeni-v-cr-je-v-poctu-smluv-treti-nejvetsi-v-evrope/>

AČSS.CZ. Barometr oblíbenosti spoření: Češi sázejí na jistotu. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.acss.cz/cz/novinari-a-odbornici/tiskove-zpravy/barometr-oblibly-sporeni-cesi-sazeji-na-jistotu/>

APFCR.CZ Penzijní společnosti - 4. čtvrtletí 2018. [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://www.apfcr.cz/wp-content/uploads/2019/02/DPS_4Q_2018.pdf

APFCR.CZ Komentář 4Q 2018. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.apfcr.cz/wp-content/uploads/2019/02/KOMENT%C3%81%C5%98-4Q-2018.pdf>

APFCR.CZ. Vývoj průměrného měsíčního příspěvku účastníka a zaměstnavatele. [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.apfcr.cz/grafy/>

AKTUÁLNĚ.CZ. Věk odchodu do důchodu, tabulka. [online]. Praha: Economia, 2014,

- [cit. 2018-12-19]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/finance/vek-odchodu-duchodu-tabulka/r~i:wiki:1878/>
- AKTUÁLNĚ.CZ. Zlaté pravidlo finanční inteligence. Poradíme vám, jak vyjít s příjmem a být v pohodě. [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/komercni-obsah/zlate-pravidlo-financni-inteligence-jak-vyjit-s-prijmem/r~f6afaea0001b11e8ad1e0cc47ab5f122/>
- AMUNDI-KB.CZ. Typy Investorů. [online]. Praha, ©2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.amundi-kb.cz/jak-zacit/proc-investovat/typy-investoru>
- CONSEQ.CZ. Horizont Invest. [online]. Praha, c2006-2018 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.conseq.cz/page.asp?page=177>
- CSOB-PENZE.CZ. Spočítejte si, kolik můžete naspořit. [online]. Praha, ©2016-2019 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <https://www.csob-penze.cz/>
- CSSZ.CZ. Česká správa sociálního zabezpečení. Doplatit si zpětně dobu důchodového pojištění je možné. Ovšem jen v určitém rozsahu. [online]. Praha, 2014 [cit. 2018-12-20]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2014/2014-06-10-doplatit-si-zpetne-dobu-duchodoveho-pojisteni-je-mozne-ovsem-jen-v-urcitem-rozsahu.htm>
- CSSZ.CZ. Česká správa sociálního zabezpečení Počet ukončených „neschopenek“ stoupl o 7 %, průměrná délka stonání klesla. [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2018/2018-02-23-pocet-ukoncenych-neschopenek-stoupl-o-7-prumerna-delka-stonani-klesla.htm>
- CSSZ.CZ. Česká správa sociálního zabezpečení. Účast na pojištění - povinná. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/ucast-na-pojisteni/povinna.htm>
- CSSZ.CZ. Česká správa sociálního zabezpečení Sazba pojistného. [online]. Praha, 2016 [cit.2018-09-10]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vyse-a-platba-pojistneho/sazba-pojistneho.htm>
- CT24.CESKATELEVIZE.CZ. S druhým pilířem je definitivní konec. [online]. Praha, 2015 [cit. 2018-11-17]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1529120-s-druhym-pilirem-je-definitivni-konec>
- CZSO.CZ. Český statistický úřad Zpráva o očekávaném vývoji úmrtnosti, plodnosti a migrace v České republice. Czso.cz [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/94500304/zprava_o_ocekavane_m_vyvoji.pdf/36c116ef-204f-4ee0-b7b8-f5c1a10a65e8?version=1.0

- CZSO.CZ. Český statistický úřad Inflace, spotřebitelské ceny. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/inflace_spotrebitelske_ceny
- CZSO.CZ. Český statistický úřad Mzdy a náklady práce. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/prace_a_mzdy_prace
- CZSO.CZ. Český statistický úřad. *Inflace - druhy, definice, tabulky* [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace
- CNB.CZ. Česká národní banka Co to je inflace ? [online]. Praha, c2003-2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/faq/co_to_je_inflace.html
- ČSSD.CZ. ŠPIDLA, Vladimír. ČSSD: Druhý důchodový pilíř zrušíme. [online]. Praha, 2013 [cit. 2018-11-15]. Dostupné z: <https://www.cssd.cz/media/cssd-v-mediich/cssd-druhy-duchodovy-pilir-zrusime/>
- DANEBEHOUNEK.CZ. BĚHOUNEK, Pavel. Údaje o průměrné mzdě pro rok 2018. [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-12-22]. Dostupné z: <https://www.danebehounek.cz/news/prumerna-mzda/>
- DANĚHNED.CZ. Zálohy ZP a SP 2018. Daněhned s.r.o. [online]. Praha, c2012-2018 [cit. 2018-09-06]. Dostupné z: <https://www.danehned.cz/zalohy-zp-a-sp/zalohy-zp-a-sp-2014>
- DUCHODOVA-KOMISE.CZ. Návrh revizního systému nastavení hranice důchodového věku [online]. Praha, 2014 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.duchodova-komise.cz/wp-content/uploads/2014/12/N%C3%A1vrh-revizni%C3%ADho-syst%C3%A9mu-nastaven%C3%AD-hranice-d%C5%AFchodov%C3%A9ho-v%C4%9Bku-11.-prosince-2014.pdf>
- DUCHODY-DUCHODCI.CZ. Základní výměra důchodu...kdy a za kolik do důchodu [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <http://www.duchody-duchodci.cz/zakladni-vymera-duchodu.php>
- EURES-TRIREGIO.EU Eures-triregio.eu. Rentenversicherung. [online]. Bautzen, c2019 [cit. 2019-01-11]. Dostupné z: <http://www.eures-triregio.eu/rentenversicherung.html>
- EPRAVO.CZ. JOUZA, Ladislav. Výhody a nevýhody částečných pracovních úvazků. Epravo.cz [online]. Praha, 2017 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/vyhody-a-nevyhody-castecnych-pracovnich-uvazku-106270.html>
- EPŘEHLEDY.CZ Průměrná mzda a její vývoj v letech. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-

03-20]. Dostupné z: https://eprehledy.cz/prumerna_mzda.php

EURO.CZ. ŠIMEK, Robert. Otto von Bismarck: Důchody od kancléře. [online]. Praha, 2015 [cit. 2018-10-15]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/otto-von-bismarck-duchody-od-kanclere-901434>

FINANCNIVZDELAVANI.CZ Jaký je rozdíl mezi spořením a investováním?. Finanční vzdělávání [online]. 2016 [cit. 2019-01-12]. Dostupné z: <http://www.financnivzdelavani.cz/svet-financi/investovani-a-financni-trhy/investicni-produkty-a-sluzby/jaky-je-rozdil-mezi-sporenim-a-investovanim>

FINEZ.CZ. TRAXLER, Jan. Pět obecných rad pro dobrý důchodový plán. [online]. Praha, 2016 [cit. 2018-12-30]. Dostupné z: <http://www.finez.cz/odborne-clanky/ostatni/pet-obecnych-rad-pro-dobry-duchodovy-plan/>

FINEZ.CZ. TRAXLER, Jan. Podílový fond nebo ETF? [online]. Praha, c2006-2019, 27.04.2018 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <http://www.finez.cz/odborne-clanky/jak-investovat/podilovy-fond-nebo-etf/>

GARANCNISYSTEM.CZ. Kolik je pojištěno ?. Garanční systém finančního trhu [online]. Praha, 2016 [cit. 2019-01-22]. Dostupné z: <https://www.garancnisystem.cz/kolik-je-pojisteno/>

HYPOINDEX.CZ. Srovnej, Stavební spořitelny trápí staré smlouvy. [online]. Praha, 2013 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.hypoindex.cz/clanky/stavebni-sporitelny-trapi-stare-smlouvy>

INVESTUJME.CZ. Profil investora. [online]. Praha, 2014 [cit. 2019-01-22]. Dostupné z: <https://investice.finance.cz/zacinajici-investor/profil-investora/>

INVESTUJEME.CZ Poplatky penzijních společností: Zákon stanovil laťku. [online]. Praha, 2013 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.investujeme.cz/clanky/poplatky-penzijnich-spolecnosti-zakon-stanovil-latku/>

IDNES.CZ. Když je živnost tak výhodná, proč ji nezkusíte sami, ptají se OSVČ. [online]. Praha, 2013 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/finance/prace-a-podnikani/pribehy-ctenaru-podnikatelu-nejsme-paraziti.A130321_1903973_podnikani_zuk

JAKPODNIKAT.CZ. KONEČNÁ, Jana. Paušální výdaje procentem z příjmů 2018, 2019. [online]. Brno, 2019 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.jakpodnikat.cz/pausalni-vydaje-procentem.php>

KBPS.CZ. Komerční banka penzijní společnost. Co je doplňkové penzijní spoření.

- [online]. Praha. c2018 [cit. 2018-11-26]. Dostupné z:
<https://www.kbps.cz/doplnkove-penzijni-sporeni1/co-je-doplnkove-penzijni-sporeni/>
- MFCR.CZ. II. pilíř-Důchodové spoření (ukončení). Ministerstvo financí ČR. [online]. Praha, 2013 [cit. 2018-10-27]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/soukrome-penzijni-systemy/ii-pilir-duchodove-sporeni>
- MFCR.CZ. Hospodaření systému důchodového pojištění: Aktuální stav k listopadu 2018. Ministerstvo financí České republiky [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-01-22]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/hospodareni-systemu-duchodoveho-pojisten#3>
- MPSV.CZ. Co se mění v roce 2018? Novinky Ministerstva práce a sociálních věcí. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. [online]. Praha. 8.6.2018 [cit. 2018-10-30]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/29019>
- MPSV.CZ. Obecná informace k zákonu o důchodovém pojištění. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-11-01]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/617>
- NASEDUCHODY.CZ Péče o dítě při výpočtu důchodu (mateřská, rodičovská). [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.naseduchody.cz/pece-o-dite.html>
- NN.CZ. Jak se daní výplata dávek z penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření?. [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.nn.cz/poradna/penzijni-produkty-dane/daneni-vyplat-davek-z-pp-dps.html>
- NOVINKY.CZ. ROVENSKÝ, Jan. Babiš: Za dva roky bude průměrný důchod 15 tisíc. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/494267-babis-za-dva-roky-bude-prumerny-duchod-15-tisic.html>
- PATRIA.CZ. ETF. [online]. Praha, ©1997-2019 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/fondyderivaty/etf/popis.html>
- PENÍZE.CZ. ELY PLISCHKE, Simona. Evropan ve výslužbě podle Beveridge. [online]. Praha, 2003 [cit. 2018-10-20]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/pojisteni/15491-evropan-ve-vysluzbe-podle-beveridge>
- PENÍZE.CZ. Investiční rizika. [online]. 2012, Praha, [cit. 2019-02-19]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/15914-investicni-rizika>

- PENÍZE.CZ. Inflace za dveřmi. Spoření vám peníze neochrání. [online]. Praha, c2000-2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/inflace/317536-inflace-za-dvermi-sporeni-vam-penize-neochrani>
- PENÍZE.CZ Stavební spoření srovnání. [online]. Praha, ©2000-2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/srovnani/stavebni-sporeni>
- PENÍZE.CZ. MÜLLER, Jan. Malé peníze: Průvodce začínajícího investora (na příkladu Conseq Horizont Invest). [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/investice/227696-male-penize-pruvodce-zacinajiciho-investora-na-prikladu-conseq-horizont-invest>
- PODNIKATEL.CZ. Daňová kalkulačka pro OSVČ. [online]. c2007-2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/kalkulacky/danova-kalkulacka/>
- PODNIKATEL.CZ. VESECKÝ, Zdeněk. OSVČ na neschopence. Hloupost, nebo se to může vyplatit? [online]. c2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/osvc-na-neschopence-hloupost-nebo-se-to-muze-vyplatit/>
- PORADCI-SOBE.CZ. Analýza počátečních poplatků životního pojištění. Praha, 2015. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://poradci-sobe.cz/files/2015/07/IFG001-Po%C4%8D%C3%A1te%C4%8Dn%C3%AD-poplatky.pdf>
- PORTAL.POHODA.CZ. KANDLEROVÁ, Kateřina. Odvody sociálního a zdravotního pojištění ze mzdy. [online]. c2012 [cit. 2018-10-30]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/mzdy-a-prace/odvody-zamestnavatele-na-socialnim-a-zdravotnim-po/>
- RB.CZ. Češi nerozlišují mezi spořením a investováním. [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/informacni-servis/pro-media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2018/tiskove-zpravy-201808/22082018-cesi-nerozlisuji-sporeni-a-investovani>
- STAVEBKY.CZ KIELAR, Petr. Jistoty a nejistoty stavebního spoření. [online]. Praha, 2015 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.stavebky.cz/jistoty-a-nejistoty-stavebniho-sporeni-20150719/>
- STATISTIKAAMY.CZ. Osob ve věku 65 a více let bylo poprvé více než 2 miliony. [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2018/05/osob-ve-veku-65-a-vice-let-bylo-poprve-vice-nez-2-miliony/>
- VLADA.CZ. Programové prohlášení vlády. Vláda České republiky. [online]. 2018 [cit.

2018-10-30]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady165960/#Socialni_politika_a_zamestnanost

VDB.CZSO.CZ. Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd - mezikrajské srovnání. [online]. Praha, 2017 [cit. 2019-03-24].

Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&ds=ds75&pvo=MZD07&katalog=30852&c=v3~8__RP2017&str=v78

VDB.CZSO.CZ. Český statistický úřad. Počet zaměstnanců a průměrné hrubé měsíční mzdy. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=855&katalog=30852&pvo=MZD01-A&pvo=MZD01-A&evo=v208!_MZD-LEG4_1

ZLATÁKORUNA.CZ Horizont Invest. [online]. 2019 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <http://www.zlatakoruna.info/financni-produkty/podilove-fondy/horizont-invest-conseq-investment-management-0>

Jiné zdroje

ACAS.ORG.UK. Handling in a reasonable manner requests to work flexibly: Code of Practice 5. [online]. Norwich, 2014 [cit. 2018-12-15]. Dostupné z:

http://www.acas.org.uk/media/pdf/g/r/11287_CoP5_Flexible_Working_v1_0_Accessible.pdf

ASOCIACE PENZIJNÍCH SPOLEČNOSTÍ ČR. Komentář Asociace penzijních společností České republiky k vybraným obchodním a ekonomickým výsledkům trhu za 3. čtvrtletí 2018. Apfcr.cz. [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-11-25]. Dostupné z: <https://www.apfcr.cz/wp-content/uploads/2018/11/Koment%C3%A1%C5%99-APS-%C4%8CR-3Q-2018.pdf>

BEZDĚK, Vladimír a kol. Závěrečná zpráva PES. Mpsv.cz. [online]. Praha, 2010 [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/8896/2010_06_03_Zaverecna_zprava_final_cistopis.pdf

ČÁMSKÝ, František. Finanční matematika: distanční studijní opora. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2005. Dostupné z: <https://is.muni.cz/el/1456/podzim2007/PFFMFP/KFFIMA-20.pdf>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Vydání a spotřeba domácností statistiky rodinných účtů - 2016. Czso.cz [online]. Praha, 2017 [cit. 2018-12-29]. Tabulka 1c spotřební vydání Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vydani-a-spotreba-domacnosti-statistiky-rodinnych-uctu-2016>

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Zpráva o očekávaném vývoji úmrtnosti, plodnosti a Migrace v České republice. Praha, 2018. Dostupné z:
https://www.czso.cz/documents/10180/94500304/zprava_o_ocekavanem_vyvoji.pdf/36c116ef-204f-4ee0-b7b8-f5c1a10a65e8?version=1.0
- ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. Výroční zpráva 2017 (.pdf). [online]. Praha, 2017 [cit. 2018-12-10]. Cap.cz. Dostupné z: http://cap.cz/images/o-nas/vyrocnizpravy/2017_vyrocn.pdf
- ČT24.CZ. Otázky Václava Moravce. In. 2019. 3.3.2019. [televizní pořad].. čas od 16:00 do 17:00. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1126672097-otazky-vaclava-moravce/219411030500303/>
- DESTATIS (DAS STATISTICHE BUNDESAMT). Statistisches Jahrbuch 2018, „Kapitel Internationales“. [online]. Bonn, 2019 [cit. 2019-01-10]. Dostupné z:
<https://www.destatis.de/DE/Publikationen/StatistischesJahrbuch/StatistischesJahrbuch.html>
- DOBEŠOVÁ, Dana. Důchodový systém v ČR. [online]. Brno, 2006 [cit. 2018-10-25]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/do/1456/soubory/aktivity/obzor/6182612/7667845/04Dobesova.pdf>
- EC.EUROPA.EU. Česká republika: Hlavní charakteristika důchodového systému. [online]. [cit. 2018-12-25]. Dostupné z:
<https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?langId=cs&docId=5389&>
- FIALA, Tomáš a kol. Vývoj některých demoeconomických charakteristik zohledňujících zvyšování důchodového věku v ČR. Relik.vse.cz. [online]. 2012, (10-11), 11 [cit. 2018-11-02]. ISBN 978-80-86175-82-9. Dostupné z: <https://relik.vse.cz/2012/sbornik/download/pdf/75-Fiala-Tomas-paper.pdf>
- MÜLLER Roman, Životní a úrazové pojištění, Brno: Computer Press, 2006, 1.vydání, příloha časopisu Osobní finance, 10/2006, ISSN 1213-7405
- STŘEDISKO VZDĚLÁVACÍ POLITIKY. Uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce [online]. 2015 [cit. 2019-03-24].
Dostupné z:
<http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/Uplatneni%20absolventu%20OVS.%20LN%202015-02-17.pdf>
- ULRICH, Milan. Finanční deriváty (8. a 9. přednáška předmětu Banky a burzy). Praha. ČZU. 27. 02.2017 a 13.03.2017.

VOSTATEK, Jaroslav. Alternativní ukončení II. penzijního pilíře. [online].
Duchodova-komise.cz. Praha. 2014 [cit. 2018-11-10]. Dostupné z: <http://duchodova-komise.cz/wp-content/uploads/2014/07/Vostatek-J.-Alternativn%C3%AD-ukon%C4%8Den%C3%AD-II-penzijn%C3%ADho-pil%C3%AD%C5%99e-13.-%C4%8Dervence-2014.pdf>

ZRŮBKOVÁ, Pavlína. Úvod do metodologie výzkumu (obsah semináře Jak psát BP/DP na Katedře práva). Praha. ČZU.Dne 06.02.2019.

8 PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Charakteristika druhého a třetího pilíře sociální politiky ČR

Druhý pilíř, státní sociální podpora, řeší sociální situace, jež stát považuje za důležité. Mateřství, výchova dítěte, péče o zdravotně postiženou rodinnou osobu, sociálně právní ochrana dětí a rodin a další. Jde o nástroj sociálního přerozdělení zdrojů od vysoce příjmových obyvatel k nízkopříjmovým a od bezdětných občanů k rodinám s dětmi. Druhý pilíř sjednocuje sociální dávky, jež vychází z různých právních předpisů a rozděluje je potřebným podle kritéria nejmenšího vlastního příjmu. Nejmenší vlastní příjem se vyhodnocuje podle životního minima a nepřímo úměrně s růstem vlastních příjmů nad hranici životního minima klesá státní sociální podpora. V druhém pilíři jsou i dávky nezávislé na příjmu jako je například pohřebné či rodičovský příspěvek. Jednotlivé dávky jsou poskytovány na celém území ČR a jejich zdrojem je státní rozpočet. Pilíř státní sociální podpory se týká zhruba 60 % občanů.

Poslední třetí pilíř sociální politiky řeší sociální a hmotné nouze a z nich vzniklé sociální události. Sociální nouzi je chápána situace, kdy není osoba schopna se sama o sebe postarat. Jde o bezmocnost fyzickou i duševní, jež může být výsledkem nadužívání omamných látek. Cílem třetího pilíře je návrat osoby do roviny sociálního začlenění do společnosti. Osoba dotknutelná třetím pilířem je prakticky vždy pod hranicí životního minima a svou chudobu dokládá příslušným orgánům. Třetí pilíř čerpá finanční prostředky z více zdrojů. Ze státního rozpočtu, rozpočtu jednotlivých obcí, měst a krajů, dobrovolných organizací, nadací a soukromých dárců. Organizační struktura dosahuje až na nejnižší stupeň do jednotlivých obcí. Organizace, jež zpravidla mají neziskový charakter, poskytují výše uvedené cíle ve spolupráci s ostatními organizacemi zabezpečující podobný okruh klientů.¹⁷⁹

---

¹⁷⁹ Srovnej ARNOLDOVÁ, Anna. Sociální zabezpečení I: sociální zabezpečení v České republice, lékařská posudková služba, pojistné, systémy sociálního zabezpečení. 2012, s 9-12.

Příloha č. 2: Charakteristika dělení penzijních systémů

U veřejného penzijního systému je garance státu za výběr a výplatu důchodů. Penzisté obvykle dostávají dva druhy penze a to paušální, pevně danou a pohyblivou svázanou s výší příjmu v době své ekonomické produktivity. Privátní penzijní systémy spravuje v praxi zaměstnavatel či penzijní fond, kde každý jednotlivec disponuje individuálním penzijním účtem. Dávkově definované penzijní systémy jsou založeny na solidaritě a umožňují snadno spočítatelnou, určitou, garantovanou výši penze ještě před odchodem do důchodu. Příspěvkově definované penzijní systémy jsou založeny na rovnocennosti a jsou ovlivněny výší odvedených příspěvků a zhodnocení na kapitálovém trhu, proto se využívají u typu fondových systémů. EET systémy osvobozují od daně zaplacené příspěvky a jejich zhodnocení, naopak vyplacené penze jsou zatíženy daní. TEE systémy jsou zatíženy daní na vstupu, tzn. příspěvky jsou placeny z mezd po zdanění, ale penze už dani nepodléhají. Nakonec existují systémy dobrovolné u soukromě provozovaných a povinné zpravidla u státem provozovaných.¹⁸⁰

Příloha č. 3: Charakteristika druhého pilíře důchodového systému ČR

Druhý pilíř penzijního systému ČR provozovaly penzijní společnosti, které klientům vytvářely individuální účty, kde si lidé mohli spořit na svůj důchod. Tento účet byl financován 3 % z odvedeného pojistného na důchodové pojištění prvního pilíře a 2 % z účastníkovy hrubé mzdy. Tím se snížila účastníkům výše důchodu z prvního pilíře zhruba o 5 až 15 % v závislosti na věku účastníka. Čím starší účastník byl, tím měl menší pravděpodobnost ztráty. Vstupem do druhého pilíře si dobrovolně účastník zvýšil své odvody ze mzdy. Odvody ze mzdy byly jedinými prostředky účastnických fondů. V době mateřské, nemoci či nezaměstnanosti se odvody nehradily. Vstup do druhého pilíře byl dobrovolný a nevratný. Druhý pilíř byl určen pro osoby mladší 35 let, neboť jich se týká riziko demografického vývoje, neboť u těchto účastníků bude výše důchodů pravděpodobně menší než u současných penzistů. Účastníci nad 35 let měli také možnost do druhého pilíře vstoupit, ale vzhledem ke krátkému investičnímu horizontu jim druhý pilíř nebyl schopen ovlivnit výši jejich důchodu. Mladí ve věku 20 let s příjmem okolo 20 000 Kč mohli očekávat přilepšení k důchodů o 1 256 Kč měsíčně. Druhý pilíř by jim poskytl zhruba 35 % jejich budoucího starobního důchodu. Lépe na tom mohli být ti, kteří se účastnili druhého pilíře ve svých 20 letech a příjmem 50 000 Kč. Těm by druhý pilíř poskytoval 50 % jejich důchodu a přilepšili by si o 5 154 Kč měsíčně. Prostředky

---

¹⁸⁰ Srovnej, BEZDĚK, Vladimír. Penzijní systémy obecně i v kontextu české ekonomiky: (současný stav a potřeba reforem).2000, s. 11-15.

v účastnických fondech patřily účastníkům a penzijní společnosti je pouze spravovali. Klienti mohli dle investiční strategie investovat v jednom ze čtyř fondů. Do důchodového fondu státních dluhopisů, konzervativního, vyváženého či dynamického fondu. První dva měli nulový podíl akciové složky. Vyvážený měl maximálně 40 % a dynamický maximálně 80 % podíl akciové složky. S rostoucí investiční strategií rostla možnost investice do ostatních fondů (max. 35 % u dynamického), rostly fixní poplatky (0,6 % p. a. u dynamického) a klesala garance zajištění proti měnovému riziku (min. 50 % zajištěno u dynamického fondu).

Na rozdíl od prvního pilíře nabízel druhý pilíř více možností způsobu výplaty důchodu. Možnostmi byly doživotní důchod, důchod na dobu 20 let a doživotní důchod s pozůstalostní penzí na tři roky, kdy po smrti účastníka by ještě po tři roky náležel důchod v nižší částce partnerovi. V případě nedožítí důchodu se měly naspořené prostředky dědit dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Zde nebyla možnost rozhodnout o případném dědici ve smlouvě jako je tomu u třetího pilíře. V případě 40letého investičního horizontu a hrubé mzdy 40 000 Kč by předmětem dědění byla částka přes milion korun.¹⁸¹

---

¹⁸¹ Srovnej, SYROVÝ, Petr. Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě. 2012, s.85-122.

Příloha č. 4: Úplná výpočtová tabulka odvodů zaměstnance a OSVČ

Porovnání odvodů státu u zaměstnance a OSVČ (uvedeno v Kč)			
Zaměstnanec na hlavní pracovní poměr		OSVČ s hlavní samostatnou výdělečnou činností	
HM zaměstnanec	30 000	Příjmy	30 000
HM za rok	$30\,000 \cdot 12 = 360\,000$	Příjmy za rok	$30\,000 \cdot 12 = 360\,000$
Super HM (34 %)	$1,34 \cdot 30\,000 = 40\,200$	Výdaje paušálem (60 %)	$0,6 \cdot 360\,000 = 216\,000$
		Skutečné výdaje (9,59 %)	$0,959 \cdot 360\,000 = 34524$
		CF za rok	$360\,000 - 216\,000 = 144\,000$
Daň z příjmu (15 %)	$0,15 \cdot 40\,200 = 6\,030$	Daň z příjmu (15 %)	$0,15 \cdot 144\,000 = 21\,600$
sleva na poplatníka	2 070,00	sleva na poplatníka	$12 \cdot 2070 = 24\,840$
daň po slevě za rok	$6030 - 2070 = 3\,960 \cdot 12 = 47\,520$	daň po slevě za rok	$21\,600 - 24\,840 = -3\,240$
ZP zm za zc (9%)	$0,09 \cdot 30\,000 = 2\,700$		
ZP zc (4,5 %)	$0,045 \cdot 30\,000 = 1\,350$	VZ pro ZP	$144\,000 < 179\,880 = 179\,880$
Σ ZP celkem za rok (13,5 %)	$2700 + 1350 = 4050 \cdot 12 = 48\,600$	Σ ZP za rok (13,5 %)	$0,135 \cdot 179\,880 = 24\,284$
SP zc (6,5 %)	$0,065 \cdot 30\,000 = 1\,950$	VZ pro SP	$0,5 \cdot 144\,000 = 72\,000 < 89\,940 \Rightarrow 89\,940$
SP zm za zc (25%)	$0,25 \cdot 30\,000 = 7\,500$	SP	
Z toho:		Z toho:	
Σ DP zm za zc (21,5 %) za rok	$(0,215 \cdot 30\,000) \cdot 12 = 77\,400$		
Σ DP od zc za rok (28 %)	$(1\,950 \text{ Kč} \cdot 12) + (6450 \cdot 12) = \mathbf{100\,800}$	Σ DP za rok (28 %)	$0,28 \cdot 89\,940 = \mathbf{25\,183}$
Σ SP za rok (31,5 %)	$(7500 \cdot 12) + (1950 \cdot 12) = 113\,400$	Σ SP za rok (31,5 %)	$0,315 \cdot 89\,940 = 28\,331$
ČM za rok	$360\,000 - (3960 \cdot 12) - (2700 \cdot 12) - (1950 \cdot 12) = \mathbf{272\,880}$	Konečný zůstatek CF	$360\,000 - 34524 - 24284 - 28331 = \mathbf{272\,861}$
ČM za měsíc	$30000 - 3960 - 1350 - 1950 = \mathbf{22\,740}$	Průměr na měsíc	$272\,861 / 12 = \mathbf{22\,738,42}$

*Legenda:k
tabulce

HM - hrubá mzda
Super HM - superhrubá mzda

ZP zc - zdravotní pojištění zaměstnance
SP zc - sociální pojištění zaměstnance
SP zm za zc - sociální pojištění
zaměstnavatele za zaměstnance
DP zm za zc - důchodové pojištění
zaměstnavatele za zaměstnance
DP od zc za rok - důchodové pojištění od
zaměstnance za rok
ČM - čistá mzda
CF - cash flow (konečný stav peněžních
prostředků)
VZ pro ZP - vyměřovací základ pro
zdravotní pojištění
Výdaje paušálem - paušální výdaje
procentem z příjmů

Příloha č. 5: Seznam anketních otázek

1) Odkládáte si peníze na období stáří? (povinná otázka)

Zvolte jednu z následujících odpovědí. Pokud vyberete "Jiné:", vyplňte prosím také svoji volbu v doplňkovém textovém poli.

- a) Ano
- b) Ne (*Přejděte na otázku č. 3*)

Například prostřednictvím nástrojů finančního trhu (stavební spoření, penzijní fondy, pojištění) nebo jiným způsobem (nemovitosti...), nebo vlastním způsobem ("pod polštář").

2) Z jakého důvodu si odkládáte peníze na stáří? (povinná otázka)

Zvolte jednu z následujících odpovědí. Pokud vyberete "Jiné:", vyplňte prosím také svoji volbu v doplňkovém textovém poli.

- a) Jsem si vědom/a, že budu mít nízký státní důchod.
- b) Chci být zajištěn/a na období stáří bez ohledu na výši státního důchodu.
- c) Jiné:

3) Z jakého důvodu si neodkládáte peníze na stáří? (povinná otázka) (Přejděte na otázku č.10)

Zvolte jednu z následujících odpovědí. Pokud vyberete "Jiné:", vyplňte prosím také svoji volbu v doplňkovém textovém poli.

- a) Nemám peníze nazbyt (Mám vysoké náklady na rodinu, bydlení, životní styl...).
- b) Nemám zájem.
- c) Je to daleko
- d) Jiné:

4) Které a jak často níže uvedené produkty využíváte ke tvorbě rezervy na stáří?

	Pravidelně (měsíčně).	Příležitostně (minimálně 1x ročně).	Tento způsob tvorby rezervy na stáří nevyužívám.
„Stavebko“ (stavební spoření).	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)
„Penzijko“ (penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření).	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.6)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.6)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)
Podílové fondy (investiční fondy).	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)
Nemovitosti. (Za účelem budoucího prodeje či získání renty z nájmu)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)
Produkty životního či kapitálového pojištění.	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)
Peníze si spořím doma -> "pod polštářem"	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)
Rezervu tvořím jinými způsoby (Vyberte frekvenci, která převažuje)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.5)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.5)	☐ (je-li zvoleno, dále otázka č.9)

5) Jakými jinými způsoby tvoříte rezervu na stáří? (povinná otázka)

Bylo-li v předešlé otázce vyplněn bod „rezervu tvořím jinými způsoby“ příležitostně či pravidelně. Byl respondent přeměřován na tuto otázku, kterou měl zodpovědět.

6) Bylo motivem tvorby rezervy na stáří založením „penzijka“, nebo „životka“ příspěvek zaměstnavatele? (povinná otázka)

Zvolte jednu z následujících odpovědí.

- a) Ano
- b) Ne

7) Byla motivem tvorby rezervy na stáří založením „penzijka“, nebo „životka“ daňová úspora? (povinná otázka)

Zvolte jednu z následujících odpovědí.

- a) Ano
- b) Ne

8) Bylo motivem tvorby rezervy na stáří založením „penzijka" státní příspěvek?

(povinná otázka)

Zvolte jednu z následujících odpovědí.

- a) Ano
- b) Ne

9) Jakou výši přibližně odkládáte ze svých měsíčních příjmů na důchod? (povinná

otázka). Zvolte jednu z následujících odpovědí.

- a) do 499 Kč
- b) 500–999 Kč.
- c) 1 000 - 1 499 Kč.
- d) 1 500 - 1 999 Kč.
- e) 2 000 - 2 499 Kč.
- f) 2 000 - 2 499 Kč.
- g) 3 000 Kč a více.

10) Kolik si myslíte, že bude Váš budoucí starobní důchod od státu? (v dnešních cenách)

(povinná otázka). Zvolte jednu z následujících odpovědí.

- a) do 4 999 Kč.
- b) 5000 - 9 999 Kč.
- c) 10000 - 14 999 Kč.
- d) 15 000 - 19 999 Kč.
- e) 20 000 Kč a více.

11) Jak dlouho si myslíte, že si budete schopni reálně spořit na stáří? (povinná otázka)

Zvolte jednu z následujících odpovědí.

- a) do 9 let.
- b) 10–19 let.
- c) 20–39 let.
- d) 40 let a více.

12) Jak byste ohodnotil/a svou náchylnost vůči riziku při zhodnocení volných peněz?

(povinná otázka). Zvolte jednu z následujících odpovědí.

- a) Rizika se bojím. Nevadí mi, když hodnota investice meziročně klesne o 5 %.
- b) Snesu větší míru rizika za účelem získání většího výnosu. Nevadí mi, když meziročně hodnota mé investice klesne o 15 %.

- c) Rizika se nebojím. Nevadí mi, když meziročně hodnota mé investice klesne o více než 30 %,

13) Jaký typ investora podle Vás jste? (Vyberte typ, který je Vám nejbližší.) (povinná otázka). Zvolte jednu z následujících odpovědí.

- a) Konzervativní.
- b) Vyvážený.
- c) Dynamický.

Charakteristika jednotlivých profilů investora

Konzervativní: Konzervativní investor preferuje nízké riziko a jeho cílem je především ochrana majetku před znehodnocením inflací. Volí investice, které nabízejí zhodnocení nad úrovní bankovních spořicíh a termínových vkladů, ale při kterých podstupuje jen nízké riziko ztráty. V jeho portfoliu (produktovém složení) převažují spořicí účty, termínované vklady, dluhopisy (dluhopisové fondy). Nevadí mu, když hodnota jeho portfolia klesne o maximálně 5 %. Konzervativní investoři znají pojem inflace.

Vyvážený investor převážně investuje do dluhopisů a doplnkově spoří kolem 20% do rizikovějších investic. Požaduje dostupnost alespoň 1/3 prostředků. Svoje finanční prostředky vkládá z 30% na spořicí nebo termínované vklady, z 50% využívá zajištěné a dluhopisové fondy, z 20% smíšené nebo akciové fondy. Nevadí mu, když hodnota jeho portfolia klesne maximálně o 15 %.

Dynamický: Dynamický investor investuje z 60% do dynamických fondů, zbytek vkládá z 20% na spořicí nebo termínované účty, 20% investuje do zajištěných nebo dluhopisových fondů. Hlavním důvodem tohoto jednání je rozložení rizika a snížení případné kolísavosti investice. Nevadí mu, když hodnota jeho portfolia klesne o více než 30 %.¹⁸²

(Zdroje: ČNB, KB, Janda-zajištění na stáří.)

14) Jaké je Vaše pohlaví? (povinná otázka)

Zvolte jednu z následujících odpovědí.

- a) Muž.
- b) Žena.

15) Jaký je Váš průměrný měsíční čistý příjem? (povinná otázka)

Zvolte jednu z následujících odpovědí.

- a) do 14 999 Kč.

---

¹⁸² Srovnej, JANDA, Josef. Zajištění na stáří: jak se co nejlépe připravit na podzim života., Slovník pojmů. ČNB.CZ [online]. Praha, c2003-2019 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/k.html>
Amundi-kb.cz. Typy Investorů. [online]. Praha, ©2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.amundi-kb.cz/jak-zacit/proc-investovat/typy-investoru>

- b) 15 000 - 19 999 Kč.
- c) 20 000 - 24 999 Kč.
- d) 25 000 - 29 999 Kč.
- e) 30 000 - 34 999 Kč.
- f) 35 000 - 39 999 Kč.
- g) 40 000 Kč a více.

16) Jaký je Váš věk? (povinná otázka)

Zvolte jednu z následujících odpovědí.

- a) 20–24 let.
- b) 25–29 let.
- c) 30–34 let.
- d) 35–39 let.
- e) 40–44 let.
- f) 45–49 let.
- g) 50 let a více.

17) V jakém kraji žijete? (povinná otázka)

Zvolte jednu z následujících odpovědí.

- a) Hlavní město Praha
- b) Středočeský kraj
- c) Jihočeský kraj
- d) Plzeňský kraj
- e) Karlovarský kraj
- f) Ústecký kraj
- g) Liberecký kraj
- h) Královéhradecký kraj
- i) Pardubický kraj
- j) Kraj Vysočina
- k) Jihomoravský kraj
- l) Olomoucký kraj
- m) Zlínský kraj
- n) Moravskoslezský kraj
- o) Žiji v cizině

18) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? (povinná otázka)

Zvolte jednu z následujících odpovědí.

- a) Základní.
- b) Středoškolské s výučním listem.
- c) Středoškolské s maturitou.
- d) Vyšší odborné vzdělání.

- e) Vysokoškolské – bakalářské.
- f) Vysokoškolské – magisterské
- g) Vysokoškolské – doktorské

19) Měl/a byste zájem o výsledky průzkumu či diplomové práce? Pokud ano, nechte mi na sebe email (nepovinná otázka)

Příloha č. 6: Výpočet čistého měsíčního příjmu z hrubého příjmu

Tabulka č. 17: Výpočet čistého příjmu zkoumaného subjektu.

Výpočet čistého příjmu u Šárky	
Hrubá mzda	39 000 Kč
Superhrubá mzda (34 %) - základ daně z příjmů	$1,34 \cdot 39\,000 = 52\,300$ Kč
Daň z příjmu (15 %)	$0,15 \cdot 52\,300 = 7\,845$ Kč
sleva na poplatníka	2 070 Kč
daň po slevě za rok	$7\,845 - 2\,070 = 5\,775$ Kč
Zdravotní pojištění zaměstnavatele za zaměstnance (9 %)	$0,09 \cdot 39\,000 = 3\,510$ Kč
Sociální pojištění zaměstnavatele za zaměstnance (25 %)	$0,25 \cdot 39\,000 = 9\,750$ Kč
Zdravotní pojištění za zaměstnance (4,5 %)	$0,045 \cdot 39\,000 = 1\,755$ Kč
Sociální pojištění zaměstnance (6,5 %)	$0,065 \cdot 39\,000 = 2\,535$ Kč
Čistá mzda za měsíc	$39\,000 - 5\,775 - 1\,755 - 2\,535 = 28\,935$ Kč
Čistá mzda po odečtení stravenek	$28\,935 - 945 = 27\,990$ Kč

Zdroj: Polostandardizovaný rozhovor, vlastní zpracování v programu MS Excel.

Příloha č. 7: Vyjádření ke dvou uzavřeným smlouvám o stavebním spoření

Autor práce se krátce zastaví k možné výhodnosti dvou účinných smluv o stavebním spoření respondenty Šárky. Vzhledem k rozsahu práce je myšlenka Dvě smlouvy o stavebním spoření byly pravděpodobně v minulosti výhodné, neboť jednou z vlastností stavebního spoření je garance úrokové sazby stavební spořitelnou po dobu 6 let z vkladů a úvěrů.¹⁸³ Stavební spořitelny takové smlouvy, kde klienti nechávají zhodnocovat své finanční prostředky dlouhou dobu, využívají k poskytování úvěrů ze stavebního spoření pro žadatele. Z důvodu dlouhé doby nízkých úrokových sazeb a klesajícího zájmu o úvěry ze stavebního spoření v posledních letech se stavební spořitelny snaží dlouhodobé střadatele přesvědčit k založení smlouvy dle nových

¹⁸³ KIELAR, Petr. Jistoty a nejistoty stavebního spoření. *Stavebky.cz* [online]. Praha, 2015 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.stavebky.cz/jistoty-a-nejistoty-stavebniho-sporeni-20150719/>

podmínek. Některé své klienty ke změně nutí zavedením poplatků pro správu a administraci úrokového zdůvodnění. Jiné stavební spořitelny ve svých obchodních podmínkách zakotvily ustanovení zrušení smlouvy po dotčení zájmu stavební spořitelny.¹⁸⁴ Zákon však stavebním spořitelnám umožňuje změnit klientům úrokovou sazbu po 6 letech spoření, dosažení cílové částky, nabídnutí úvěru o stavebním spoření a její nepřijetí klientem a zároveň v případě, že možnost změny úrokové sazby mají spořitelny zanesenou ve svých obchodních podmínkách.¹⁸⁵ V případě respondentky Šárky autor předpokládá, že obě smlouvy už mají stejné úročení. Je nutné také doplnit, že státní příspěvek ve výši 10 % z uspořené částky, maximálně však z částky 20 000 Kč se nejdříve připsuje na smlouvy se starší účinností. V teoretickém případě, že rodiče Šárky posílají na každou smlouvu o stavebním spoření měsíčně 400 Kč, je státní příspěvek na každé smlouvě ve výši 480 Kč ročně. V porovnání s průměrným ročním poplatkem za vedení účtu ve výši 320 Kč, jde o roční zhodnocení na každé smlouvě ve výši 3,33 %.¹⁸⁶ V případě spoření na jednu smlouvu je zhodnocení ze státního příspěvku dvojnásobné.

Příloha č. 8: Podíl složek u programu Horizont Invest.

Obrázek č. 3: Podíl složek u programu Horizont Invest

Počet let do konce programu	Dynamické portfolio		Růstové portfolio		Vyvážené portfolio	
	Akcie	Dluhopisy	Akcie	Dluhopisy	Akcie	Dluhopisy
více než 10	100%	0%				
10 -	90%	10%	70%	30%	40%	60%
9 -	80%	20%				
8 -	70%	30%				
7 -	60%	40%				
6 -	50%	50%	60%	40%		
5 -	40%	60%	40%	60%		
4 -	30%	70%	30%	70%	30%	70%
3 -	20%	80%	20%	80%	20%	80%
2 -	10%	90%	10%	90%	10%	90%
1 -	0%	100%	0%	100%	0%	100%

Zdroj: Conseq Investment management.

V tabulce společnosti Conseq je vidět procentuální zastoupení dluhopisů a akcií v jednotlivých letech 10 let před koncem období.

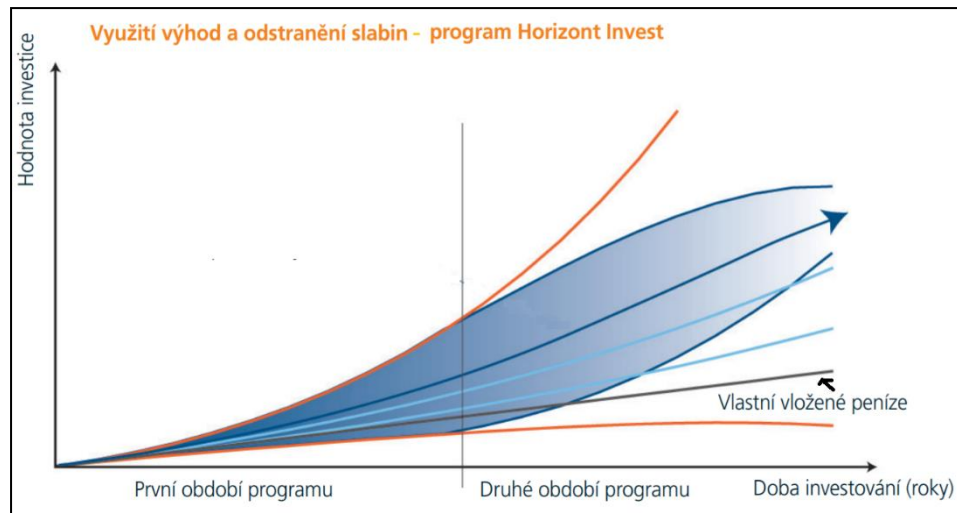
¹⁸⁴ Hypoindex.cz. Srovnej, Stavební spořitelny trápí staré smlouvy. [online]. Praha, 2013 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.hypoindex.cz/clanky/stavebni-sporitelny-trapi-stare-smlouvy>

¹⁸⁵ Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření. § 5

¹⁸⁶ Penize.cz. Stavební spoření srovnání. [online]. Praha, ©2000-2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/srovnani/stavebni-sporeni>

Příloha č. 9: Prezentované výhody programu Horizont Invest

Graf č. 8: Využití výhod a slabín v programu Horizont Invest.

Zdroj: Conseq Investment management.

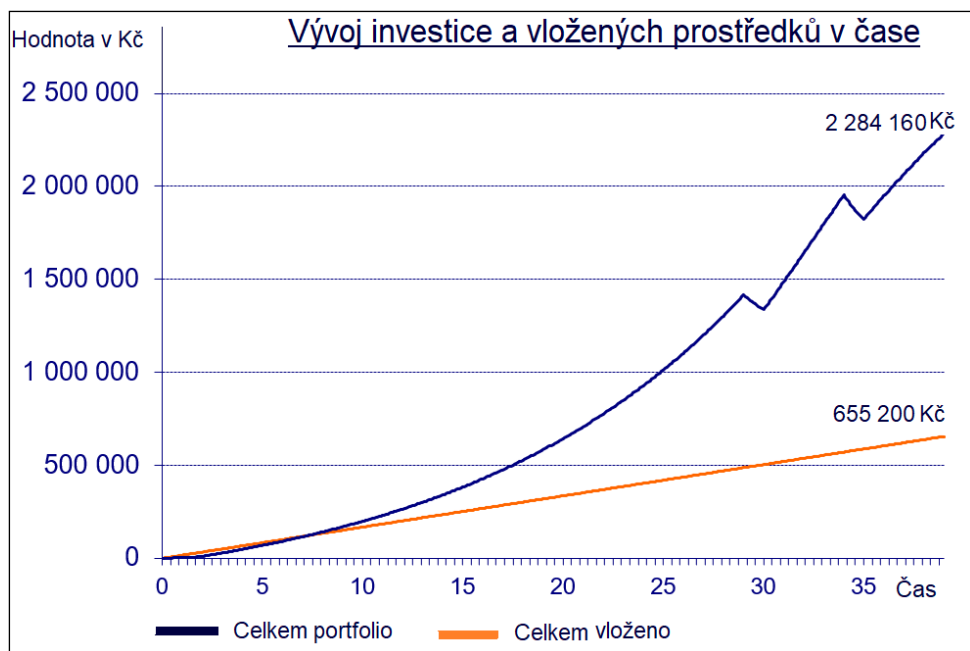
V prvním období program využívá potenciál výnosů akciových fondů. V době, kdy riziko akciových investic začne rychle narůstat začne program snižovat podíl akciové složky, aby zabezpečil zhodnocené prostředky investora. V druhém období program zabezpečuje ochranu zhodnocených prostředků investora prostřednictvím dluhopisových fondů.¹⁸⁷

¹⁸⁷ CONSEQ.CZ. Horizont Invest. [online]. Praha, c2006-2018 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.conseq.cz/page.asp?page=177>

Příloha č. 10: Předpokládaný vývoj investice v Horizont Investu

Graf č. 9: Předpokládaný vývoj investice v Horizont Investu

Zdroj: kalkulačka pro finanční poradce - Conseq Investment management, vlastní zpracování.

Na grafu je zobrazen vývoj investice v programu Horizont Invest u zkoumaného subjektu a efekt zamykání výnosů 10 let před koncem období.